

Verksamhetsberättelse 2019

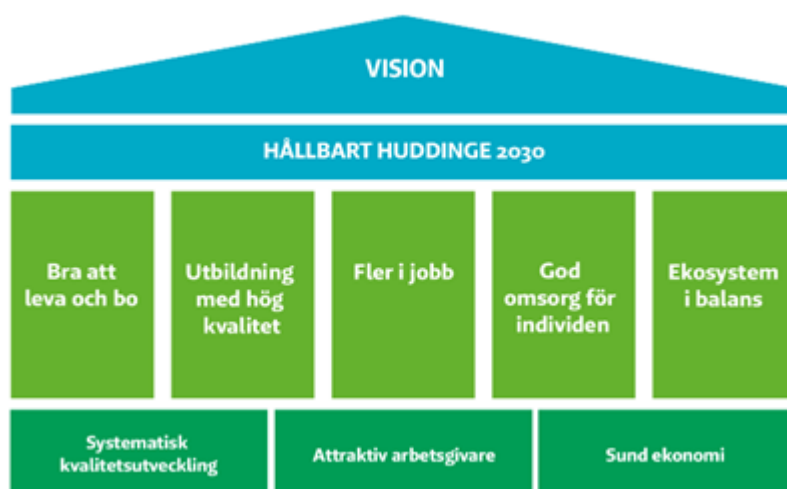
Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

Huddinges vision och mål.....	3
Kriterier för måluppfyllelse.....	3
Sammanfattning av årets resultat.....	4
Sammanvägd måluppfyllelse.....	4
Förbättringsområden.....	4
Årets händelser.....	5
Mål och resultat.....	5
Bra att leva och bo.....	5
Fler i jobb.....	19
God omsorg för individen.....	24
Ekosystem i balans.....	26
Systematisk kvalitetsutveckling.....	29
Attraktiv arbetsgivare.....	33
Sund ekonomi.....	40
Sund ekonomi - budgetåret.....	45
Plan för internkontroll.....	50
Sammanfattning av nämndens internkontrollarbete.....	51
Struktur för nämndens internkontrollarbete.....	51
Riskreducerande åtgärder.....	52
Åtgärder utifrån rekommendation från revision eller annan extern granskning.....	56
Systematiska kontroller.....	60
Plan för uppföljning och insyn.....	64
Uppföljning.....	64
Källförteckning.....	64
Bra att leva och bo.....	64
Fler i jobb.....	66
God omsorg för individen.....	66
Ekosystem i balans.....	67
Systematisk kvalitetsutveckling.....	67
Attraktiv arbetsgivare.....	67
Sund ekonomi.....	68

Huddinges vision och mål

Vision: Huddinge - en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län

Huddinges vision är att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län att bo, besöka och verka i.

Hållbart Huddinge 2030

I Ett hållbart Huddinge pekar kommunfullmäktige ut en långsiktig, önskvärd och möjlig framtid med fokus på år 2030. Här beskrivs hur ett hållbart Huddinge ter sig och vilka vägval kommunen bör göra för att komma dit.

Mål för Huddinge

För att nå det framtida läget i Ett hållbart Huddinge 2030 och visionen om att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län, är *fem övergripande mål* formulerade som visar utåtriktat vad kommunen åstadkommer för invånare, brukare och kunder.

- Bra att leva och bo
- Utbildning med hög kvalitet
- Fler i jobb
- God omsorg för individen
- Ekosystem i balans

För att vara framgångsrik i detta arbete ska kommunen ständigt sträva efter att förbättra verksamheterna och detta är formulerat i *tre strategiska mål* som utgör grunden för en effektiv organisation och som visar inåtriktat hur och med vilka resurser kommunen genomför sitt uppdrag.

- Attraktiv arbetsgivare
- Sund ekonomi
- Systematisk kvalitetsutveckling

Kriterier för måluppfyllelse

Huddinges styrmodell innebär att genom systematik och dialog mellan alla berörda parter utveckla Huddinge som organisation och geografiskt område. Med dialog avses allt från val till kommunfullmäktige, till muntliga och skriftliga dialoger. Med systematik avses planerings- och uppföljningsprocessens fyra steg; planera, utföra, följa upp och förbättra (PUFF).

I verksamhetsberättelsen följer nämnden upp sin verksamhet utifrån beslutad verksamhetsplan, beskriver och bedömer måluppfyllelsen för året och föreslår vilka förbättringsområden som behöver prioriteras för en ökad måluppfyllelse. Bedömningen av måluppfyllelse sker utifrån kommungemensamt framtagna kriterier.

Kriterier för bedömning av måluppfyllelse

Dessa kriterier används för att bedöma måluppfyllelsen

Måluppfyllelsen bedöms genom omdömen

Mycket god

– över den nivå som är planerad

God

– i nivå med vad som är planerat

Godtagbar

– under den nivå som är planerad, annat kan ha skett som påverkat verksamhetens möjligheter att nå den planerade nivån

Ej godtagbar

– under den nivå som är planerad

Som grund för bedömning används

Resultat

Jämfört med etappmål

Förändring över tid

Jämfört med andra

Jämlikhetsperspektiv

Kön, ålder, geografiska områden

Nämndens utvecklingsåtaganden

Analys i verksamhetsberättelsen, inkluderar att ta

hänsyn till annat som har skett som påverkat

verksamhetens möjligheter att nå den planerade nivån

Sammanfattning av årets resultat

Sammanvägd måluppfyllelse

Den sammanvägda måluppfyllelsen för kommunstyrelsens arbete 2019 bedöms som god. I linje med målet om en förbättrad infrastruktur gjordes en överenskommelse som möjliggör en tidigareläggning av Spårväg syd. Satsningen att motverka segregation, som påbörjades 2018, fortsatte under 2019 då statliga medel om 11,45 mnkr riktades till att såväl förstärka tidiga och förebyggande insatser för barn och unga som att satsa på språkutveckling från förskola till vuxenskola. För att öka nöjdhet med bemötandet vid kontakt med kommunen har kommunens servicecenter fått nya lokaler och integrerats med växeln. Den ökade nöjdheten synliggörs av de förbättrade mätresultaten för tillgänglighet (andel där kommunen svarar på e-post inom två dygn och andel som upplever ett gott bemötande vid telefonkontakt). Riktlinjer för handelns utveckling i Huddinge har tagits fram under året och är ett verktyg för fler och växande företag. Vidare har ett omfattande förberedelsearbete rörande digitaliseringspotten genomförts, vilket resulterat i en mängd spännande och nydanande idéer kring innovativt arbetssätt och digitalisering. Utdelning av medel ur potten sker under första kvartalet 2020.

Kommunstyrelsen visar ett överskott om 13,4 mnkr, vilket är 5,2 mnkr lägre än förra året. Avvikelsen beror främst på lägre kostnader för personal, varor och tjänster, dvs. det är en effekt av ett flertal vakanser och en fortsatt hög kostnadsmedvetenhet när det gäller köp av varor och tjänster.

Majoriteten av de insatser som ingick i internkontrollplanen genomfördes 2019. Mest avvikelser hör till de riskreducerande åtgärderna, vilka beräknas slutföras under 2020.

Förbättringsområden

Följande förbättringsområden har identifierats för kommande planeringsperioder att jobba vidare med.

- Förbättra kommunstyrelsens förvaltnings stöd och samordning gentemot övriga förvaltningar.
- Utveckla lokalförsörjningsprocessen.
- Utveckla arbetet med varumärket utifrån bostads-, näringslivs- och arbetsgivarperspektiv, vilket delvis kommer ske genom utvecklingsåtaganden som fastställts i kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2020.
- Det finns ett behov av att genom en ökad samordning effektivisera beredningen av ärenden inför politiska beslut varför ett arbete kring detta har initierats.
- Mer fokus krävs såväl på det interna som att stödja övriga nämnders kärnuppdrag.
- Förbättrad analyskultur för att främja såväl ekonomiska som kvalitetsmässiga resultat.

Årets händelser

De viktigaste händelserna under 2019 är följande.

- Huddinge kommun, Stockholms stad och Region Stockholm har träffat en överenskommelse om förskottering av medel för att kunna tidigarelägga Spårväg syd.
- I maj 2019 genomfördes val till Europaparlamentet.
- I början av året fick kommunens servicecenter nya lokalerna med fler frontdiskar, vilket ger kortare köer och flera invånare kan få samhällsvägledning. I mars slogs servicecenter och växeln samman.
- Utifrån projektet HuddKLASSA har verksamhetsområden för kommunens processregister samt en plan för att identifiera och klassificera processerna inom kärnverksamheten fastställts så att ett processregister 1.0 kan lanseras hösten 2020.

Mål och resultat

Bra att leva och bo

 God

Ett grundläggande mål för att Huddinge ska upplevas som en av de tre mest populära kommunerna i Stockholms län att bo i är att invånarna är nöjda med att leva i kommunen och med den verksamhet som kommunen bedriver. Huddinge ska vara en bra kommun att leva och bo i oavsett geografiskt område. Invånarna ska känna att de lever och bor i ett öppet, tryggt och trivsamt samhälle. Måluppfyllelsen för det övergripande målet Bra att leva och bo ses som god utifrån hur arbetet har gått med att nå de tillhörande nämndmålen.

Särskilt prioriterat

Planera och genomföra samhällsbyggnadsprojekt i anslutning till Spårväg syd och Tvärförbindelse Södertörn.

Strategisk inriktning för samhällsplaneringen utgör underlag för prioritering vid upprättande av Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning 2019–2021 med utblick till 2032.

Ökat bostadsbyggande

 Godtagbar

Kommunens bostadsbyggande följs upp i uppföljning av Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning, se bilaga 2. Planen innehåller ett stort antal samhällsbyggnadsprojekt och många av dem är komplexa. De flesta projekt har bra framdrift, men det är oundvikligt att en del projekt blir försenade. Kommunen har heller inte full rådighet över tidplanerna. De förseningar som uppstår i pågående projekt beror till övervägande del av mer omfattande utredningar än vad som bedömts behövas, att byggaktören önskat förändringar i projekten eller att etapper senarelags.

Det genomsnittliga utfallet per år behöver öka för att kommunens mål om 20 000 bostäder till 2030 ska kunna uppnås. De bostäder som färdigställs nu är följden av projekt som påbörjades innan kommunen fattade beslut om en ökad ambitionsnivå. Det kommer att ta flera år innan den ökade ambitionsnivån slår igenom i resultaten. Kommunen har dock en god planberedskap. Under året har tre större planprogram omfattande totalt cirka 10 000 bostäder tagits fram för godkännande under början av 2020. Sammanlagt pågår planering av mer än 15 000 bostäder. För att nå de långsiktiga målen behöver åtgärder genomföras för att bostadsbyggandet ska kunna vara högt över tid i skiftande konjunkturer. De åtgärder för att stärka attraktiviteten och öka kunskapen om Huddinge som bostadsort behöver utvecklas. Dessutom behöver projektportföljen breddas för att nå fler målgrupper och processerna ständigt förbättras. Måttet för antal bostäder i antagna detaljplaner per år (genomsnitt på 3 år) redovisas inte pga. att inga resultat finns.

Ett flertal utvecklingsåtaganden har bäring på målet Ökat bostadsbyggande, inte bara de som är direkt kopplade. Tidigareläggning av Spårväg syd ger t.ex. ökade förutsättningar för ett högt bostadsbyggande.

Sammanfattningsvis bedöms måluppfyllelsen som godtagbar.

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Etappmål, ranking & genomsnitt
Antal färdigställda bostäder (Totalt)	864	651	997	Etappmål 2019 850
Bostäder i s.k. Attefallsåtgärder ingår inte i statistiken. Det har varit ett gynnsamt läge för bostadsbyggande, men nu är aktörerna generellt mer avvaktande och många bostadsprojekt har försenats, vilket troligtvis kommer leda till att etappmålet på 850 färdigställda bostäder inte kommer uppnås. Förseningarna har orsaker som kommunen inte själv har rådighet över. För projekt i genomförandeskede kan kommunen i regel inte styra över etappindelningen. Resultat för 2019 kommer i maj 2020.				
- varav Spårväg syds influensområde		518	815	Etappmål 2019 700
- varav (%) småhus	13 %	35 %	20 %	
- varav (%) flerbostadshus	87 %	65 %	80 %	
-- varav (%) flerbostadshus - hyresrätter	65 %	0 %	27 %	
-- varav (%) flerbostadshus - bostadsrätter	35 %	100 %	73 %	
Andel bostäder som har max 400 meter gångavstånd till en dagligvarubutik	36 %	32 %	31 %	Etappmål 2019 Indikator
Invånarnas närhet till dagligvarubutik har minskat. Detta beror på befolkningsökningen och inte på nedlagda butiker.				

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Etappmål, ranking & genomsnitt
Antal bostäder som fått byggstart (startbesked)	438	486	607	
Det är naturligt att det finns en stor variation på antal påbörjade bostäder mellan åren. Det beror mycket på vilka projekt som är aktuella för byggstart det året, men också läget på bostadsmarknaden generellt. För att kunna nå bostadsmålen behöver årsgenomsnittet vara högre än vad de senaste årens resultat visar. Årets resultat faller ut från projekt som startade innan kommunens ambitionsnivå ökades till 20 000 bostäder till 2030. Flera projekt har också försenats av olika orsaker. Kommunen har inte full rådighet över förseningarna, t.ex. vid senareläggning av etapper. Kommunen måste rusta för att kunna genomföra ett så högt bostadsbyggande som möjligt i olika konjunkturlägen. Kommunstyrelsen planerar åtgärder för att stärka kommunens attraktivitet som bostadsort och för att bredda projektportföljen genom att ta in projekt som ger brett utbud av bostäder för olika målgrupper.				
- varav (%) småhus	61 %	38 %	48 %	
- varav (%) flerbostadshus	39 %	62 %	52 %	
Antal bostäder för vilka planläggning pågår (ögonblicksbild)		13 251	15 500	
Sett till antalet så finns det en god planberedskap. 10 000 av de 15 500 bostäderna i planering ligger inom tre större planprogram. För att kunna hålla ett högt bostadsbyggande över en längre tid krävs en geografisk variation och en variation i bostadstyper och upplåtelseformer. Resultatet gäller flerbostadshus, seniorbostäder, småhus, studentbostäder, särskilda boenden för äldre, trygghetsbostäder och ungdomsbostäder. Resultatet är exklusive LSS-boenden.				
Antal bostäder inom 1 200 meter från spårstation i antagna detaljplaner under året	940			Etappmål 2019 Indikator
Det finns inga nya resultat. Måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2020 och kommer ersättas med antal färdigställda bostäder inom 1 200 meter från spårstation.				

Kulturmiljöinventering

Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Åtagandet har ersatts av 2017 års åtagande om att ta fram en översyn av kulturmiljön som ett vägledande dokument i samband med ny detaljplanläggning. Gällande kulturmiljöinventering är delvis inaktuell pga. tillkommen bebyggelse som förändrat kulturmiljön. En översyn behöver göras för att revidera befintlig inventering. Syftet med en uppdaterad inventering är att ha ett aktuellt vägledande dokument som stöd i den fysiska planeringen.

Utvecklingsåtagande

Genomföra översyn av kulturmiljön och revidera befintlig kulturmiljöinventering.

Status

✓ Klart

Kommentar

Ett förberedande arbete för att tillgängliggöra kulturmiljöprogrammet via kommunens GIS-karta internt och externt har genomförts.

Gestaltungsprinciper för Huddinge

Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Åtagandet är från 2016. Huddinge växer i en snabb takt. För att överbrygga avståndet mellan den strategiska styrningen och de konkreta projekten och för att konkretisera implementeringen av översiktsplanen, samtidigt som kommunen tillgodoser behoven från alla kommunens verksamheter, behövs en metod för att systematisera arbetet och underlätta prioriteringar. Metoden ska vara tillämpningsbar i alla geografiska områden.

Utvecklingsåtagande

Utifrån intentionerna i översiktsplanen och lämplig indelning i kommundelar ta fram en metodik (arbetssätt) för hur arbetet med gestaltning kan ske i kommande programarbeten och kommande detaljplaner. Ett testområde ska utses inför verksamhetsplanen för 2017.

Status

✗ Ej klart i år

Kommentar

Utifrån inkomna synpunkter under remisstiden fram till juni 2019 har arkitekturstrategin reviderats. Antagandet av arkitekturstrategin beräknas kunna ske under andra kvartalet 2020.

Förbättrad infrastruktur

✓ God

Transportinfrastrukturen utvecklas kontinuerligt och åtgärder genomförs enligt framtagna planer och program. Arbetet med att konkretisera trafikstrategin kommer att fortsätta under 2020 då vägtrafikplan och godstrafikplan kommer färdigställas. Under 2019 beslutades att förskottera medel för att kunna tidigarelägga Spårväg syd, vilket är en stor grund till målluppfyllelsen. Måtten för bussarnas snitthastighet (km/h) och sammanhängande cykelstråk som följer cykelplanens utformning redovisas inte pga. att inga resultat finns. Måtten är borttagna fr.o.m. verksamhetsplan 2020.

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Andel invånare som har max 500 meter gångavstånd till kollektivtrafikhållplats med en turtäthet på 20 minuter eller bättre i rusningstid	84 %	83 %	84 %	➔ Oförändrad	Etappmål 2019 Öka
Andel med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s - Hushåll	85 %	90 %	91 %		
Utfallet för 2019 mäts i slutet av 2019 och resultatet kommer i april 2020. Etappmålet för år 2020 är 95 %.					
Andel med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s - Arbetsställen	73 %	83 %	86 %		
Utfallet för 2019 mäts i slutet av 2019 och resultatet kommer i april 2020. Etappmålet för år 2020 är 95 %.					

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Omotiverade skillnader?
Betygsindex för gång- och cykelvägar	Utfall 2019 index 52 Utfall 2017 index 57 Utfall 2015 index 55	Ranking 2019 15/19 Ranking 2017 8/19 Ranking 2015 11/21	Nej
De frågor som ingår i detta index är belysning av, underhåll och skötsel av, snöröjning av samt trafiksäkerheten på gång- och cykelvägar. Det går inte att fastställa någon trend mellan åren. Dock har betygsindex och ranking blivit sämre från 2017 till år 2019. Något som behöver analyseras särskilt om det håller i sig vid nästa mätomgång.			

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön	Omotiverade skillnader?
Betygsindex för invånare som är nöjda med kommunens kommunikationer	Utfall 2019 index 68 Utfall 2017 index 66 Utfall 2015 index 67 Utfall 2013 index 69	Etappmål 2019 Indikator Ranking 2019 5/19 Ranking 2017 8/19 Ranking 2015 8/21 Ranking 2013 7/20	Kvinnor 2019 index 69 Kvinnor 2017 index 65 Kvinnor 2015 index 68 Kvinnor 2013 index 70 Män 2019 index 66 Män 2017 index 66 Män 2015 index 66 Män 2013 index 68	Nej
År 2017 hade resultatet för kvinnor sjunkit något men är nu tillbaka på tidigare nivå. Resultatet för män är oförändrat. För män och kvinnor är resultaten relativt lika från år till år. Rankingen gått upp från förra året från 8 till plats 5 av 19.				

Tidigareläggning av Spårväg syd

Huddinge har tecknat avtal om bostadsbyggande, cykelåtgärder samt genomförande av Spårväg syd inom ramen för Sverigeförhandlingen. Finansieringsplanen ger medel för planering och utbyggnad av Spårväg syd under åren 2024–2033. Kommunfullmäktige har gett kommunstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheter och förutsättningar för en tidigareläggning av Spårväg syd. Genom detta kan kollektivtrafikandelen öka snabbare och förutsättningarna för ett högt bostadsbyggande längs spårvägens sträckning öka.

Utvecklingsåtagande

Tillsammans med Region Stockholms trafikförvaltning och Stockholms stad utreda förutsättningarna för tidigareläggning av Spårväg syd och andra åtgärder som tidigarelägger positiva effekter som Spårväg syd kommer att ge.

Status

Klart

Kommentar

Huddinge kommun, Stockholms stad och Region Stockholm har träffat en överenskommelse om förskottering av medel för att kunna tidigarelägga Spårväg syd. Överenskommelsen omfattar planering under tre år, men syftet är att även kunna tidigarelägga trafikstarten. Region Stockholm är huvudman för projektet och kommunerna deltar. Förberedelser pågår för att kunna starta projektet så tidigt som möjligt under 2020.

Vägrafikplan

Kommunfullmäktige har antagit en trafikstrategi för Huddinge kommun. Enligt beslutet ska trafikstrategin konkretiseras genom att mer konkreta planer tas fram. Vägrafikplanen ska klargöra vilka vägrafiksatsningar som är viktiga för att kommunen ska få ett väl fungerande transportsystem. Det övergripande målet för planen är att säkerställa god restidspålitlighet. Åtagandet påbörjades 2018, förslaget blir klart senast 2020 och planen kommer förhoppningsvis beslutas därefter.

Utvecklingsåtagande

Ta fram förslag på vägrafikplan.

Status

Ej klart i år

Kommentar

Arbetet pågår. Resurser för att driva arbetet har varit en begränsande faktor. Arbetet med att färdigställa vägrafikplanen fortsätter under 2020 och kommer att samordnas med framtagandet av en ny översiktsplan.

Godstrafikplan

En godstrafikplan ska klargöra trafikstrategin för hur kommunen hanterar näringslivets och invånarnas behov av gods- och varutransporter. Det övergripande målet för planen är ökad tillförlitlighet och minskad miljöpåverkan från godstransporter. Åtagandet påbörjades 2018, förslaget blir klart 2019 och planen kommer förhoppningsvis beslutas senast 2020.

Utvecklingsåtagande

Ta fram en godstrafikplan.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Ytterligare kompletteringar i godstrafikplanen ska göras för att färdigställa en remissversion. Godstrafikplanen planeras skickas ut på remiss till nämnderna och externt under våren 2020.

Utbyggd samhällsservice i takt med bostadsbyggandet

Godtagbar

Måuppfyllelsen bedöms som godtagbar. Trots att arbetet med samhällsbyggnadsprocessen och lokalplaneringsprocessen i stort går i rätt riktning är arbetet långt ifrån klart och processerna fungerar ännu inte optimalt.

Särskilt prioriterat

Utbyggd samhällsservice som förskolor, skolor och äldreboenden ska ges samma prioritet som bostäder och arbetsplatser.

Kommunen följer sin process för samhällsplanering som innebär en samordning av samhällsbyggnadsprojekt och lokalprojekt för att säkerställa att samhällsservice ska kunna erbjudas i takt med befolkningsutvecklingen. En viktig grund i arbetet är befolkningsprognosen, tillväxtscenario och statistik över antalet barn som är inskrivna i respektive verksamhet.

Kostnadsutvecklingen för lokaler för offentligt finansierad service ska dämpas samtidigt som förskolor, skolor och äldreboenden ska byggas ut i takt med behoven.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens lokalförsörjningsprocess. Kommunstyrelsens förvaltning samverkar och stöttar övriga förvaltningar operativt vid exempelvis nya lokalprojekt och frågor kring effektivitet i lokalanvändningen.

I aktualitetsprövningen av Översiktsplan 2030 identifierades betydelsen av att utveckla arbetet med funktionsblandning på olika planeringsnivåer.

Ett aktivt och strukturerat arbete för att ge fler privata aktörer möjlighet att bygga och driva offentligt finansierad verksamhet ska genomföras. Hälften av alla nya verksamheter ska byggas och drivas av en fristående aktör.

Huddinge Samhällsfastigheter AB ska bygga kvalitativa lokaler till låga kostnader.

Huddinge kommuns verksamheter ska ha tillgång till funktionella och kostnadseffektiva lokaler. I de grundläggande utgångspunkterna i ägardirektivet till Huddinge Samhällsfastigheter AB framgår att Huddinge Samhällsfastigheter AB medverkar till detta genom att äga, bygga, vårda, förvärva, avyttra och förvalta lokaler.

För att attrahera privata aktörer inom offentligt finansierad verksamhet till kommunen, har en övergripande process tagits fram som beskriver hur ett väl fungerande mottagande av dessa kontakter ska ske. Processen vidareutvecklas för respektive verksamhet för att säkerställa ett fungerande mottagande för privata aktörer. Företagslotsen tar emot frågor och slussar dessa vidare till utsedda kontaktpersoner, för vidare hantering av förvaltningsspecifika frågor.

Kommunstyrelsen har under året haft ett utvecklingsåtagande avseende strategi för konkurrensprövning, valfrihet och nyetablering som inte blivit klart. Se vidare under nämndmålet *Ökad valfrihet*.

Planerings- och beställarprocessen för nya verksamhetslokaler

Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Huddinge har ökat ambitionen för nyproduktion av bostäder. För att målen ska kunna uppnås krävs att kommunala verksamhetslokaler tillkommer för de behov som uppstår. Detta kan ske antingen genom privata aktörer eller genom att Huddinge Samhällsfastigheter AB bygger de nya verksamhetslokalerna. När det gäller de projekt där Huddinge Samhällsfastigheter AB är byggaktör finns möjlighet att korta ledtiderna genom att processerna för planering och förberedande arbeten för genomförande i större utsträckning överlappar varandra. Positiva erfarenheter kan därefter överföras till samarbetet med privata aktörer.

Utvecklingsåtagande

Genomlys processen och föreslå förändringar som ska leda till att projekttiden för lokalprojekt, där Huddinge Samhällsfastigheter AB är byggaktör, förkortas.

Status

✓ Klart

Kommentar

Planerings- och beställarprocessen är genomlyst och klar. Beslut i kommunfullmäktige beräknas ske under andra kvartalet 2020.

Fler är nöjda med natur-, kultur- och fritidsutbudet

☺ God

Kommunstyrelsen har arbetat med nämndmålet i samhällsbyggnadsprocessen, både genom planering på olika nivåer och i genomförandet av parkprogram, lekplatsprogram och badplatsprogram.

Ökad trivsel och trygghet i Huddinges områden

☺ God

Under året har arbetet med trygghets- och säkerhetsfrågor i ökad grad inkluderats i samhällsplaneringen.

Inför 2019 tecknades en ny samverkansöverenskommelse mellan Huddinge kommun, Lokalpolisområde Huddinge och Södertörns brandförsvärsförbund. Inom ramen för denna har den operativa samordningsgruppens arbete utvecklats dels genom att fler aktörer deltar, dels genom att det oftare etableras fokusgrupper för att fördjupa dialogen kring lokala problem.

Under året genomfördes den första uppföljningen av Program för trygghet och säkerhet 2018-2021 vilken visade att den samlade bedömningen är att arbetet ligger i fas så att de mål som är uppsatta kommer att kunna uppnås under programtiden. Utifrån programmet har kommunstyrelsen under året bl.a. tagit fram följande nya styrdokument: riktlinjer för behandling av personuppgifter, informationssäkerhet och krisberedskap. Utvecklingsåtagandet att ta fram en ny risk- och sårbarhetsanalys har bl.a. utmynnat i att kommunstyrelsen har fastställt en plan för krishantering och extraordinära händelser. Därtill har förslaget till riktlinjer för kamerabevakning beslutats av kommunfullmäktige den 10 februari 2020.

Det finns endast två nya mätresultat, betygindex för bostäder och trygghet utifrån SCB:s medborgarundersökning. Betygsindex för bostäder är något högre och det för trygghet är lägre än den förra mätningen, men skillnaden ligger i båda fallen inom den statistiska felmarginalen.

Bedömningen är att målluppfyllelsen är god.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Område		Omotiverade skillnader?
Andel vuxna som trivs mycket bra i sitt bostadsområde	Utfall 2018 56 % Utfall 2014 58 % Utfall 2012 57 % Trend för totalresultat ➔ Oförändrad	Etappmål 2019 59 %	Kvinnor 2018 59 % Kvinnor 2014 60 % Kvinnor 2012 60 %	Män 2018 52 % Män 2014 55 % Män 2012 54 %	Lägsta 2018 31 %	Högsta 2018 82 %	♀ Kön 📍 Område
Andelen vuxna som trivs mycket bra i sitt bostadsområde ligger på ungefär samma nivå över tid. Kvinnor trivs något mer än män i sitt bostadsområde. Det finns stora geografiska skillnader. Resultat på områdesnivå visar högst resultat (82 %) i Snättringe och lägst resultat (31 %) i Flemingsberg.							

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Område		Omotiverade skillnader?
Andel vuxna som upplever sitt bostadsområde som tryggt kvällstid	Utfall 2018 70 %	Etappmål 2019 Öka	Kvinnor 2018 61 %	Män 2018 82 %	Lägsta 2018 50 %	Högsta 2018 89 %	 Kön Område
År 2018 omformulerades fråga och svarsalternativ och därför görs ingen jämförelse över tid. Resultatet baseras på andelen som svarade <i>Mycket trygg</i> och <i>Ganska trygg</i> i Befolkningsundersökningen och visar att det finns stora skillnader mellan kön och områden. Resultat på områdesnivå visar högst resultat (89 %) i Gladö-Lissma och lägst resultat (50 %) i Vårby. Utifrån de lägesanalyser som tas fram i enlighet med samverkansöverenskommelsen anpassas åtgärder för att möta de behov som föreligger i respektive kommun. Som ett resultat av dessa analyser anställdes under hösten 2019 en operativ samordnare för att jobba med trygghetsfrågor i Flemingsberg.							

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Område	Omotiverade skillnader?
Betygsindex för bostäder	Utfall 2019 index 54 Utfall 2017 index 52 Utfall 2015 index 55 Trend för totalresultat → Oförändrad	Ranking 2019 9/19 Ranking 2017 12/19 Ranking 2015 9/21		Nej
<p>Indexet baseras på hur respondenten ser på möjligheterna att 1) hitta bra boende, 2) utbudet av olika typer av boendeformer och 3) hur trivsam bebyggelsen är. Betygsindex för området bostäder har ökat från 52 år 2017 till 54 år 2019. Förändringen mellan de två åren är dock inte statistiskt säkerställd. Sedan 2011 har betygsindex minskat från 59, vilket främst beror på de två första delfrågorna. Att resultatet i mätningen står stilla beror troligtvis på att inträdet på bostadsmarknaden blir allt svårare för många grupper, trots att det byggs mycket både i Huddinge och andra kommuner i regionen. Detta beror på att nyproduktion är svårtillgängligt för grupper med låga inkomster och utan lång kötid eller sparat kapital. Samtidigt har många områden i kommunen ett ensidigt bostadsbestånd, vilket kan försvåra för boende att hitta en passande bostad i närområdet vid en förändrad livssituation. Detta gör det relevant att arbeta för att i högre utsträckning komplettera med de bostadstyper och upplåtelseformer som saknas i ett område, samt att hitta nyskapande lösningar på bostadsförsörjning för grupper som står långt från bostadsmarknaden. Förbättringsåtgärder inom området bostäder skulle enligt SCB:s medborgarundersökning ge stor effekt på Nöjd-Region-Index.</p>				

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Område		Omotiverade skillnader?
Andel invånare som svarat 4 och 5 på en skala 1–5 på frågan: Hur nöjd är du med utformningen av parker i ditt närområde?	Utfall 2018 55 % Utfall 2016 52 % Utfall 2014 56 %	Etappmål 2019 60 %	Kvinnor 2018 56 %	Män 2018 53 %	Lägsta 2018 36 %	Högsta 2018 67 %	 Område
Ny enkät från 2016 med omformulerad fråga. Fram till 2014 mättes hur stor andel som ansåg att kommunens parker var attraktiva och trevliga att besöka. Skala 1–5 där 1 är missnöjd, 3 är varken eller och 4 är nöjd. Resultat på områdesnivå visar högst resultat (67 %) i Snättringe och lägst resultat (36 %) i Länna. Inga nya mätningar har genomförts. Diskussion pågår om mätningar ska ske i nuvarande form.							

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Område		Omotiverade skillnader?
Andel elever i åk 9 som trivs mycket bra i sitt bostadsområde	Utfall 2018 55 % Utfall 2012 54 % Utfall 2010 49 % Trend för totalresultat Positiv	Etappmål 2019 Öka	Flickor 2018 49 % Flickor 2012 51 % Flickor 2010 46 %	Pojkar 2018 61 % Pojkar 2012 60 % Pojkar 2010 52 %	Lägsta 2018 36 % Högsta 2018 76 %	 Kön Område	

Andelen elever i årskurs 9 som trivs mycket bra i sitt bostadsområde ligger på ungefär samma nivå över tid, men det finns stora skillnader mellan kön och områden. På områdesnivå har Länna högst resultat (76 %) och Vårby lägst resultat (36 %). Det tidigare administrativa området Vårby motsvarar nuvarande kommunal Vårby och där har trivselen ökat över tid (17 % 2010, 29 % 2012, 36 % 2018). Det har tagits beslut för att öka trivselen för unga i Vårby. Mötesplatsen för unga har förändrat arbetet genom att sänka åldersgränsen samt arrangera riktade insatser gentemot flickor. Unga för orten har skapat arbetstillfällen för unga i syfte att öka trivselen i utemiljön i Vårby, Flemingsberg och Skogås.

Andel elever i åk 9 som upplever sitt bostadsområde som tryggt på kvällstid	Utfall 2018 63 %	Etappmål 2019 Öka	Flickor 2018 49 %	Pojkar 2018 77 %	Lägsta 2018 50 % Högsta 2018 81 %	 Kön Område	
---	----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	----------------------------	--	---	--

Jämfört med de vuxna är det en lägre andel elever i årskurs 9 som upplever sitt bostadsområde som tryggt kvällstid. Stora skillnader finns mellan kön och områden. Befolkningsundersökningen för unga 2018 är inte formulerad på samma sätt som tidigare års resultat från Stockholmsenkäten och därför görs inte jämförelser över tid. På områdesnivå har Länna högst resultat (81 %) och Vårby lägst resultat (50 %). Utifrån en lägesanalys som varje torsdag tas fram på kommunalsnivå riktas anpassade insatser gentemot de kommunalar där det föreligger behov av att öka tryggheten och säkerheten. En riktad insats för unga i några av områdena som upplevs som otryggare är feriepraktikplatser i samarbete med fastighetsbolagen inom ramen för föreningen Samverkan i Huddinge.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Betygsindex för trygghet	Utfall 2019 index 51 Utfall 2017 index 55 Utfall 2015 index 57 Utfall 2013 index 56 Trend för totalresultat Oförändrad	Etappmål 2019 Öka Ranking 2019 13/19 Ranking 2017 10/19 Ranking 2015 12/21 Ranking 2013 15/22	Kvinnor 2019 index 50 Kvinnor 2017 index 53 Kvinnor 2015 index 54 Kvinnor 2013 index 53	Män 2019 index 53 Män 2017 index 58 Män 2015 index 60 Män 2013 index 59	Nej

Förbättringsåtgärder inom trygghetsområdet skulle ge stor effekt på Nöjd-Region-Index, enligt SCB:s medborgarundersökning. Det kan se ut som att betygsindex för trygghet blivit lägre, men skattningarna är upp till +/- 9. Skillnaderna mellan kvinnor och män är inte statistiskt säkerställda. För att trots detta kunna identifiera och vidtaga lämpliga trygghetsfrämjande åtgärder så genomförs kompletterande trygghetsdialoger lokalt i minst åtta kommunalar/år.

Utveckla arbetet med civilt försvar med grund i en kommungemensam risk- och sårbarhetsanalys

Civilt försvar tar sin utgångspunkt i samhällets krisberedskap och syftar till att inför och under höjd beredskap samt under krig värna befolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp. Detta kräver noggrann planering och god samordning utifrån de anvisningar regeringen har beslutat om. En bra och stabil beredskapsplanering kräver att kommunen vet vart sårbarheten finns och vilka konsekvenser oönskade händelser får, för just våra samhällsviktiga verksamheter. Med hjälp av framtagandet av en välarbetad kommungemensam risk- och sårbarhetsanalys skapas insikt och kunskap i ovanstående frågor och åtgärder kan sättas in på rätt ställe för att stärka upp det civila försvaret inom kommunen.

Utvecklingsåtagande

- a) Ta fram en kommungemensam risk- och sårbarhetsanalys i samarbete med övriga förvaltningar och andra aktörer inom kommunens geografiska område.
b) Utifrån analysen identifiera prioriterade utvecklingsområden för att utveckla det civila försvaret.

Status

 Klart

Kommentar

Kommunens risk- och sårbarhetsanalys är klar med identifierade utvecklingsområden. Utifrån dessa har arbetet med att utveckla det civila försvaret planerats för 2020.

Ökad delaktighet

 God

Kommunstyrelsens förvaltning har under 2019 genomfört val till Europaparlamentet. Valdeltagandet i Huddinge var strax under rikssnittet, men ökade med 2,9 procent i förhållande till valet 2014. Spridningen i valdeltagandet mellan valdistrikten är dock fortsatt hög.

I oktober genomfördes Huddinge demokratidagar. De 27 aktiviteterna lockade totalt 550 deltagare. Kommunstyrelsens förvaltning har, i samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen, för tredje gången genomfört en instagramtävling, #huddingedemokrati, för kommunens grundskoleklasser. Under våren genomfördes tre ungdomsdialoger mellan besökare på fritidsgårdar och politiker. Huddinge kommuns arbete med demokratidagar är en del av den lokala europeiska demokrativeckan.

2018 infördes möjligheten att inlämna Huddingeförslag. Sammanfattningsvis kan konstateras att det har fungerat väl och enligt förväntningarna. Många invånare har engagerat sig och tillfrågade har rapporterat en positiv bild av hur det har fungerat i praktiken. Kommunstyrelsens förvaltning gjorde också en uppföljning som redovisar statistik kring de 202 Huddingeförslag som lämnats in t.o.m. den 30 juni 2019. Bl.a. framgår att 115 inlämnats av kvinnor och 87 av män. 23 av förslagen hade per den 30 juni samlat 100 eller fler röster och därmed gått vidare för ställningstagande.

Kommunstyrelsens förvaltning har under året arbetat med att styra och stödja förvaltningarnas arbete med delaktighetsinsatser och medborgardialoger.

Inom detta nämndmål finns inget utvecklingsåtagande att bedöma och de mätresultat som är nya för 2019 visar på ett liknande utfall i förhållande till tidigare mätningar. Förändringarna ligger alla inom den statistiska felmarginalen. Bedömningen är därför att måluppfyllelsen för Ökad delaktighet är god.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Område		Omotiverade skillnader?
Andel som känner tillit till andra människor	Utfall 2018 31 % Utfall 2014 29 % Utfall 2012 28 % Trend för totalresultat Positiv	Etappmål 2019 Indikator	Kvinnor 2018 32 % Kvinnor 2014 29 % Kvinnor 2012 29 %	Män 2018 30 % Män 2014 28 % Män 2012 27 %	Lägsta 2018 13 % Högsta 2018 47 %		 Område

Andelen invånare i Huddinge som känner tillit till andra människor har ökat något sedan första mätningen 2012. Andelen som tycker att de i allmänhet kan lita på de flesta människor tenderar att öka med stigande ålder. Bland kommundelarna har Snättringe högst resultat (47 %) och Vårby lägst resultat (13 %). Det tidigare administrativa området Vårby motsvarar nuvarande kommundel Vårby. I Vårby har tilliten sjunkit över tid (från 22 % år 2012 till 13 % år 2018) och där upplever mer än hälften att det *inte* går att lita på de flesta människor. Tillit beror enligt forskning på många faktorer som t.ex. socioekonomiska faktorer, befolkningshälsa och hur väl det demokratiska systemet fungerar. Kommunen har möjlighet att påverka tillit mellan invånare, bl.a. genom samhällsplanering och i samspelet med civilsamhälle samt näringsliv. Huddinge anordnar bl.a. årligen demokratidagar för att skapa en mötesplats där tilliten kan öka mellan invånare och extra insatser görs för att nå områden med låg tillit.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Andel förtroendevalda som är nöjda med arbetsförutsättningarna	Utfall 2018 69,4 %	Etappmål 2019 Behåll	Kvinnor 2018 76,6 %	Män 2018 63,8 %	 Kön

Att 69,4 % uppgett att det är mycket bra eller bra att arbeta politiskt i Huddinge får anses vara ett bra resultat som bör behållas på befintlig nivå. Den könsskillnad som förekommer mellan män och kvinnor, där kvinnor i högre utsträckning (76,6 %) än män (63,8 %) anser sig nöjda med arbetsförutsättningarna, kan förklaras med att grupperna har olika förutsättningar för att inneha och klara sina förtroendeuppdrag. Kvinnor säger t.ex. i lite högre utsträckning än män att de kan kombinera förtroendeuppdraget med familje-/privatlivet och betydligt fler kvinnor än män anser sig ha bra eller mycket bra kunskaper inom sitt sakområde. Vidare anger 61 % av kvinnorna att nivån på arvoden är bra eller mycket bra medan endast 30 % av männen anser det. För mer information, se rapporten *Redovisning av resultatet av enkäten till förtroendevalda 2018*.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Andel invånare som kan tänka sig att arbeta politiskt i Huddinge kommun	Utfall 2019 16 % Utfall 2017 15 % Utfall 2015 15 % Utfall 2013 15 % Trend för totalresultat Oförändrad	Etappmål 2019 16 %	Kvinnor 2019 13 % Kvinnor 2017 14 % Kvinnor 2015 13 % Kvinnor 2013 10 %	Män 2019 19 % Män 2017 16 % Män 2015 17 % Män 2013 20 %	Nej

Det skattade värdet (andelen som svarade Ja) på denna fråga blev 16 %, men med ett osäkerhetsintervall som sträcker sig från 12,8 %-19,2 %. Därför framkommer inga säkerställda skillnader jämfört med tidigare år. Det finns inte heller skillnader för kön eller ålder.

Invånarnas förtroende för kommunen	Utfall 2019 index 45 Utfall 2017 index 47 Utfall 2015 index 48 Utfall 2013 index 49 Trend för totalresultat Oförändrad	Etappmål 2019 index 49 Ranking 2019 6/19 Ranking 2017 9/19 Ranking 2015 9/21 Ranking 2013 6/20	Kvinnor 2019 index 43 Kvinnor 2017 index 49 Kvinnor 2015 index 51 Kvinnor 2013 index 49	Män 2019 index 47 Män 2017 index 46 Män 2015 index 44 Män 2013 index 48	Nej
------------------------------------	--	--	--	--	-----

Invånarnas förtroende för kommunen ligger på ungefär samma nivå såväl över tid som jämfört med genomsnittliga betygsindex (45) år 2019 för övriga kommuner som deltagit i SCB:s medborgarundersökning. Det går inte att se en säkerställd förändring jämfört med resultatet från tidigare undersökningar. Resultaten uppdelat på kvinnor och män visar inte några säkerställda skillnader mellan könen. Personer mellan 18-29 år har ett högre index jämfört med övriga åldersgrupper år 2019.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Invånarnas möjlighet till påverkan	Utfall 2019 index 39 Utfall 2017 index 41 Utfall 2015 index 43 Utfall 2013 index 43 Trend för totalresultat → Oförändrad	Etappmål 2019 index 43 Ranking 2019 8/19 Ranking 2017 10/19 Ranking 2015 10/21 Ranking 2013 6/20	Kvinnor 2019 index 36 Kvinnor 2017 index 41 Kvinnor 2015 index 44 Kvinnor 2013 index 45	Män 2019 index 42 Män 2017 index 40 Män 2015 index 41 Män 2013 index 42	Nej
Invånarnas möjlighet till påverkan ligger på ungefär samma nivå såväl över tid som jämfört med genomsnittliga betygsindex (38) år 2019 för övriga kommuner som deltagit i SCB:s medborgarundersökning. Resultaten uppdelat på kvinnor och män år 2019 visar inga säkerställda skillnader. Däremot finns ett säkerställt minskat index bland kvinnor mellan åren 2015 och 2019. Personer mellan 18-29 år har ett högre index jämfört med alla övriga åldersgrupper år 2019. Insatser inom området påverkan skulle troligtvis höja Nöjd-Inflytande-Index. Prioriteringar som avses är vilket inflytande invånarna har på kommunens politiker och hur de kan påverka politiska beslut, påverka kommunala verksamheter samt i vilken utsträckning invånarnas åsikter finns representerade i kommunens partier.					

Ökad jämlikhet

Flera insatser har genomförts för ökad jämlikhet. I början av 2019 lanserades en utbildningsfilm om jämlikhet, normmedvetenhet och jämlik styrning till kommunens verksamheter. En del av det kommungemensamma preventionsarbetet har handlat om våldsförebyggande arbete med fokus på maskulinitetsnormer.

Kommunstyrelsens förvaltning har stöttat fackförvaltningarnas arbete med jämlikhet genom jämlik styrning, kontinuerliga kommungemensamma utbildningar och handledning.

Utifrån en ny nationell politik styr ett nytt mål och principen om universell utformning den nationella funktionshinderspolitiken. Kommunstyrelsen har noga följt den nationella utvecklingen av funktionshinderspolitiken och dess konsekvenser på lokal nivå för det kommunala arbetets inriktning.

Vidare säkerställde kommunstyrelsens förvaltning att aktuella lagar kring nationella minoriteter och minoritetsspråk implementerades samt stöttade förvaltningarna i arbetet med att följa lagarna som förstärker minoriteternas rättigheter.

Mot bakgrund av det fortlöpande arbetet och det förstärkta arbetet mot segregation bedöms måluppfyllelsen som god.

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Andel personer som upplever att de blivit diskriminerade i mötet med Huddinge kommuns verksamhet			10 %		Etappmål 2019 Indikator
Tidigare års resultat har tagits bort eftersom det inte har kunnat säkerställas hur bakomliggande beräkningar gjorts. Därför går det inte att bedöma trenden. Det förebyggande arbetet för minskad upplevd diskriminering kräver kompetens hos personalen vad gäller diskrimineringslagen, jämlikhet och normkritik. En stor kommungemensam utbildningssatsning har gjorts sedan 2015 och under 2018 har utbildningsfilmer tagits fram för att sprida kunskapen ytterligare. Utbildningsfilm har spridits under våren 2019. Arbetet med jämlik styrning är en annan del som i sig ska säkra jämlika verksamheter och motverka diskriminering.					

Mått	Utfall & trend	Ålder	Kön		Område		Omotiverade skillnader?
Andel invånare som under de senaste 12 månaderna har känt sig utsatta för diskriminering, trakasseri eller mobbing	Utfall 2018 8 % Utfall 2014 9 % Utfall 2012 7 % Trend för totalresultat → Oförändrad	Ålder 65-84 år 2018 4 % Ålder 65-84 år 2014 3 % Ålder 65-84 år 2012 4 %	Kvinnor 2018 9 % Kvinnor 2014 9 % Kvinnor 2012 7 %	Män 2018 7 % Män 2014 9 % Män 2012 7 %	Lägsta 2018 4 % Högsta 2018 16 %		 Område Ålder

En lägre andel personer känner sig utsatta för diskriminering, trakasseri eller mobbing i äldre åldersgrupper, jämfört med yngre åldersgrupper år 2018 (18-30 år: 16 %, 31-50 år: 9 %, 51-64 år: 5 %, 65-84 år: 4 %). Bland kommundelarna var högst skattning (16 %) i Vårby och lägst skattning (4 %) i såväl Fullersta som Snättringe. Kommunen är som utbildningsanordnare, samt arbets- och servicegivare, en viktig aktör för att bidra till jämlikhet och minskad diskriminering i Huddinge. En viktig åtgärd är att utbilda nyckelpersoner i jämlikhet. Under de senaste åren har personal fått utbildningar och under 2019 har nytt utbildningsmaterial tagits fram i form av filmer och handledning riktat mot kommunens verksamheter.

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Andel tillgänglighetsanpassade busshållplatser på kommunala gator	79 %	81 %	82 %	 Positiv	Etappmål 2019 Öka
Andel tillgänglighetsanpassade övergångsställen på kommunala gator	56 %	59 %		 Positiv	Etappmål 2019 Öka

Minska och motverka segregation i Huddinge

Staten har under 2018 till 2020 riktat medel till Huddinge och 31 andra kommuner för att kunna stärka arbetet mot segregation. Ett kommungemensamt arbete kring detta har inletts med sikte på kommande år givet att fortsatt statligt stöd kan erhållas. Kommunstyrelsens roll är att samordna olika satsningar inom kommunen för att minska de socioekonomiska skillnaderna mellan olika kommunelar och därmed arbeta för ett jämlikt och sammanhållet Huddinge. Fokus är på insatser inom tre huvudspår: 1) Socialt hållbar bostadsplanering för minskad segregation, 2) Tidiga och förebyggande insatser för barn och unga samt 3) Språkutveckling i förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenskola. Det handlar om att inom ramen för ordinarie arbete förbättra förutsättningarna i områden som i dag kännetecknas av stora utmaningar när det gäller exempelvis lågt valdeltagande, låg utbildningsnivå och låg sysselsättningsgrad.

Utvecklingsåtagande

Genomföra och samordna en kommungemensam satsning för att minska och motverka segregation.

Status

 Klart

Kommentar

I juni mottog Huddinge kommun beskedet att riksdagen beslutat att tilldela 11,45 mnkr till kommunen i syfte att minska och motverka segregation. De ekonomiska medlen har enligt beslut i kommunkoncernens ledningsgrupp riktats till att förstärka det ordinarie arbetet kring tidiga och förebyggande insatser för barn och unga samt språkutveckling i förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenskola. Arbetet har samordnats av en grupp med representanter från berörda förvaltningar. Insatserna har genomförts enligt plan.

Ökad nöjdhet med bemötandet vid kontakt med kommunen

 Mycket god

Måluppfyllelsen bedöms som mycket god, särskilt med tanke på årets arbete med kommunens servicecenter. Under 2019 har arbetet fortsatt med att utveckla smarta e-tjänster för att förbättra servicen till invånare och företag. Kommunen har också ökat tillgängligheten på kommunens webbplatser i enlighet med det nya webbtillgänglighetsdirektivet. Vidare förbättras funktionen i kommunens digitala kanaler kontinuerligt.

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Tillgänglighet e-post - andel där kommunen svarar inom två dygn	89 %	91 %	100 %	 Positiv	Etappmål 2019 90 %
Andelen som svarar inom två dygn ökar och är över etappmål. Det förbättrade resultatet beror till stor del på kommunens servicecenter. Överlag är kommunen bra på att svara på e-post. Det finns dock stora variationer mellan olika funktioner och avdelningar vilket gör att fortsatt fokus på frågan krävs. Se Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) i Kommun- och landstingsdatabasen Kolada (kolada.se).					
Tillgänglighet bemötande telefon - andel som upplever ett gott bemötande vid kontakt med kommunen	81 %	82 %	87 %	 Positiv	Etappmål 2019 80 %
Resultatet baseras på andel intervjuare som efter varje samtal graderat om de upplevt att de fått ett mycket gott eller gott bemötande av handläggaren. Se Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) i Kommun- och landstingsdatabasen Kolada (kolada.se).					
Invånarnas nöjdhet med samhällsvägledningen - Svarstid	77 %	81,9 %		 Positiv	Etappmål 2019 Behåll
Resultatet för 2018 är per december. Servicenivåer mäts löpande i servicecenter. Resultatet baseras på andelen som svarar <i>Mycket bra</i> och <i>Bra</i> . Det finns inga nya resultat för 2019 och måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2020.					
Invånarnas nöjdhet med samhällsvägledningen - Nöjdhet	83 %	85,2 %		 Positiv	Etappmål 2019 Behåll
Överlag är våra invånare mycket nöjda med samhällsvägledningen på kommunens servicecenter och vi ligger också mycket bra till jämfört med andra kommuner i den senaste mätningen Kommunernas Kvalitet i Korthet. Det finns inga nya resultat för 2019 och måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2020.					
Invånarnas nöjdhet med samhällsvägledningen - Uppklaring	75 %	77 %		 Positiv	Etappmål 2019 Behåll
Det finns inga nya resultat för 2019 och måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2020.					

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Medelbetyg (1-10) för bemötande i kontakt med kommunen	Utfall 2019 6,4 Utfall 2017 6,3 Utfall 2015 6,5 Utfall 2013 6,4 Trend för totalresultat Oförändrad	Etappmål 2019 7 Ranking 2019 7/19 Ranking 2017 7/19 Ranking 2015 7/20 Ranking 2013 6/19	Kvinnor 2019 6,3 Kvinnor 2017 6,4 Kvinnor 2015 6,7 Kvinnor 2013 6,3	Män 2019 6,4 Män 2017 6,3 Män 2015 6,4 Män 2013 6,5	Nej
Huddinge kommun ligger nära det nationella snittet gällande kontakt med kommunen. För att ytterligare sträva mot visionen bör bemötandet förbättras.					
Medelbetyg (1-10) på frågan: Hur lätt är det att komma i kontakt med tjänsteperson eller annan personal i kommunen?	Utfall 2019 5,8 Utfall 2017 5,8 Utfall 2015 6 Utfall 2013 6,1 Trend för totalresultat Negativ	Etappmål 2019 6,3 Ranking 2019 8/19 Ranking 2017 10/19 Ranking 2015 11/21 Ranking 2013 2/12	Kvinnor 2019 5,7 Kvinnor 2017 6,2 Kvinnor 2015 6,2 Kvinnor 2013 5,9	Män 2019 5,9 Män 2017 5,6 Män 2015 5,9 Män 2013 6,2	
I förhållande till uppställda mål måste tillgängligheten till kommunen som helhet öka.					

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Medelbetyg (1-10) för nöjdhet med möjligheten att komma i kontakt med kommunens politiker	Utfall 2019 4,8 Utfall 2017 5,1 Utfall 2015 5,4 Utfall 2013 5,3 Trend för totalresultat Negativ	Etappmål 2019 Behåll Ranking 2019 11/19 Ranking 2017 11/19 Ranking 2015 8/22 Ranking 2013 8/22	Kvinnor 2019 4,6 Kvinnor 2017 5,4 Kvinnor 2015 5,4 Kvinnor 2013 5,2	Män 2019 5 Män 2017 4,7 Män 2015 5,4 Män 2013 5,4	
Kommunen får lägre betyg än vid förra mätningen. Analys av detta och eventuella åtgärder bör göras av de förtroendevalda och deras stödfunktioner.					

Servicecenter

Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Kommunens servicecenter har varit i drift i drygt sex år. I jämförelse med andra kommuner i Huddinges storlek har en omvärldsanalys visat att Huddinge kommun jämförelsevis erbjuder lägre tillgänglighet och har längre svarstider. För att leva upp till visionen och de krav som invånarna ställer måste därför Huddinge servicecenter utveckla sin förmåga gällande kundservice. I uppdraget ingår även att se över stödmaterial till hela den kommunala verksamheten för att öka den totala servicenivån från Huddinge kommun. Bemötandet mäts, men fler digitala verktyg och nya arbetssätt behöver implementeras.

Utvecklingsåtagande

Att lansera ett servicecenter 3.0 vilket innebär att vi kan leverera service i form av öppettider och svarstider i nivå med jämförbara kommuner.

Status

 Klart

Kommentar

Planerade åtgärder för att lansera Servicecenter 3.0 har genomförts. De nya lokalerna från januari 2019 har fler frontdiskar, vilket ger kortare köer och flera invånare kan få samhällsvägledning. I mars integrerades växeln med servicecenter och fram till augusti hade servicecenter kommit upp i samma nivå för besvarade samtal (86 % av 61 000 inkommande samtal) som jämförbara kommuners servicecenter (87 %). Servicecenter har även satt nya rutiner för kontaktpersonsuppdraget, vilket innebär att ha kontinuerliga möten med förvaltningarna där förbättringar framförs. Ett exempel på detta är en utvecklad e-tjänst för att identifiera sig med BankID, som lett till att servicecenter kan hjälpa flera invånare direkt i istället för att vidarebefordra samtalet till förvaltningarna. Servicecenter hjälper 64 procent (mars-augusti) av alla inringade invånare direkt och målet är att hjälpa 70 procent.

Systematisera servicecenters kunddata

Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Åtagandet är från 2017. Kommunens servicecenter är en stor källa för information kring invånarnas och kundernas beteende och önskemål. Genom att systematisera informationen från servicecenter ges kommunen möjlighet att förbättra sin service och ge impulser till innovation och smartare arbetssätt i verksamheterna.

Utvecklingsåtagande

Ta fram dels en systematik för inhämtande av invånarnas och kundernas synpunkter och önskemål, dels en modell för kunskapsöverföring till kommunens verksamheter.

Status

 Klart

Kommentar

Konceptet för CRM (Customer relationship management)/ärendehanteringssystem är klart och upphandlingsarbetet kommer fortsätta under 2020 som en del av ett nytt utvecklingsåtagande.

Ökad valfrihet

Ej godtagbar

För att öka valfriheten av aktörer för skattefinansierade verksamheter skulle en strategi tas fram under året, men då utvecklingsåtagandet kopplat till detta inte lyckades slutföras bedöms måluppfyllelsen som ej godtagbar.

Strategi för konkurrensprövning, valfrihet och nyetablering

Under 2019 är det särskilt prioriterat att utveckla arbetet med att ge fristående aktörer möjlighet att vara med och utveckla skattefinansierade verksamheter. Huddinge kommun ska aktivt konkurrenspröva sina verksamheter. Det ska också finnas en tydlig väg in i kommunen när företag eller civilsamhällets aktörer ser möjligheter att effektivisera eller kvalitetsutveckla kommunens verksamheter genom konkurrensprövning.

Utvecklingsåtagande

En strategi för att vägleda nämnderna i deras aktiva konkurrensprövning av verksamheterna och underlätta nyetableringar av privata utförare ska tas fram.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Ett projekt för att ta fram ett styrdokument för konkurrensprövning startades upp under augusti. Arbetet har bedrivits i projektform under hösten tillsammans med fackförvaltningarna och fortgår under våren 2020.

Successivt minskat skatteuttag

 God

Måluppfyllelsen bedöms som god. Arbetet med den långsiktiga finansieringen samt att effektivisera verksamheterna har varit prioriterat för att möjliggöra framtida skattesänkningar. Detta förutsätter stabila och goda ekonomiska resultat. Kommunstyrelsen redovisar för den egna verksamheten en positiv budgetavvikelse och har fortsatt ett positivt balanserat resultat. Kommunens samlade resultat 2019 på 2,7 procent överstiger målet om ett resultat på 2 procent av skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Under 2019 har kommunens verksamheter utvecklat sitt arbete med att jämföra sig med andra för att identifiera förbättringsområden och effektiviseringspotential. Jämförelsearbetet på en kommunövergripande nivå har visat att kommunen har en hög kostnadsnivå i jämförelse med andra kommuner. Detta har varit ett viktigt underlag för att tydligare styra verksamheterna mot en lägre kostnadsnivå.

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Kommunal skattesats (öre per skattekrona) - Huddinge kommun	19,87	19,87	19,87	→ Oförändrad	Etappmål 2019 Indikator Ranking 2019 21/26 Ranking 2018 22/26 Ranking 2017 22/26
Kommunal skattesats (öre per skattekrona) - Länssnitt	19,07	19,05	19,05		
Kommunal skattesats (öre per skattekrona) - Södertörnssnitt	19,86	19,86	19,91		

Fler i jobb

 God

Baserat på tillhörande nämndmål bedöms måluppfyllelsen för det övergripande målet Fler i jobb som god.

Fler arbetstillfällen

 God

För att skapa goda förutsättningar att få fler i arbete krävs att Huddinge har ett starkt varumärke som skapar lyskraft och som gör kommunen till en attraktiv plats att verka i. Varumärkesarbetet har förstärkts under 2019 genom att bl.a. skapa synbarhet på utvalda arenor och med utvalda målgrupper. Huddinge kommun har samarbetat med andra aktörer under året för att utveckla de centrala delarna av Flemingsberg till en internationellt ledande affärs- och

forskningshubb, där målet är att skapa en levande stadsdel för arbetande, studenter, boende och besökare. Det är ett långsiktigt arbete som krävs för att det ska bryta den nedåtgående trenden. Planerade åtgärder har genomförts med gott resultat och måluppfyllelsen bedöms därför som god. Måttet för kvm verksamhetsmark i pågående planering, per år, redovisas inte pga. att inga resultat finns.

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Arbetsplatskvoten	0,847	0,842	0,844	➔ Oförändrad	Ranking 2017 7/26 Ranking 2016 7/26
Arbetsplatskvot är antal arbetstillfällen i relation till antalet förvärvsarbetande. Det finns behov av plats för fler verksamheter/arbetstillfällen i relation till förvärvsarbetande nattbefolkning. Etappmål för 2030 är 1,0.					

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Antal arbetstillfällen i kommunen	Utfall 2018 47 025 Utfall 2017 46 063 Utfall 2016 45 144	Etappmål 2019 Indikator	Kvinnor 2018 23 568 Kvinnor 2017 23 010 Kvinnor 2016 22 478	Män 2018 23 457 Män 2017 23 053 Män 2016 22 666	Nej
Antalet arbetstillfällen (förvärvsarbetande dagbefolkning) har ökat de senaste åren, men inte i samma takt som nattbefolkningen. Arbetsplatskvoten, dvs. förvärvsarbetande dagbefolkning i förhållande till förvärvsarbetande nattbefolkningen har därav successivt sjunkit. Antalet arbetstillfällen ökade med 962 stycken från 2017 till 2018.					

Fler jobb i Flemingsberg

Ett stort antal kontorsarbetsplatser kommer att skapas i Stockholm South Business District. Följden blir behov av samarbeten och strategier mellan aktörer för att skapa de bästa förutsättningarna för fler och attraktiva arbetstillfällen. Detta är även i linje med målsättningen om en arbetsplatskvot på 1,0.

Utvecklingsåtagande

Identifiera förutsättningar för hur fler jobb kan skapas i Flemingsberg.

Status

✓ Klart

Kommentar

Arbetet kopplat till åtagandet kommer att genomföras inom ramen för ordinarie basuppdrag under 2020. Utifrån genomfört arbete under 2019 kan det konstateras att förutsättningar och intresse finns för att skapa en fysisk mötesplats på Campus Flemingsberg. Arbeta med att få en sådan mötesplats till stånd kommer att fortgå under 2020. Arbetet med mottagarstruktur inom Flemingsberg avviker från plan, då arbetet med Flemingsbergs utveckling och innehåll visat resursbehov i form av en samordnad funktion för mottagande av förfrågningar och uppsökande arbete. Detta för att få rätt mix av etableringar, främst gällande restauranger, handel och annan kommersiell service. Initiativ behöver tas av fastighetsägare. Dialog har påbörjats och arbetet fortsätter under 2020.

Fler och växande företag

☺ God

Måluppfyllelsen bedöms som god. De senaste resultatet av mätningarna visar i regel bättre resultat än föregående år. Undantaget är placeringen i Svenskt Näringslivs mätning där resultatet försämrats. Denna undersökning är en attitydundersökning där många av de svarande inte behöver ha varit i kontakt med kommunen. Undersökningen indikerar att Huddinges varumärke som näringslivskommun behöver stärkas. Utvecklingsåtaganden kopplade till målet har genomförts. Den särskilda prioriteringen har medfört att näringslivsarbetet inom kommunen har stärkts.

Särskilt prioriterat

Fortsätta att utveckla kommunens företagsklimat. Näringslivsstrategin och handlingsplanen för ett bättre företagsklimat anger inriktningen i arbetet.

För att lyfta näringslivsfrågorna på alla nivåer i kommunens organisation har en politisk Näringslivsberedning bildats under 2019. Näringslivsberedningens uppdrag är att följa upp kommunens strategiska inriktning för näringslivsfrågor, tillgänglighets- och bemötandefrågor med fokus på näringslivsfrågor och arbetet med privata aktörer. Beredningen ska bidra till att utveckla näringslivsarbetet i hela kommunen genom att identifiera hinder och ge åtgärdsförslag för ett förbättrat lokalt företagsklimat. Beredningen ska också samverka med aktörer som har en påverkan på kommunens näringslivsutveckling. Näringslivsgruppen, som är förvaltningsövergripande och har en sammanhållande funktion för kommunens insatser för ett förbättrat företagsklimat, fortsätter sina insatser för kommunens olika verksamheter utifrån den framtagna handlingsplanen för året.

För att lyckas skapa de bästa förutsättningarna för företagande i kommunen prioriteras insatser för förbättrad kommunal service, ökad dialog med näringslivet och att minska företagens tillväxthinder. Exempel på planerade insatser under 2019 är bildandet av en företagarpåse, seminarier för näringslivet samt en ny plattform för internutbildningar i bl.a. service och bemötande.

Kommunen ska aktivt bidra till att etablera kontors- och konferensmarknaden i Flemingsberg liksom arbetet med att ta fram ny verksamhetsmark i hela kommunen.

De utvecklingsåtaganden som kopplar mot denna prioritering är *Ta fram riktlinjer för utveckling av handeln i Huddinge* samt *Ta fram ett förslag på tillägg till översiktsplanen om ny lämplig verksamhetsmark som inte går att kombinera med bostäder. Detta behöver relateras till hur kommunen hanterar befintliga verksamhetsområden, båda tillhörande nämndmålet Fler och växande företag.*

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Antal nystartade företag per 1 000 invånare	6,9	6,49	6,22		Etappmål 2019 Indikator Ranking 2018 16/26 Ranking 2017 16/26 Ranking 2016 17/26
År 2018 har Huddinge kommun något färre nystartade företag per 1 000 invånare än 2017. Det följer trenden i övriga Sverige. Vi bibehåller vår plats på länets ranking. Sett till hela Sverige klättrar vi på rankingen från plats 42 år 2017 till plats 36 år 2018.					
Företagarnas betyg på kommunens service NKI - totalt (index) och ranking i länet	66	68	74	 Positiv	Etappmål 2019 75 Ranking 2018 12/26 Ranking 2017 17/26 Ranking 2016 23/26
Vi har förbättrat vår service mellan 2016 och 2018. Undersökningen baseras på de företag som haft kontakt/ärenden med kommunen. Resultat för 2019 kommer under andra kvartalet 2020. Måttet ingår i Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) i Kommun- och landstingsdatabasen Kolada (kolada.se).					

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Företagarnas betyg på kommunens service NKI - Markupplåtelse	66	61	63	 Positiv	
Under 2019 har en rad förbättringar genomförts för att öka servicen mot sökande av polistillstånd och markupplåtelser. Bl.a. har en e-tjänst införts för förhandsbesked och förtydligat hemsidan på huddinge.se för att på ett enkelt och pedagogiskt sätt visa hur en ansökningsprocess går till. Ett fastighetsägarforum har skapats för att diskutera upplåtelser och taxa för att uppnå likabehandling och ett rättssäkert förfarande samt upprättat ny rutin vid inkommande polisremisser. Fokus har varit på tillgänglighet, information, kompetens och rättssäkerhet då det är inom dessa området Nöjd-Kund-Index för markupplåtelser sjunkit för år 2017 och 2018.					
Byggaktörenkät inom stadsbyggnadsbenchen (Ranking i länet)				 Positiv	Ranking 2018 4/9 Ranking 2016 7/9
Stadsbyggnadsbenchen består av 9 kommuner i Stockholmsområdet. Kommunen har förbättrat både index och placering bland deltagande kommuner. Alla delområden har fått förbättrat resultat. Kommunstyrelsens förvaltning kommer att analysera resultatet, ta fram en handlingsplan och föra en dialog med byggaktörer om resultat och förslag till förbättringsåtgärder. Etappmål för 2019 är 3/9. Mätningen görs fr.o.m. 2016 vartannat år.					
Dagbefolkningens procentuella tillväxt	-0,9 %	2 %	2 %		Etappmål 2019 Indikator Ranking 2018 6/26 Ranking 2017 10/26 Ranking 2016 26/26
Den näringsgren som ökade mest mellan 2017 och 2018 var vård och omsorg (sociala tjänster) med 400 arbetstillfällen. Handel, företagstjänster och utbildning ökar vardera med 200 arbetstillfällen.					

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Placering i Svenskt Näringslivs mätning (plats och ranking i länet)	80	135	165		Etappmål 2019 Öka Ranking 2019 20/26 Ranking 2018 19/26 Ranking 2017 16/26
Svenskt Näringslivs undersökning om det lokala företagsklimatet går ut till Svenskt Näringslivs medlemsföretag. Företagen ger sina synpunkter på attityderna till företagande, kommunens service, tillämpning av lagar och regler m.m. År 2019 kom Huddinge på plats 169 av totalt 290 kommuner. Endast 119 av cirka 10 000 företag i kommunen svarade på enkäten 2019 och hela 55 % av de svarande hade inte varit i kontakt med kommunen. Därför är det svårt att dra slutsatser av resultatet. Läs mer på foretagsklimat.se.					
Antal konkurser	46	63	62	 Oförändrad	Etappmål 2019 Indikator
2019 planade antalet konkurser ut både i Sverige och Huddinge. 2019 hade vi 62 konkurser, en mindre än 2018. Betydligt bättre än för flera andra stockholmskommuner där konkurserna ökar, exempelvis Botkyrka med 29 %, Haninge med 47 % och Solna med 26 %.					

Handels utveckling

Handel, en stor och viktig del av Huddinges näringsliv, är under ständig förändring och utveckling generellt och i vår kommun. Kommunen och regionen är dessutom under stark tillväxt vilket ytterligare ökar handelns omfattning och betydelse. Varuförsörjningen behöver också utvecklas med ökad täthet och urbanisering i våra spårnära utvecklingsområden. Kommunens tidigare framtagna handelspolicy, beslutad 2010, är inte längre aktuell och därför behövs ett nytt styrdokument tas fram. Arbetet påbörjades under 2018 med omvärldsbevakning och framtagande av en handelsanalys.

Utvecklingsåtagande

Ta fram riktlinjer för utveckling av handeln i Huddinge.

Status

 Klart

Kommentar

Riktlinjer för handelns utveckling i Huddinge är framtaget, med praktiska rekommendationer för tjänstepersoner att använda i sitt arbete. Interngranskning samt faktagranskning av konsult pågår. Till dokumentet har de framtagna konsultutredningarna inom fysisk handel och e-handel fungerat som underlag.

Mer mark för verksamheter

I aktualitetsprövningen av översiktsplanen belyses hur omvandlingen av Huddinges verksamhetsområden planeras ske i högre takt än tidigare, samtidigt som kommunen har begränsat med ersättningsmark. Dessutom har kommunen svårt att möta inkommande förfrågningar för verksamheter som inte går att kombinera med bostäder. Fokus i arbetet med näringslivet är att ytterligare etablera den kunskapsintensiva tjänstesektorn, bl.a. genom att etablera en kontorsmarknad i Flemingsberg. Samtidigt behöver kommunen stötta det befintliga näringslivet och ge utrymme för en branschbredd inom kommunen, vilket innebär att även rymma verksamheter som inte går att kombinera med bostäder. Kommunstyrelsen är medveten om den stora omflyttningen av verksamheter i exempelvis Segeltorps industriområde samt Flemingsbergsdalen och att e-handeln bidrar till nya handelsmönster och behoven för kundnära citydistribution ökar.

Utvecklingsåtagande

Ta fram ett förslag på tillägg till översiktsplanen om ny lämplig verksamhetsmark som inte går att kombinera med bostäder. Detta behöver relateras till hur kommunen hanterar befintliga verksamhetsområden.

Status

 Klart

Kommentar

En nulägesanalys har arbetats fram som innehåller en markinventering och beskrivning av utvalda områden (lämplighet, konflikter m.m.). En övergripande hållbarhetsbedömning inklusive miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken har gjorts. Förslaget från samhällsbyggnadsavdelningen är att inte gå vidare med tematiskt tillägg till översiktsplanen då utfallet i markinventeringen i stor utsträckning ligger i linje med gällande översiktsplan, undantaget ytorna längs Tvärförbindelse Södertörn. Resultatet från utredningen bör istället fungera som planeringsunderlag i arbetet med ny översiktsplan.

Fler i egen försörjning

 God

Kommunstyrelsen har samarbetat med gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden och Arbetsförmedlingen om bl.a. etablering av olika yrkesutbildningar.

Särskilt prioriterat

Prioritera insatser som leder till att fler Huddingebor får ett jobb.

Denna politiska prioritering hanteras av gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden, men det sker i samarbete med kommunstyrelsen och dess förvaltning.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Område		Omotiverade skillnader?
Öppen arbetslöshet 18-64 år (oktober, %)	Utfall 2019 3,3 % Utfall 2018 3,3 % Utfall 2017 3,6 % Trend för totalresultat → Oförändrad	Etappmål 2019 Indikator	Kvinnor 2019 3,4 % Kvinnor 2018 3,4 % Kvinnor 2017 3,4 %	Män 2019 3,2 % Män 2018 3,2 % Män 2017 3,7 %	Lägsta 2019 1,5 % Lägsta 2018 1,3 %	Högsta 2019 6,5 % Högsta 2018 6,4 %	 Område
Arbetslösheten i Huddinge är i nivå med motsvarande period 2018, både avseende den totala arbetslösheten och nivåer för kvinnor och män. Lägst arbetslöshet (1,5 %) finns i områdena Stuvsta och Snättringe. Högst arbetslöshet (6,5 %) finns i Vårby.							
Öppen arbetslöshet unga, ålder 18-24 år	Utfall 2019 2,8 % Utfall 2018 2,6 % Utfall 2017 3,3 %	Etappmål 2019 Minska	Kvinnor 2019 2,4 % Kvinnor 2018 2,4 % Kvinnor 2017 2,7 %	Män 2019 3,2 % Män 2018 2,7 % Män 2017 3,9 %	Lägsta 2019 1,5 % Lägsta 2018 0 %	Högsta 2019 5 % Högsta 2018 4,2 %	 Kön Område
Arbetslösheten för ungdomar visar en mindre ökning i jämförelse med motsvarande period 2018. När det gäller kvinnor är arbetslösheten i nivå med motsvarande period 2018 men avseende män ökar arbetslösheten från 2,7 % i oktober 2018 till 3,2 % i oktober 2019. Lägst arbetslöshet (1,5 %) finns i Trångsund och högst arbetslöshet (5 %) finns i Vårby.							

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Förvärvsfrekvens invånare 20-64 år	Utfall 2018 79,3% Utfall 2017 79,2% Utfall 2016 79,1% Trend för totalresultat → Oförändrad	Etappmål 2019 Indikator Ranking 2018 24/26 Ranking 2017 23/26 Ranking 2016 23/26	Kvinnor 2018 78% Kvinnor 2017 78,1% Kvinnor 2016 77,9%	Män 2018 80,6% Män 2017 80,4% Män 2016 80,2%	 Kön
Det är stor eftersläpning i statistiken för förvärvsfrekvens då den är baserad på inkomststatistik som görs utifrån deklarationerna. En viss ökning kan skönjas. Dock har kommunen alltså ett av länets lägsta förvärvsfrekvenser. Resultat för 2019 kommer i november 2020.					

God omsorg för individen

 God

Kommunstyrelsens arbete inom detta övergripande mål sker helt och hållet inom nämndmålet Fler upplever god hälsa och redovisas därför nedan. Bedömningen är att måluppfyllelsen för det övergripande målet bedöms som god utifrån att kommunstyrelsens basuppdrag i huvudsak löpt enligt plan, utvecklingsåtagande är genomfört och det finns inga nya mätresultat att redovisa.

Fler upplever god hälsa

 God

Kommunstyrelsens arbete inom detta nämndmål handlar främst om samordning av kommunens preventiva arbete gentemot barn och unga, vilket bl.a. inkluderar Samkraft som är en samverkan mellan kommunen och polisen för att förebygga mot missbruk, psykisk ohälsa och kriminalitet. Mot bakgrund av den negativa händelseutvecklingen som var i Flemingsberg hösten 2018 tog styrgruppen initiativ till att inrätta en tjänst som operativ samordnare för att stärka och utveckla samverkan inom kommunen och med externa aktörer. Under året tecknades en ny överenskommelse mellan polisen och berörda förvaltningar inom kommunen.

För att utveckla samordningen av det preventiva arbetet har det sedan våren 2018 bedrivits ett kommungemensamt

projekt vilket avslutades 2019 och redovisas som ett utvecklingsåtagande nedan. Den strategiska preventionsgruppen som etablerades under senvåren har under hösten arbetat fram och publicerat ett omfattande informationsmaterial på kommunens intranät till stöd för de verksamheter som kommer i kontakt med barn och unga samt deras föräldrar. Bl.a. finns det en preventionskarta som ger en översikt av de preventiva verksamheter och insatser som finns i kommunen. Därtill finns s.k. verktygslådor som beskriver en metod eller verktyg som går att använda gentemot olika målgrupper. Då det i Mål och budget 2020 framgår att det samlade preventionsarbetet ska ses över påbörjades under hösten arbetet med att forma den utredning som ska genomföras under det första kvartalet 2020.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Område		Omotiverade skillnader?
Andel vuxna som skattar sin hälsa som bra	Utfall 2018 78 % Utfall 2014 71 % Utfall 2012 71 % Trend för totalresultat Positiv	Etappmål 2019 Indikator	Kvinnor 2018 76 % Kvinnor 2014 69 % Kvinnor 2012 71 %	Män 2018 80 % Män 2014 73 % Män 2012 70 %	Lägsta 2018 71 % Högsta 2018 85 %		 Kön Område

Andelen som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra eller mycket bra har ökat över tid, men det finns skillnader mellan kön och område och andelen sjunker med stigande ålder. Svarsalternativen *Mycket bra* och *Bra* hade 2014 formuleringen *Mycket gott* och *Gott*. Bland kommundelarna har Trångsund högst resultat (85 %) och Vårby lägst resultat (71 %).

Mått	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Andel barn i Huddinges Säkra skolvägar-barn som går, cyklar eller åker kollektivt hela eller delar av vägen till skolan	79 %	78 %	81 %	Trend för totalresultat Positiv	

Målet med trafiksäkerhetsplanen är att endast 15 % (dvs. etappmål 85) ska skjutas år 2030. Mätningen skulle genomföras vartannat år fr.o.m. 2017, men då en ny mätmodell håller på att tas fram genomfördes inte mätningen under våren 2019. Måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2020. Den 4 oktober 2019 genomfördes den återkommande gå- och cyklatävlingen, som är en kampanj där barn och föräldrar satsar på att ställa bilen.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Andel elever i åk 9 som skattar sin hälsa som bra	Utfall 2018 83%	Etappmål 2019 Indikator	Flickor 2018 78%	Pojkar 2018 88%	 Kön

År 2018 ställdes frågan *Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?* Resultatet baseras på svarsalternativen *Mycket bra* och *Bra*, och det visar en omotiverad könsskillnad. Pga. ändrad mätmetod görs ingen jämförelse över tid.

Andel elever i åk 9 som avstår från alkohol	Utfall 2018 57% Utfall 2012 47% Utfall 2010 42% Trend för totalresultat Positiv	Etappmål 2019 Indikator	Flickor 2018 53% Flickor 2012 41% Flickor 2010 39%	Pojkar 2018 61% Pojkar 2012 55% Pojkar 2010 45%	 Kön
---	--	----------------------------	--	---	--

År 2010 och 2012 genomfördes Stockholmsenkäten. Då ställdes frågan: *Hur ofta dricker Du vid ett och samma tillfälle alkohol motsvarande minst: 18 cl sprit (en halv kvarter) eller en helflaska vin eller fyra stora flaskor stark cider/alkoläsk eller fyra burkar starköl eller sex burkar folköl?* Resultatet baseras på andelen som svarat *Dricker inte alkohol*. Eleverna hade även möjlighet att svara *Aldrig*, och om resultatet för det alternativet adderas blir det i samma nivå som 2018 års utfall. År 2018 genomfördes Befolkningsundersökningen för unga och i den enkäten ställdes frågan: *Har du någon gång druckit alkohol?* Resultatet baseras på de som svarade *Nej*. Flickor dricker alkohol i större utsträckning än pojkar.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Andel elever i årskurs 9 som avstår från narkotika	Utfall 2018 90% Utfall 2012 93% Utfall 2010 92% Trend för totalresultat Negativ	Etappmål 2019 Indikator	Flickor 2018 92% Flickor 2012 94% Flickor 2010 94%	Pojkar 2018 87% Pojkar 2012 91% Pojkar 2010 89%	 Kön
<p>År 2010 och 2012 genomfördes Stockholmsenkäten. Då ställdes frågan: <i>Har Du någon gång använt narkotika? (med narkotika avses t.ex. hasch, marijuana, amfetamin, ecstasy, LSD, kokain, heroin och GHB).</i> Resultatet baseras på andelen som svarat <i>Nej</i>. År 2018 genomfördes Befolkningsundersökningen för unga där fråga och svarsalternativ om narkotika var identiska med Stockholmsenkäten. Nio av tio elever i årskurs 9 avstår från narkotika 2018, vilket är en lägre andel än tidigare år.</p>					

Införa ett samlat preventionsarbete

Det preventiva arbetet som i dag bedrivs i Huddinge kommun behöver en ökad samordning för att säkerställa ett effektivt arbetssätt och en hög kvalitet. Behovet av gemensam samordning har lyfts i kommunens olika verksamheter. I Mål och budget 2019 framgår att Huddinge ska ha ett väl utvecklat preventionsarbete med syfte att minska bl.a. ANDT(S)-användningen (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och Spel), förebygga våld i nära relationer, psykisk ohälsa och kriminalitet. Det samlade preventionsarbetet i Huddinge ska förverkligas genom samverkan mellan berörda nämnder. Under första halvan av 2018 gjordes det en kartläggning över det arbete som bedrivs i dag samt vart vi behöver stärka upp det preventiva arbetet. Utifrån resultatet av kartläggningen påbörjades under hösten skapandet av ett preventionspaket med strukturer för styrning, uppföljning och förbättring av preventionsfrågor. Förslag till preventionspaketet och hur det ska implementeras är framtaget och ska under april fastställas.

Utvecklingsåtagande

Säkerställa samordning och implementering av struktur för styrning, uppföljning och utveckling av preventionsfrågor utifrån resultatet av det kommungemensamma projektet som genomfördes under 2018.

Status

 Klart

Kommentar

Utifrån resultatet av det kommungemensamma projektet beslutade kommundirektören i april att etablera en strategisk preventionsgrupp som därefter påbörjade ett arbete med att implementera en struktur för styrning, uppföljning och utveckling av preventionsfrågor. Den långsiktiga bemanningen av gruppen har dock inte kunnat säkerställas på så sätt som ursprungligen av var tänkt. I Mål och budget 2020 framgår att det samlade preventionsarbetet i Huddinge ska ses över, vilket blir viktigt i ljuset av detta.

Ekosystem i balans

 God

Med anledning av förändrad nämndorganisation från 1 januari 2019 har flera delar, som kommunstyrelsen tidigare ansvarat för, under Ekosystem i balans flyttats till klimat- och stadsmiljönämnden.

Minska klimatpåverkan och luftföroreningar

 God

Måluppfyllelsen bedöms som god. För att minska klimatpåverkan och luftföroreningar håller en plan för utfasning av fossila fordon på att tas fram, se utvecklingsåtagande nedan. Utöver detta sker arbetet genom samhällsplanering och förbättrad infrastruktur.

Särskilt prioriterat

Användningen av papper och trycksaker ska minskas genom att i större utsträckning nyttja digitala verktyg.

I takt med att Huddinge kommun inför digitala verktyg kommer behovet av pappersutskrifter att minska. Det handlar dock mycket om kultur och vana varför stöd från kommunstyrelsens förvaltning är nödvändigt för att uppnå ett förändrat arbetssätt. Kommunstyrelsens förvaltning kommer också verka för enklare processer genom exempelvis projektet utskrift som tjänst. Vidare ska trycksaker tas fram restriktivt med hänsyn till såväl ekonomi som miljö.

Energianvändningen i de lokaler som kommunen använder ska minska. Genom ökad kunskap, incitament, en tydlig energiredovisning och satsningar på ny teknik ska energieffektiviseringen fortsätta.

Genom ägardirektiv har Huddinge kommun givit ett separat uppdrag till Huddinge Samhällsfastigheter AB att kontinuerligt följa upp energiförbrukningen per enhet i de olika verksamhetslokalerna. Uppföljningen kommer att ske två gånger per år och det är fastighetsbolaget som kommer att kalla kommunen till dessa möten.

Arbetet med samordnade varutransporter ska optimeras för att minska kostnaderna och transporterna.

Huddinge kommun, liksom övriga södertörnskommuner, medverkar i det centrala arbetet för samordnad varudistribution och har därmed fortsatt engagemang och verkar för optimering av transporterna. Hittills har utsläppen från kommunernas leveranser minskat med 70 procent och distributionen sker med fossilfria bränslen. Arbetet har även fokuserat på att reducera antalet transporter. Det fortsatta arbetet kommer att inriktas på att ansluta fler leverantörer.

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Energianvändning, inkl. verksamhetsel, i kommunala lokaler (Totalt kWh/kvm)	179	181	178	 Positiv	
Huddinge Samhällsfastigheter AB har haft ett pilotprojekt med 10 fastigheter under året där de arbetat med att få ner förbrukning av el, vatten och energiförbrukning i fastigheterna. Det har även bytts ut ventilationsdon i några av deras fastigheter. Detta har gjort att förbrukningen av kWh/kvm minskat under året. Etappmål för år 2020 är 137.					
Koldioxid från kommunens varutransporter (Ton/år)		43,6	30,9	 Positiv	
Kommunens genomsnittliga utsläpp av koldioxid per kilo transporterat gods, har minskat med 29 % mellan 2017 och 2018. Detta har uppnåtts genom att fordonen i än större utsträckning nu drivs med HVO (syntetisk, förnybar diesel) och biogas, nu över 99 %. Minskningen är i nivå med den minskning som uppnåtts för hela Södertörn. Utsläppen fördelar sig huvudsakligen på de största godsmottagarna, vilka utgörs av verksamheter inom skola och äldreomsorg. Dessa verksamheter står för 96 % av utsläppen.					
Kommunstyrelsens förvaltnings utsläpp av CO2 från tjänsteresor per årsarbetare (Totalt kg/årsarbetare)	69	50	100	 Negativ	
Koldioxidutsläppen är dubbelt så mycket 2018 jämfört med 2017. Detta beror på en tredubbling av utsläppen från flygresorna. Etappmål för 2021 är 29.					

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Andel fordon med förnyelsebara drivmedel i fordonsflottan	15,9 %	22,6 %	27,3 %	 Positiv	
<p>Totalt har kommunen 139 fordon, personbilar och lätta lastbilar. Av dessa är 38 fossilbränslefria (gas, etanol eller heleelektriska). De elhybridbilar som kommunen har räknas inte som fossilbränslefria, då de drivs av både el och bensin. Dessa bilar har dock minskat koldioxidutsläppen jämfört med tidigare bilarna som var bensin- eller dieseldrivna. Läs mer på miljöbarometern.huddinge.se.</p> <p>Planen för utveckling av fossila fordon består av delplaner för respektive förvaltning. Arbetet med att ta fram detaljerade utfasningsplaner inklusive kostnader för omställningen för fackförvaltningarna kommer att slutföras under våren 2020, kommunstyrelsens förvaltnings plan är klar.</p> <p>Miljö- och bygglovsförvaltningen har under året utrett sin personbilsflotta och beslutat att införa en bilpool för att kunna rensa ut bilar som inte används samt samordna användandet. Samma arbete behöver genomföras vad gäller tyngre specialfordon. Under året har två bilar avvecklats. Hemtjänsten i egen regi har gjort en omorganisation och därmed kunnat minska antalet bilar med fem fordon totalt.</p> <p>2019 hade kommunstyrelsen 7 av 10 fordon med förnyelsebara drivmedel. Under 2020 kommer 2 av de 3 fordon som drivs med fossila bränslen att bytas ut. Under 2020 kommer kommunstyrelsen att redovisa det här måttet för både kommunstyrelsen och kommunens fordonsflotta.</p>					
Minskad förbrukning av kopiatorpapper inom kommunstyrelsens förvaltning (Totalt A4-ark tusental)	890	502	632		Etappmål 2019 Minska
Resultatet bygger på inköp av kopiatorpapper. I juni 2017 lades det interna tryckeriet ned, vilken är den troligaste orsaken till den kraftiga minskningen mellan 2016 och 2017. Kommunstyrelsens förvaltning tryckte då även åt föreningar. Förbrukningen fortsatte att minska mellan 2017 och 2018, för att sedan öka igen under 2019.					

Plan för utfasning av fossila fordon

Kommunens fordonsflotta ska vara fossiloberoende år 2025. För att klara det behöver omställningstakten öka avsevärt jämfört med i dag och arbetet utgår från framtagna utfasningsplaner. Hanteringen av kommunens fordonsflotta styrs av såväl Miljöprogrammets mål som kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning. Åtgärder som fordonsdelning och samutnyttjande ska vidtas för att få ner den enskilda verksamhetens fordonskostnader. Nuvarande organisation för fordonsflottan har funnits i kommunen i fyra år och har genererat många positiva effekter såsom upprättandet av fordonsregister.

Utvecklingsåtagande

Utveckla plan för utfasning av fossila fordon.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Planen för utveckling av fossila fordon består av delplaner för respektive förvaltning. Ett underlag som visar respektive förvaltnings fordonsflotta finns sammanställt. Arbetet med att ta fram detaljerade utfasningsplaner inklusive kostnader för omställningen för respektive förvaltning kommer att bli klart under våren 2020. Kommunstyrelsens förvaltnings plan är klar.

Bibehållen biologisk mångfald och förbättrade möjligheter för friluftsliv

 God

Kommunstyrelsen har arbetat med strategiskt miljötänkande och tagit hänsyn till natur- och kulturvärden i alla skeden inom basuppdraget för samhällsplanering och samhällsbyggande. Mot bakgrund av det och att måttens resultat ligger stabilt över tid bedöms måluppfyllelsen som god.

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Andel skyddad natur	37 %	37 %	38 %	➔ Oförändrad	
Inga nya reservat 2019 och inga nya reservatsbildningar pågår. Däremot pågår utredning för förändringar av befintliga reservat. Målet är att 2021 ha inrättat naturreservat enligt översiktsplanen. Inga förändringar har skett av naturreservatens gränser och skillnaden i resultatet beror på mätteknik.					
Andel invånare som har max 800 meter till större grönyta (>5 ha)	88 %	88 %	88 %	➔ Oförändrad	Etappmål 2019 Behåll
Resultatet har 1 års eftersläpning.					
Andel invånare som har max 300 meter till mindre grönyta eller park (0,1-5 ha)	97 %	97 %	97 %		
Antal hektar större grönyta (större än 5 ha)	8 820	8 191	8 136,6		Etappmål 2019 8 200
Resultatet har 1 års eftersläpning.					

Miljöanpassad samhällsplanering

 God

Kommunstyrelsens förvaltning har under året arbetat för en ansvarsfull och effektiv markanvändning i alla skeden inom samhällsplanering och samhällsbyggande, varför måluppfyllelsen bedöms som god. Trots målet om att öka cykeltrafikanter per 1 000 invånare, har trenden varit negativ. Mätmetoden för att mäta cykeltrafikanter bedöms osäker och ska utvärderas. Resultatet bedöms därför inte vara avgörande påverkansfaktor för nämndmålet.

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Resor i kollektivtrafiken (resor/invånare)	219	214	219	→ Oförändrad	Etappmål 2019 Öka
Resultat för buss sjunker och pendel ökar, framför allt i Flemingsberg där det byggs mycket. Kollektivtrafikresor i år är tillbaka på föregående års nivå. Enheten avser antal påstigande i Huddinge i förhållande till folkmängden. Måttet motsvarar måttet <i>Kollektivtrafikresande i förhållande till folkmängd</i> . Resultat för 2019 kommer i februari/mars 2020.					

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Cykeltrafikanter per 1 000 invånare	22	20	17	↘ Negativ	Etappmål 2019 Öka
Cykelmätningen görs i september månad på 10 utvalda platser i kommunen och beräknar totalt antal cyklister på platserna/1 000 invånare. Skillnaderna i utfall kan bero på väderleksförhållanden. Mätmetoden ska utvärderas under 2020 pga. att tillförlitligheten som indikator kan ifrågasättas. Läs mer på miljöbarometern.huddinge.se.					

Giftfri miljö

☺ God

Kommunstyrelsens förvaltning arbetar kontinuerligt för en giftfri miljö, t.ex. i upphandlingsprocessen och arbetet med att minimera kommunens användning av städkemikalier och att säkerställa att de som används är miljömärkta.

Systematisk kvalitetsutveckling

☺ God

Utifrån målbedömningar av tillhörande nämndmål bedöms måluppfyllelsen för det strategiska målet systematisk kvalitetsutveckling som god.

Systematiskt planera, följa upp och förbättra

☺ God

Måluppfyllelsen bedöms som god, utifrån hur nedanstående särskilda prioriteringarna har omhändertagits.

Särskilt prioriterat

Nämnderna ska tydliggöra vad i verksamheten som utförs utöver kärnuppdraget.

Kommunstyrelsens verksamhetsplan omhändertar styrningen från Mål och budget dels genom olika riktade utvecklingsåtaganden och dels genom uppgifter som löses inom basuppdraget. Utöver detta arbetar kommunstyrelsen kontinuerligt med översyn av egen verksamhet som syftar till att effektivisera kärnuppdraget. Bl.a. har redovisningssektionens organisation setts över och utvecklats för att bli effektivare.

Innovativa arbetsmetoder som leder till ökad kvalitet för invånare, företagare samt brukare och minskar kostnaderna för kommunen ska tas till vara och implementeras.

Kommunstyrelsens förvaltning leder och stöttar fackförvaltningarna med genomlysningen av kommunens verksamheter och bidrar till insatser för en mer kostnadseffektiv verksamhet med fortsatt hög kvalitet. För att öka transparens och styrning av kommunens planerings- och uppföljningsprocess har t.ex. det digitala verktyget Stratsys införts förvaltningsövergripande. En metod för att söka till digitaliseringspotten för att främja digitala initiativ i hela organisationen har tagits fram och lanserats.

Genomlysningen av kommunens verksamheter som påbörjades 2018 ska fortsätta och bidra till insatser för en mer kostnadseffektiv verksamhet med fortsatt hög kvalitet. Samordningen mellan kommunens verksamheter ska fortsätta. Kommunstyrelsen ska leda och stödja nämnderna i det fortsatta arbetet.

Utvecklingsåtaganden om kostnads- och kvalitetsperspektiv på kommunens verksamheter, tillhörande nämndmålet Långsiktig balans, kopplar till denna prioritering.

Ökad processorientering

 God

Kommunstyrelsen har stöttat övriga nämnders arbete med att driva utvecklingen av ett enhetligt processorienterat arbetssätt, genom att säkerställa en kommungemensam processutvecklingsmodell. 2018 startade projektet HuddKLASSA, med målet att Huddinge kommuns processer inom ledningsverksamhet och verksamhetsstöd skulle identifieras och klassificeras med utgångspunkt i SKR:s KLASSA. Projektet slutfördes i augusti varefter kommunkoncernens ledningsgrupp fastställde verksamhetsområden för kommunens processregister, en plan för att identifiera och klassificera processerna inom kärnverksamheten så att ett processregister 1.0 kan lanseras hösten 2020 samt en flerårig färdplan för en ökad processorientering.

Bedömningen är att måluppfyllelsen är god.

God användning av digitaliseringens möjligheter

 Godtagbar

Måluppfyllelsen bedöms som godtagbar, då fem av de åtta utvecklingsåtagandena tillhörande detta nämndmål blev klara 2019. Bedömningen av måluppfyllelsen baseras inte utifrån måtten om e-tjänster, eftersom de är svåranalyserade.

Särskilt prioriterat

Digitalisering som bidrar till kostnadseffektivitet och som underlättar för medarbetarna att fokusera på kärnuppgifterna ska prioriteras. Kommunen ska samarbeta med andra aktörer som bidrar till kostnadskvalitet och kvalitetsutveckling.

Respektive förvaltning har under 2019 aktivt arbetat med kommunens digitalisering och upprättat egna forum och arbetsformer, med stöd av kommunstyrelsens förvaltning i automatisering och digitalisering. Ett fokus har varit att kommunens resurser tas tillvara på bästa och mest effektiva sätt.

Digitala initiativ som bidrar till kostnadseffektivitet har prioriterats och kommunstyrelsens e-tjänster har setts över ur ett användar- och kundperspektiv.

Förberedande arbete inklusive rutiner och arbetssätt med digitaliseringspotten blev klara under hösten 2019.

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Ökad användning av e-tjänster - Ansökan om konto i Skola24	2 627	3 251		 Positiv	Etappmål 2019 Öka
Resultatet är ackumulerat januari till december.					
Ökad användning av e-tjänster - Ansökan om modersmålsundervisning	317	485	470		Etappmål 2019 Öka
Resultatet är ackumulerat januari till december.					
Ökad användning av e-tjänster - Ansökan om skolskjuts eller terminkort	1 244	1 450	1 553	 Positiv	Etappmål 2019 Öka
Resultatet är ackumulerat januari till december.					
Ökad användning av e-tjänster - Beställning av nybyggnadskarta	39	0	0		Etappmål 2019 Öka
Resultatet är ackumulerat januari till december. Tjänsten Beställning av nybyggnadskarta bytte till ny teknisk lösning under 2017.					

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Trend	Etappmål, ranking & genomsnitt
Ökad användning av e-tjänster - Ansökan om tid för borgerlig vigsel	454	465	429		Etappmål 2019 Öka
Resultatet är ackumulerat januari till december. Tjänsten Ansökan om tid för borgerlig vigsel bytte till en ny teknisk lösning under 2017.					
Ökad användning av e-tjänster - Underlag till ansökan om ekonomiskt bistånd	0	0			Etappmål 2019 Öka
Tjänsten <i>Underlag till ansökan om ekonomiskt bistånd</i> är tagen ur bruk och ska ersättas av en ny tjänst.					

Digitaliseringsstrategi

Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Utvecklingen, inom såväl e-förvaltning som digitalisering lokalt, regionalt, nationellt och globalt, har accelererat de senaste åren samt blivit en möjliggörare och en alltmer viktig förutsättning för att bättre och effektivare möta våra kunders ökande behov och krav. Samtidigt är det dessa förutsättningar för effektivare processer och arbetssätt internt som möjliggör ett mer säkert, effektivt och kvalitativt arbete samtidigt som de bidrar till minskade kostnader. Kommunens "Strategi för Huddinges väg in i e-samhället 2014-2019" som togs fram under 2013 går ut 2019.

Utvecklingsåtagande

Ta fram förslag på ett nytt styrande dokument, *Digitaliseringsstrategi för Huddinge kommun*, som utgår från den kunskap och utveckling som skett inom området.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Förslag på Digitaliseringsstrategi för Huddinge kommun har tagits fram, utgående från den kunskap och utveckling som skett inom området. Förslaget har varit på flera remissrundor och omarbetats utifrån inkomna åsikter. Arbetet fortsätter med att förankra förslaget inom kommunen.

E-arkiv

Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. För att ta ytterligare ett kliv mot att bli en digital kommun och för att hålla den digitala dokumentkedjan obruten behöver kommunen skaffa ett elektroniskt arkiv. I det ingår även att ansluta relevanta verksamhetssystem så att den information som ska bevaras säkras. Under hösten 2017 fortlöpte arbetet med övriga kommuner i södertörnssamarbetet ADA (Allmänna handlingar i digitalt arkiv). Under projektets gång kommer ett pilotprojekt för anslutning till e-arkivet att utses. En plan över vilka övriga verksamhetssystem som ska anslutas kommer också att tas fram. ADA-projektet avslutas i och med ett gemensamt avrop på en e-arkivlösning och att respektive kommun har skrivit avtal med den valda leverantören. Att få in all information som ska bevaras till e-arkivet kommer att ta flera år. Målet är att införa själva e-arkivsystemet samt att ansluta minst ett verksamhetssystem.

Utvecklingsåtagande

Säkerställa införande av e-arkivsystem och genomföra pilotprojekt för anslutning av ytterligare verksamhetssystem.

Status

 Klart

Kommentar

Införande av ett e-arkivsystem är genomfört och ett pilotprojekt för överföring av data från elevhälsovårdsjournaler i systemet PMO påbörjades i april. Därtill har förberedelser för att föra över uppgifter från dokument- och ärendehanteringssystemet W3D3 påbörjats.

Microsoft Office 365

Huddinge kommun har tecknat avtal med Microsoft för att börja använda de molnbaserade tjänster som ingår i Office 365 samt tillhörande säkerhetsprodukter, vilket möjliggör ett mer digitalt arbetssätt.

Utvecklingsåtagande

Införa Microsofts molntjänst Office 365 genom att förbereda den tekniska miljön och utbilda anställda i digitalt arbetssätt som stöds av Office 365.

Status

 Klart

Kommentar

Projektets omfattning reviderades pga. juridiska hinder samt de utmaningar inom GDPR, informationssäkerhet och informationsklassificering som finns inom kommunen. Resultatet av projektet är att tekniska miljön är förberedd men att viktiga funktioner inte har kunnat införas pga. nämnda hinder och utmaningar, vilket har hindrat fortsatt arbete. Projektet avslutades i november 2019 i och med att en handlingsplan tagits fram för det fortsatta arbetet som planeras för nästkommande år. Initial utbildning har skett av medarbetarna i informationssäkerhet och systemfunktioner, men mer fördjupad utbildning krävs för samtliga användare både i hur information får hanteras och hur systemfunktioner fungerar. Det kommande införandet bygger på den analys av hur molntjänster får användas inom offentlig sektor, vilket innebär att informationsklassningen blir en viktig del i arbetet.

Utforma ett ledningssystem för informationssäkerhet

Ledningssystem för informationssäkerhet ska vara en del av ledningssystemet som styr verksamheten. Informationssäkerhetsarbetet bör så långt som möjligt integreras med Huddinges övriga styrformer, som planering och uppföljning. Ledningssystemet bör bygga på kommunens planerings- och uppföljningscykler och möjliggöra att ledningen löpande informerar sig om informationssäkerhetsarbetet, planerar, gör regelbundna kontroller samt ser över styrdokumentet med jämna mellanrum. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram ett metodstöd för systematiskt informationssäkerhetsarbete som i första hand ska användas. Det har en samling vägledning och verktyg som finns för att förtydliga hur ett systematiskt informationssäkerhetsarbete kan utformas.

Utvecklingsåtagande

Utforma ett utvecklat ledningssystem för informationssäkerhet som möjliggör ledningens delaktighet och insyn för att kunna styra och planera verksamheten.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Arbetet som inleddes i maj med en så kallad GAP-analys, för att jämföra nuläget mot kraven i standarden (ISO/IEC 27001 och 27002), blev något försenat. En sammanställning av resultatet från analysen har gjorts. Framtagandet av formerna för ledningssystemet har påbörjats men är inte klara. Efter en genomgång av möjligheten att använda befintliga system i kommunen som systemstöd för ledningssystemet kommer en arbetsgrupp påbörja utformningen av själva systemet, vilket förväntas bli klart i hösten 2020.

SPOC för IT-support

Kommunen har i dag många olika supportfunktioner vilket gör det otydligt för användarna vart de ska vända sig. I ett steg att strukturera, förenkla och effektivisera IT-supporten i kommunen utreds möjligheten för att skapa en SPOC (Single Point Of Contact) för IT-frågor. Genom att centralisera hanteringen av IT-support kan personberoendet minskas och effektiviteten höjas. Även möjligheten till kostnadseffektivisering vid en centralisering berörs i utredningen. Denna aktivitet inleddes med en utredning som initierades under hösten 2018 och ska mynna ut i en rapport och rekommendation för hur vi går vidare med eventuell justering av organisationen under 2019. Utredningen kommer ur arbete med kommunens systematiska kvalitetsutveckling.

Utvecklingsåtagande

Utreda vilka förutsättningar som finns och vad ytterligare som behövs för att skapa en central SPOC för IT-support. Utredningen är ett underlag för beslut i frågan.

Status

 Klart

Kommentar

Analys av möjligheter är genomförda och beskrivet i rapport. Utredningen kommer att fungera som ett underlag för beslut i frågan, och de presenterade möjligheterna införs om erforderliga medel tillsätts.

Utveckla kommunens arbete med nyttorealiserings där nytto- och kostnadsanalyser är en del

Huddinge kommun har tidigare utvecklat en modell för att möjliggöra nyttorealiserings, som bygger på Ekonomistyrningsverkets vägledning i nyttorealiserings. Nyttorealiserings som koncept stödjer arbetet med att styra organisationens investeringar, och att säkerställa hemtagningen av den förväntade nyttan (effektmålen) av förändringar som önskas genomföras i verksamheten. En nytto- och kostnadsanalys är ett beslutsunderlag som belyser olika dimensioner av en önskad förändringsinsats med fokus på de förväntade nyttorna, vilket kallas business case. Modellen har dock visat sig vara mycket svår att använda. Det har också varit en oklar koppling till övriga berörda processer såsom planerings- och uppföljningsprocessen samt processtyrningsmodellen. Modellen har av dessa anledningar inte heller implementerats i kommunens arbete i någon större utsträckning. Arbetet framåt bygger vidare på tidigare satsningar och börjar med digitaliseringssatsningar.

Utvecklingsåtagande

Utveckla effektiva former för nytto- och kostnadsanalyser för digitaliseringssatsningar, samt att konkretisera när, hur och för vilka satsningar detta ska göras.

Status

 Klart

Kommentar

En mognadsmätning kring nyttorealiserings (nollmätning) samt omvärldsanalys genomfördes under våren. Under perioden september 2019 t.o.m. mars 2020 driver förvaltningen projektet Nyttorealiserings med riktat fokus på digitalisering. Projektet använder sig av nyttorealiseringskonceptet för att göra bedömning och prioritering kring vilka inkomna förslag som ska få ta del av medel ur digitaliseringspotten. De delar som avsågs att levereras 2019 är klara.

Digital nämndadministration

Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Åtagandet är från 2017. Kommunfullmäktige och nämnderna övergår stegvis till digital möteshantering. Handläggning och nämndadministration sker till övervägande del i ärendehanteringssystemet W3D3. För att möta kraven på effektivitet, flexibilitet och papperslösa möten måste denna utveckling fortsätta. För att vidmakthålla den behöver förtroendevalda och tjänstepersoner kontinuerligt få utbildning både i bakomliggande lagkrav och praktiskt handhavande.

Utvecklingsåtagande

Säkra de tekniska lösningar som krävs för att nå målet att alla nämnder ska arbeta digitalt.

Status

 Klart

Kommentar

Politikerwebben, som lanserades i mars, samlar information till förtroendevalda om utbildning, säkerhet, arvoden och digitala verktyg.

Under året har införandet av digitala protokoll för samtliga politiska organ förberetts. Rutiner har tagits fram, utbildning har hållits för kommunens nämndsekreterare och information om övergången till digitala protokoll har getts till övriga nämnder och förtroendevalda. Den 1 januari 2020 skedde övergången till digitala protokoll.

Övergången till appen Meetings+ för distribution av möteshandlingar innebär att en enklare publicering av sammanträdeshandlingar på webben möjliggörs. Denna ersätter publicering via Episerver. Under 2019 har några nämnder övergått till denna nya form av webbpublicering. Kommunstyrelsen har under året förberett för att alla politiska organ ska gå över till webbpublicering via Meetings+, vilket skedde den 1 januari 2020. Det ska även gå att hantera sekretesshandlingar.

Projekt utskrift som tjänst

Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Åtagandet är från 2017. Kommunen har i dag ett stort antal utskriftsenheter och har en decentraliserad hantering av inköp, avtal och uppföljning. Det saknas en lämplig uppföljning avseende kostnader för och hantering av den totala maskinparken. Att införa utskrift som tjänst kommer att ge lägre kostnader för kommunen genom bättre avtalshantering, lägre elkostnader och minskad pappersförbrukning samt bättre och säkrare skrivarhantering i kommunen.

Utvecklingsåtagande

Framtagande av kravspecifikation samt förfrågningsunderlag inför avrop. Tecknande av leveransavtal, införande, leveransgodkännande och överlämning.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Åtagandet är i princip klart men har försenats av upphandlingstekniska skäl. Ett införande är planerat att påbörjas under första kvartalet 2020.

Attraktiv arbetsgivare

 God

Måluppfyllelsen för det strategiska målet Attraktiv arbetsgivare bedöms som god.

Förvaltningens sjukfrånvaro har minskat jämfört med föregående år, och detta både för kvinnor och män. Det är främst de långa sjukfallen som minskat. Förvaltningen har i medarbetarundersökningens resultat värden över de

framforskade riktvärdena, även om resultaten är något lägre än jämfört med föregående år. Vad gäller Sveriges Kommuner och Regioners mått Hållbart medarbetarengagemang (HME) har förvaltningen värden i paritet med länsgenomsnittet, men även detta mått har något lägre värde jämfört med föregående år.

Ett av åtta åtaganden är ej genomfört under året. Den planerade ombyggnationen av kommunhuset för att säkerställa en god arbetsmiljö är försenad.

Mått	Utfall & trend	Kön	
Antal anställda	Utfall 12- 2019	Kvinnor 12- 2019	Män 12- 2019
	352	213	139
	Utfall 12- 2018	Kvinnor 12- 2018	Män 12- 2018
	353	222	131
	Utfall 12- 2017	Kvinnor 12- 2017	Män 12- 2017
341	215	126	
Kommunstyrelsens förvaltning har drygt 350 medarbetare i december 2019 och jämfört med motsvarande period föregående år är antalet anställda oförändrat.			
Antal anställda chefer	Utfall 12- 2019	Kvinnor 12- 2019	Män 12- 2019
	32	20	12
	Utfall 12- 2018	Kvinnor 12- 2018	Män 12- 2018
	32	20	12
	Utfall 12- 2017	Kvinnor 12- 2017	Män 12- 2017
29	18	11	
Antalet chefer på förvaltningen är oförändrat jämfört med motsvarande period föregående år.			
Personalomsättning (exklusive intern rörlighet) ackumulerad	Utfall 12- 2019		
	11,3 %		
	Utfall 12- 2018		
	10,9 %		
Utfall 12- 2017			
11,7 %			
Förvaltningens personalomsättning för 2019 är 11,3 %. Det är en liten ökning jämfört med motsvarande period föregående år (2018:10,9 %). Personalomsättningen mäter andelen tillsvidareanställda som slutat sin anställning i kommunen.			

Aktivt medarbetarskap

☺ God

Måluppfyllelsen för nämndmålet Aktivt medarbetarskap bedöms som god.

Förvaltningen har ett gott resultat gällande aktivt medarbetarskap mätt i medarbetarenkätens medarbetarprofil samt vad gäller motivationsmålet HME. Uppsatta etappmål är uppnådda och resultaten ligger på eller över genomsnittet för länet samt det riktvärde som finns. Medarbetarprofilen har dock något lägre värde än jämfört med föregående år. Det är upplevelsen av delaktighet och socialt klimat som har lägre värden än jämfört med föregående år.

Utvecklingsåtagandet kring förstudie av digitalisering och automatisering har genomförts under året.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Medarbetarprofil (medarbetarskap, delaktighet, socialt klimat och lärande i arbetet)	Utfall 2019 index 79,2 Utfall 2018 index 80,1 Utfall 2017 index 81,6 Trend för totalresultat Negativ	Etappmål 2019 index 75	Kvinnor 2019 index 78,3 Kvinnor 2018 index 82 Kvinnor 2017 index 82,1	Män 2019 index 81 Män 2018 index 77,7 Män 2017 index 80,9	 Kön
Måttet mäter medarbetarnas uppfattning av sitt eget ansvar, inflytande, lärande och välmående på arbetsplatsen. Det är ett index av förbättringsområdena delaktighet, socialt klimat, lärande i arbetet och medarbetarskap. Måttet medarbetarprofil från kommunens medarbetarundersökning har ett värde över det riktvärde som mätmodellen anger (75), men utfallet har minskat något 2019 jämfört med tidigare år. Det är områdena delaktighet och socialt klimat som minskat. Förvaltningens värde ligger även över kommunens samlade värde (77,2). Män skattar sitt medarbetarskap något högre än kvinnor.					

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Hållbart medarbetarengagemang (HME) - Motivation	Utfall 2019 index 78 Utfall 2018 index 79 Utfall 2017 index 73 Trend för totalresultat → Oförändrad	Etappmål 2019 > Länsnitt	Kvinnor 2019 index 78 Kvinnor 2018 index 80 Kvinnor 2017 index 73	Män 2019 index 79 Män 2018 index 78 Män 2017 index 73	Nej

Motivationsmåttet HME-Motivation är framtaget av Sveriges Kommuner och Regioner och mäter nivån på medarbetarnas engagemang. Förvaltningens resultat är i stort sett oförändrat jämfört med 2018 och ligger i paritet med läns-genomsnittet för 2018 (79).

Förstudie Digitalisering och automatisering

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) gör bedömningen att kommunsektorn behöver, via digitalisering, effektivisera verksamheten. Enligt SKR har många kommuner en god struktur och tekniska lösningar för att stödja digitala tjänster, men det har enligt dem inte gett något större avtryck i form av faktiska välfärdstjänster och självservice. Dessa resultat kan förklaras av att de digitala lösningarna bara är en del av förändringen, då det också är en fråga om ledarskap och organisationskultur.

Utvecklingsåtagande

Ta fram grundläggande kunskap över framgångsrik tillämpning av digitalisering och automatisering med fokus på den kommunala sektorn.

Status

✓ Klart

Kommentar

Förstudien är färdigställd. Den innefattar såväl omvärldsbevakning inom kommunsektorn som sammanställning av digitaliseringsinitiativ i Huddinge kommun. Förstudien är en del av underlaget för pågående utvecklingsinsatser inom förändringsledning och digitalisering.

Aktivt ledarskap

⊞ God

Målluppfyllelsen för nämndmålet Aktivt ledarskap bedöms som god.

Förvaltningen har ett resultat något över uppsatt etappmål och framtaget riktvärde för aktivt ledarskap mätt i medarbetarenkätens ledarskapsprofil. Värdet har dock ett något lägre värde än jämfört med föregående år, främst avseende målkvaliteten. Vad gäller motivationsmåttet HME Ledarskap har förvaltningen ett värde väl över läns-genomsnittet. Utvecklingsåtagandet att införa ett IT-verktyg för ledarskapsutbildningar har genomförts under året.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Ledarskapsprofil (ledarskap, återkoppling, effektivitet och målkvalitet)	Utfall 2019 index 69,1 Utfall 2018 index 70,9 Utfall 2017 index 73,2 Trend för totalresultat ↘ Negativ	Etappmål 2019 index 68	Kvinnor 2019 index 67,5 Kvinnor 2018 index 70,7 Kvinnor 2017 index 72,1	Män 2019 index 71,4 Män 2018 index 72,3 Män 2017 index 75	♀ Kön

Ledarskapsprofilen ger en bild av hur medarbetarna uppfattar sin närmaste chefs ledarskap och hur väl arbetsplatsen fungerar vad gäller exempelvis resursanvändning och målarbete. Förvaltningen har ett värde något över det riktvärde som mätmodellen anger (68), men utfallet har minskat jämfört med tidigare år. Minskningen syns tydligast vad gäller målkvaliteten, men finns även vad gäller det närmaste ledarskapet. Resultat ligger något under kommunens samlade resultat (71,2). Män skattar närmaste chefs ledarskap något högre än kvinnor.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Hållbart medarbetarengagemang (HME) - Ledarskap	Utfall 2019 index 82 Utfall 2018 index 82 Utfall 2017 index 81 Trend för totalresultat → Oförändrad	Etappmål 2019 > Länsnitt	Kvinnor 2019 index 81 Kvinnor 2018 index 84 Kvinnor 2017 index 81	Män 2019 index 83 Män 2018 index 82 Män 2017 index 80	♀ Kön
HME-Ledarskap är framtaget av Sveriges Kommuner och Regioner och mäter chefernas förmåga att ta tillvara på och skapa engagemang. Förvaltningens resultat har ett värde som överstiger läns-genomsnittet för 2018 (78). Män skattar närmaste chefs förmåga något högre än kvinnor.					

Utveckla och målgruppsanpassa kommunens ledarskapsutbildningar

I syfte att stärka chefer i Huddinge kommuns ledarskapsmodell genomfördes verksamhetsanpassade utbildningar under 2016–2018. Kommunstyrelsens förvaltning har i uppdrag att hantera chefsutbildningar för samtliga förvaltningars chefer. Chefer i Huddinge kommun erbjuds ett omfattande ledarskapsprogram innehållande såväl ledarutveckling som obligatoriska chefsutbildningar. Huddinge kommun har upphandlat ett Learning Management System (LMS) för alla chefsutbildningar. Implementeringen påbörjades hösten 2018. LMS är ett IT-stöd inom området utbildningsadministration och utbildningsproduktion. Syftet med LMS är att underlätta administrationen och uppföljningen av kurser och utbildningar.

Utvecklingsåtagande

Identifiera och kategorisera cheferna i olika målgrupper samt anpassa ledarskapsprogrammet med hjälp av kommunens nya IT-stöd (LMS) för utbildningsadministration.

Status

✓ Klart

Kommentar

Det nya IT-stödet för utbildningsadministration, Kompetensmenyn, lanserades för kommunens chefer i maj och en upphandling av nytt avtal avseende konsultstöd för ledarskapsutveckling är genomförd under året. Ett nytt kursprogram har tagits fram för nya chefer innehållande obligatoriska utbildningar såsom grundläggande arbetsmiljöutbildning och rehabilitering.

Goda förutsättningar

☐ God

Målluppfyllelsen för nämndmålet Goda förutsättningar bedöms som god.

Särskilt prioriterat

Öka frisknärvaron genom att minska sjukfrånvaron.

Goda förutsättningar och en väl fungerande arbetsmiljö är viktigt för att kunna utföra ett bra arbete. För att goda resultat ska kunna åstadkommas behövs ett aktivt ledarskap och medarbetarskap, delaktighet och tydliga och kommunicerade uppdrag och målsättningar. Arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ha fortsatt hög prioritet.

Förvaltningens sjukfrånvaro har minskat något jämfört med föregående år och detta både för kvinnor och män. Det är främst de längsta sjukfallen som minskat. Vad gäller det sammanvägda resultatet från medarbetarenkäten har förvaltningen ett resultat över uppsatt riktvärde, men resultatet har ett lägre värde jämfört med föregående år. Även resultatet för HME Totalt har ett lägre värde, men har ett värde nära läns-genomsnittet.

Fem av sex åtaganden inom målområdet är genomförda. Avvikelsen finns i åtagandet att säkerställa en god arbetsmiljö där ombyggnationen av kommunhuset försenats.

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Sjukfrånvaro (total)	Utfall 11- 2019 4,4 % Utfall 11- 2018 4,8 % Utfall 11- 2017 4,3 % Trend för totalresultat Positiv	Etappmål 2019 < Länsnitt	Kvinnor 11- 2019 5,6 % Kvinnor 11- 2018 5,8 % Kvinnor 11- 2017 4,8 %	Män 11- 2019 2,4 % Män 11- 2018 2,9 % Män 11- 2017 3,4 %	 Kön
Resultatet visar ett genomsnitt av de 12 senaste månaderna t.o.m. november 2019. Kommunstyrelsens förvaltnings totala sjukfrånvaro har minskat något jämfört med motsvarande period förra året för både kvinnor och män. Det är de längsta sjukfrånvarofallen, över 180 dagar, som minskat. Etappmålet är uppnått och förvaltningen har en lägre sjukfrånvaro jämfört med läns-genomsnittet. Kvinnor har högre sjukfrånvaro än män, vilket är ett mönster som syns i hela landet.					
Korttidssjukfrånvaro (1-14 dagar)	Utfall 11- 2019 1,7 % Utfall 11- 2018 1,7 % Utfall 11- 2017 1,6 % Trend för totalresultat Oförändrad	Etappmål 2019 Behåll	Kvinnor 11- 2019 1,9 % Kvinnor 11- 2018 1,8 % Kvinnor 11- 2017 1,6 %	Män 11- 2019 1,2 % Män 11- 2018 1,4 % Män 11- 2017 1,6 %	Nej
Uppgifterna om den korta sjukfrånvaron är ett genomsnitt av de 12 senaste månaderna t.o.m. november 2019. Den korta sjukfrånvaron är oförändrad och inga större skillnader mellan män och kvinnor finns. Etappmålet för måttet är uppnått.					
Långtidssjukfrånvaro (över 180 dagar)	Utfall 11- 2019 1,9 % Utfall 11- 2018 2,3 % Utfall 11- 2017 1,8 % Trend för totalresultat Positiv	Etappmål 2019 Minska	Kvinnor 11- 2019 2,5 % Kvinnor 11- 2018 2,8 % Kvinnor 11- 2017 1,5 %	Män 11- 2019 1,1 % Män 11- 2018 1,3 % Män 11- 2017 1 %	 Kön
Resultatet är ett genomsnitt av de 12 senaste månaderna t.o.m. november 2019. Kommunstyrelsens förvaltnings långa sjukfrånvaroörenden har minskat jämfört med motsvarande period förra året, för både kvinnor och män. Etappmålet för måttet är uppnått. Kvinnor har högre sjukfrånvaro än män, vilket är ett mönster som syns i hela landet.					

Mått	Utfall & trend	Etappmål, ranking & genomsnitt	Kön		Omotiverade skillnader?
Prestationsnivå (sammanvägda resultatet av medarbetarenkäten och mäter medarbetarnas förutsättningar för att prestera och må bra)	Utfall 2019 index 71,7 Utfall 2018 index 73,2 Utfall 2017 index 75,1 Trend för totalresultat Negativ	Etappmål 2019 index 70	Kvinnor 2019 index 70,4 Kvinnor 2018 index 73,7 Kvinnor 2017 index 74,5	Män 2019 index 73,7 Män 2018 index 73,2 Män 2017 index 76	 Kön
Prestationsnivån är det sammanvägda resultatet av medarbetarenkäten och mäter medarbetarnas förutsättningar för att prestera och må bra. Förvaltningens samlade resultat visar på ett resultat 2019 (71,7) som överstiger det riktvärde som mätmodellen anger (70). Resultatet är lägre jämfört med tidigare år inom samtliga tre områden som väger tyngst in i prestationsnivån - ledarskap, effektivitet och målkvalitet. Värdet ligger i paritet med kommunens samlade resultat (72,4). Män skattar prestationsnivån något högre än kvinnor.					
Hållbart medarbetarengagemang (HME - organisationens och chefers förmåga att skapa, tillvarata och upprätthålla ett stort medarbetarengagemang) - Totalt	Utfall 2019 index 78 Utfall 2018 index 80 Utfall 2017 index 76 Trend för totalresultat Negativ	Etappmål 2019 > Länssnitt	Kvinnor 2019 index 78 Kvinnor 2018 index 80 Kvinnor 2017 index 76	Män 2019 index 79 Män 2018 index 78 Män 2017 index 76	Nej
HME Totalt är Sveriges kommuners- och regioners mått och mäter organisationens och dess chefers förmåga att skapa, tillvarata och upprätthålla ett stort medarbetarengagemang. Förvaltningen har ett resultat som ligger något under läns-genomsnittet (79) och som minskat jämfört med föregående år. Det är framför allt delindexet HME Styrning som minskat.					

Systematiskt och aktivt rehabiliteringsarbete

Huddinge kommun har haft en hög sjukfrånvaro under lång tid. En ökad sjukfrånvaro ses i riket och i Stockholms län mellan åren 2011 och 2016. Under 2017 minskade sjukfrånvaron i riket och i länet. Huddinge hade den högsta totala sjukfrånvaron i Stockholms län 2017. Sedan 2012 och fram till 2016 har sjukfrånvaron i Huddinge kommun ökat. I synnerhet har de långa sjukskrivningstalen ökat. När det gäller korttidssjukfrånvaron har den varit stabil de senaste åren, men en tendens till ökning kan ses. En hög sjukfrånvaro kan leda till försämrad kvalitet för verksamheterna, en högre andel vikarier och i längden en försämrad arbetsmiljö och ökade kostnader. Sjukfrånvaron minskade från 8,6 procent 2016 till 8,1 procent 2017. För 2018 var sjukfrånvaron oförändrad.

Utvecklingsåtagande

- a) Alla intervall i sjukfrånvaron ska följas upp och var tredje månad avrapporteras till såväl kommunens ledningsgrupp som kommunstyrelsens förvaltnings ledningsgrupp och vid behov på lägre verksamhetsnivå. Åtgärder ska sättas in på enhetsnivå.
- b) Ge operativt stöd i rehabiliteringsarbetet till övriga förvaltningar som har verksamheter med hög sjukfrånvaro.

Status

 Klart

Kommentar

- a) Sjukfrånvaron har under året redovisats för koncernens ledningsgrupp och kommunstyrelsens förvaltnings ledningsgrupp. Den månadsvisa uppföljningen av sjukfrånvaron, med särskilt fokus på de längsta sjukfallen över 180 dagar, har fortlöpt under året. Ett aktivt rehabiliteringsarbete har bedrivits på förvaltningen under året.
- b) Det operativa stödet till övriga förvaltningar från en HR-konsult med inriktning på rehabilitering har fortlöpt under hela året. Under 2019 har resursen dedikerats till förskolan.

Förstärkt lönebildningsprocess med integrering i ekonomistyrningen

Under 2017/2018 pågick ett projekt för att ta fram nya löneanvisningar och samtalsmallar med utgångspunkt i personalpolicyn från 2016. Utbildning inom lönesättning till alla chefer genomfördes och nya lönekriterier förankrades under 2018. Vidare behöver kommunens löneprocess förtydligas och integreras med ekonomistyrningen.

Utvecklingsåtagande

- a) Ta fram struktur för stöd till förvaltningsledningsgrupperna i budgetering och prioritering kring lönebildning.
- b) Anordna utbildning för HR- och ekonomifunktionerna samt ledningsgrupper i lokal lönebildning.

Status

 Klart

Kommentar

- a) Inför kommande löneöversyn har samordning skett av samtliga nämnders budgetering av lönepåslag. Information till samtliga förvaltningsledningsgrupper är genomförda. Analys av löneläget och prioriteringar gällande bristyrkesgrupper är genomförda inom samtliga förvaltningar.
- b) Efter en diskussion med SKR, Sveriges Kommuner och Regioner, gällande utbildningsinsats gjordes bedömningen att inte genomföra en extern utbildningsinsats utan att istället informera till förvaltningarnas ledningsgrupper.

Aktiva åtgärder utifrån diskrimineringslag

En reviderad diskrimineringslag trädde i kraft den 1 januari 2017 och vid årsskiftet 2017/2018 fasades kommunens jämställdhetsplan ut. Under 2018 slogs rutinen gällande kränkande särbehandling och handlingsplanen för trakasserier och sexuella trakasserier samman. Under 2018 togs också en plan för hur reglerna i den reviderade diskrimineringslagen avseende aktiva åtgärder ska införas i ordinarie verksamhetsstyrning fram. Under 2019 sker en översyn av de processer/rutiner/dokument som omfattas av aktiva åtgärder och under 2020 införs kontroll av risker utifrån diskrimineringsperspektivet i internkontrollplanen på respektive nämnd. Under hösten 2018 upphandlades utbildning för samtliga chefer i kommunen i syfte att öka kunskaperna inom området samt hur Huddinge kommun har beslutat att hantera reglerna.

Utvecklingsåtagande

Översyn av befintliga processer/rutiner/dokument inom de områden som omfattas av aktiva åtgärder och obligatorisk utbildning för chefer.

Status

 Klart

Kommentar

Såväl utbildningarna för chefer som översynen av kommunövergripande HR-processer och policys är genomförda under året.

Säkerställa en god arbetsmiljö

Den mest väsentliga gemensamma åtgärden för 2019 är att skapa goda arbetsförutsättningar. I verksamhetsplanen för 2018 fanns ett utvecklingsåtagande om att tillsammans med Huddinge Samhällsfastigheter AB utreda förutsättningarna för att på ett kostnadseffektivt sätt bereda plats för ytterligare 50 medarbetare i kommunalhuset. I det åtagandet ingick att säkerställa en god arbetsmiljö för samtliga medarbetare inklusive åtgärdande av tidigare identifierade problem med inomhusmiljön, såsom otillräcklig ventilation och reglering av värme och kyla. Därför behövs såväl ombyggnation som omflyttningar. Detta behöver i sin tur anpassas till förvaltningens organisationsjustering som genomfördes den 1 april 2018.

Utvecklingsåtagande

Genomföra en ombyggnad och omflyttning i kommunalhuset för att kunna säkerställa en god arbetsmiljö.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Arbetet har delats in i två etapper. Den första etappen, som omfattade ombyggnad på gatuplan, är avslutad. I slutet av februari 2020 påbörjas den andra etappen som framför allt avser ombyggnad på plan 1 samt receptionen. Ombyggnaden beräknas vara klar i början av juni 2020.

Förbereda införande av digitalt systematiskt arbetsmiljöarbete

En omfattande utveckling av kommunens systematiska arbetsmiljöarbete (SAM) har genomförts under de senaste åren där t.ex. årshjul för arbetsmiljöarbetet införts, en e-utbildning och certifiering tagits fram och arbetsmiljörapportering skapats. Det pågår ett arbete med att digitalisera kommunens planerings- och uppföljningsprocess i systemet Stratsys. I Stratsys finns även en SAM-modul som bl.a. skulle kunna samla och förenkla stora delar av det administrativa arbetsmiljöarbetet, skapa större transparens och kortare ledtider.

Utvecklingsåtagande

Utreda förutsättningarna för att införa digitalt systematiskt arbetsmiljöarbete med avvägningar om tidplan för ett införande och omvärldsbevakning av hur andra använder SAM-modulen i Stratsys.

Status

✓ Klart

Kommentar

Förutsättningarna för att införa en digitaliserad modul för det systematiska arbetsmiljöarbetet är klargjorda och omvärldsbevakning genomförd under 2019. Under året har även ett införandeprojekt av modulen genomförts. Modulen kommer att implementeras under 2020.

Följa upp och revidera arbetsmiljöprocessen

Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Åtagandet är från 2017. Under 2015-2016 fortgick implementeringsarbetet av det nya systematiska arbetsmiljöarbetet. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är ett ledningssystem som har en inbyggd årlig processdel i form av uppföljning/revision.

Utvecklingsåtagande

Säkerställa att en första intern revision av det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs 2017. Åtgärda de brister som identifierats genom revisionen av arbetsmiljöprocessen. Ta fram förslag på hur arbetsordningen för årlig uppföljning och revision ska ske framåt.

Status

✓ Klart

Kommentar

I arbetsmiljörapporteringen våren 2019 använde samtliga förvaltningar samma rapporteringsmall och därmed är den sista rekommendationen från revisionen genomförd.

Sund ekonomi

≈ Godtagbar

Det ekonomiska utfallet har under året varit lägre än planerat och kommunstyrelsen redovisar en positiv budgetavvikelse om 13,4 mnkr. Avvikelsen beror främst på lägre kostnader för personal, varor och tjänster, dvs. det är en effekt av ett flertal vakanser och en fortsatt hög kostnadsmedvetenhet när det gäller köp av varor och tjänster. Måluppfyllelsen för året bedöms totalt sett som godtagbar, då flera utvecklingsåtaganden inte färdigställts pga. vakans.

Budgethållning

= God

Måluppfyllelsen bedöms som god eftersom kommunstyrelsens resultat för 2019 är positivt, 13,4 mnkr. De tre utvecklingsåtagandena som tidigare kopplats till detta nämndmål - om lokalinventering, internhyresmodell och ersättningsmodell - är nu kopplade till Långsiktig balans.

Särskilt prioriterat

Kommunen ska årligen nå ett resultat om 2 % för att klara den långsiktiga finansieringen och skapa förutsättningar för en sund ekonomi även framöver och möjliggöra för ett lägre skatteuttag på sikt.

Kommunen arbetar löpande med att effektivisera verksamheterna ur ett kostnads- och kvalitetsperspektiv. Under 2019 har bl.a. jämförelser gjorts med andra kommuner.

Möjligheterna att öka intäkterna ska ses över i samtliga verksamheter.

Uppdateringen av taxor inom kommunstyrelsens ansvarsområde har lett till en högre grad av utdebitering och ökade intäkter och följs kontinuerligt upp. Utvecklingsåtagandet avseende genomförandet av åtgärder för att öka förutsättningar för ett ökat exploateringsnetto bidrar till möjligheterna att öka intäkter. Kommunstyrelsen har haft ett utvecklingsåtagande om att förstärka stödet till att aktivt söka extern finansiering, exempelvis EU-bidrag som inte genomförts.

Kommunens lokaler ska samutnyttjas i högre utsträckning och göras tillgängliga för bokning av invånare och organisationer.

Utvecklingsåtagandena om att inventera lokaler för ökad tillgänglighet och samutnyttjande samt att ta fram en internhyresmodell kopplar till denna politiska prioritering.

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Etappmål, ranking & genomsnitt
Budgethållning, resultat	22,6 mnkr	18,5 mnkr	13,4 mnkr	
Etappmål för 2019 är att minst hålla tilldelad budget.				

Långsiktig balans

 Ej godtagbar

Målluppfyllelsen bedöms som ej godtagbar trots att kommunstyrelsens resultat för 2019 har en positiv budgetavvikelse med 13,4 mnkr. Därmed är det balanserade resultatet också fortsatt positivt. Arbetet med att skapa förutsättningar för långsiktig finansiering har inte gått enligt plan och många utvecklingsåtaganden är inte färdigställda vilket påverkar målluppfyllelsen.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunkoncernens långsiktigt finansiella mål. Det strategiska arbetet med investeringar behandlas i portföljgruppen, som även omfattar investeringar i lokaler.

Särskilt prioriterat

Kommunen ska aktivt söka extern finansiering t.ex. EU-medel och alternativa intäktskällor för att utveckla verksamheterna.

En förstudie har visat att kommuner som är framgångsrika har särskild kompetens för att driva arbetet med ansökningar. Kommunens gemensamma omvärldsbevakning av projektutlysningar och stödet till verksamheterna vid projektansökningar planerades att stärkas, inledningsvis i projektform inom kommunstyrelsens förvaltning, med detta har inte genomförts under året. Inte heller utvecklingsåtagandet som handlade om att ta fram förslag till systematik och stöd för att verksamheterna aktivt ska söka extern finansiering för verksamhetsutveckling har genomförts.

Utgångspunkten är att alla nya exploateringar ska bära sina kostnader. Det krävs ett affärsmässigt förhållningssätt i kommunens planering samt att kostnadsutvecklingen noga följs upp för att investeringsramarna ska hållas nere.

Utvecklingsåtagandena om livscykelperspektiv vid utbyggnad av gator och parker, ekonomiska kriterier för nya samhällsbyggnadsprojekt, uttag av gatukostnader samt ökat exploateringsnetto, kopplar till denna politiska prioritering.

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Etappmål, ranking & genomsnitt
Kommunstyrelsens balanserade resultat	15,3 mnkr	15,5 mnkr	15,3 mnkr	Etappmål 2019 Behåll

Ta fram metod för att aktivt söka extern finansiering

Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. I kommunens strategi för internationellt arbete framgår att kommunens verksamheter ska överväga möjligheten till delfinansiering av sin verksamhetsutveckling, genom deltagande i internationellt finansierade projekt.

Utvecklingsåtagande

Ta fram förslag till systematik och stöd för att verksamheterna aktivt ska söka extern finansiering för verksamhetsutveckling.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Åtagandet har inte kunnat prioriteras under 2019 och kommer inte att genomföras som planerat. Kommunstyrelsens förvaltning ska under 2020 utreda möjligheter för ett mer aktivt arbete med att söka extern finansiering tillsammans med andra kommuner.

Inventera lokaler för ökad tillgänglighet och samutnyttjande

Samarbete mellan kommunens alla nämnder är viktigt för att möjliggöra optimalt nyttjande av kommunens befintliga lokaler för såväl kommunens egen verksamhet som föreningslivet. Vid planering av nya anläggningar bör frågan om samutnyttjande för skola, fritid, föreningsliv och idrott säkras.

Utvecklingsåtagande

Inventera kommunens lokaler tillsammans med förvaltningarna samt Huddinge Samhällsfastigheter AB för att se över vad vi hyr ut/samutnyttjar i dag och vilka lokaler som skulle kunna upplåtas/hyras ut/samutnyttjas framöver. Inventering samordnas med utvecklingsåtagandet Ta fram en internhyresmodell.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Arbetet med insamling av kommunens hyreskontrakt är klart. Under december 2019 fick kommunen tillgång till ett nytt fastighetssystem och arbetet med att lägga in alla objekt i systemet påbörjas efter årsskiftet. När inmatningen är färdig framgår vilka lokalytor som kommunen har samt vad som samutnyttjas. Arbetet beräknas vara klart under första kvartalet 2020.

Ta fram en internhyresmodell

Kommunen har gjort och kommer att göra stora investeringar i verksamhetslokaler. Verksamheterna ska ha tillgång till ändamålsenliga lokaler. Dessa ska utnyttjas effektivt så att inga lokaler står tomma eller endast delvis utnyttjas. För att nå ett ännu mer effektivt lokalutnyttjande ska möjligheter att skapa ökade incitament för verksamheterna att effektivisera lokalutnyttjandet utredas.

Utvecklingsåtagande

För att skapa ett samordnat och effektivt lokalutnyttjande ska en ny internhyresmodell införas. En samlad inventering av lokalkapacitet ska genomföras som underlag för en internhyresmodell. Inventering samordnas med utvecklingsåtagandet Inventera lokaler för ökad tillgänglighet och samutnyttjande.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Att dokumentera och fastställa lokalförsörjningsprocessen har varit prioriterat. Utvecklingsåtagandet om att inventera lokaler för ökad tillgänglighet och samutnyttjande beräknas att färdigställas i början av 2020 och är en förutsättning för att arbeta vidare med internhyresmodell. Arbetet med internhyresmodell fortsätter därför under 2020.

Implementera ersättningsmodell för nyetableringar inom förskola och grundskola

Barn- och utbildningsförvaltningen redovisar att nyetablerade förskolor har svårt att klara sin ekonomi inom ram. Nystartade förskolor har höga etableringskostnader, medan inskrivna barn och därmed intäkterna ökar successivt under flera månader. Motsvarande problematik kan antas gälla för andra verksamheter. Initialt ska ersättningsmodell för nya förskolor och grundskolor tas fram och implementeras.

Utvecklingsåtagande

För att skapa bättre ekonomiska förutsättningar vid uppstart av nya förskolor och grundskolor, oavsett regi, ska en ersättningsmodell för nyetableringar tas fram och implementeras i samarbete med barn- och utbildningsförvaltningen.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Åtagandet har inte genomförts enligt plan och kommer att föras över till 2020.

Kostnads- och kvalitetsperspektiv på kommunens verksamheter

Genomlysningen av kommunens verksamheter som påbörjades 2018 visar att Huddinge kommun har en hög kostnadsnivå i jämförelse med kommuner i Stockholms län. Genomlysningen ska fortsätta och insatser för en mer kostnadseffektiv verksamhet med fortsatt hög kvalitet ska genomföras. Kommunen ska utveckla arbetet med att jämföra sig med andra kommuner för att hitta goda exempel på effektivt arbete. Genomlysningen av kommunens verksamheter ska fortsätta och insatser för en mer kostnadseffektiv verksamhet med fortsatt hög kvalitet ska genomföras. Kommunen ska utveckla en kultur där vi jämför oss med andra med fokus på kvalitet och resultat.

Utvecklingsåtgärde

- a) En ytterligare kompletterad och fördjupad genomlysning ska redovisas för politiker och tjänstepersoner som ett underlag för en gemensam bild av läget.
- b) Uppföljning av nämndernas beslutade handlingsplaner.
- c) Ta fram nyckeltal för verksamhetsnära kostnads- och kvalitetsjämförelser tillsammans med övriga förvaltningar.

Status

 Klart

Kommentar

- a) Kommunstyrelsens förvaltning har fortsatt med att göra kostnads- och kvalitetsjämförelser med andra kommuner. Jämförelserna är redovisade för kommunstyrelsens arbetsutskott på en konferens i februari och på utbildning för nyvalda och omvalda politiker. Vid kommungemensamma analystillfällen diskuteras resultat och metoder för jämförelser i syfte att utveckla en mer resultatfokuserad organisation. En översyn av mått i planerings- och uppföljningsprocessen genomfördes av kommunens förvaltningsövergripande kvalitetsteam, bl.a. som ett underlag inför Mål och budget.
- b) Uppföljning av nämndernas handlingsplaner sker som en del i den ordinarie planerings- och uppföljningsprocessen.
- c) Förvaltningarna arbetar med att ta fram nyckeltal för sina verksamheter. Kommunstyrelsens förvaltning ger stöd i form av gemensamma analysdagar, dialog om mått och utveckling kopplat till kommunens beslutsstöd för att t.ex. förenkla framtagande av statistik/nyckeltal och öka tillgänglighet till resultat.

Finansiering av LSS-insatser för personer över 65 år

Antalet personer 65 år och äldre med insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ökar i kommunen. Socialnämnden har ansvaret för denna målgrupp, medan resurstilldelning för insatser till dessa personer i huvudsak går till äldreomsorgsnämnden. Resurstilldelning mellan nämnderna justeras successivt med en överföring till socialnämnden på 9 mnkr 2019 och ytterligare 9 mnkr 2020. Finansieringen av LSS-insatser för personer över 65 år behöver långsiktigt säkras.

Utvecklingsåtgärde

Ta fram en resursfördelningsmodell med hänsyn till LSS-insatser för personer över 65 år.

Status

 Klart

Kommentar

Ansvaret för insatser för personer över 65 år var tidigare delat mellan socialnämnden och äldreomsorgsnämnden, därför fanns behov att särskilt följa hur resurser för dessa insatser fördelades mellan nämnderna. Insatser för personer över 65 år, inklusive LSS-insatser, är fr.o.m. 1 januari 2019 ansvarsmässigt samlat hos vård- och omsorgsnämnden. Alla insatser ingår därmed i nämndens resurstilldelning och därför föreslås att ingen förändring av resursfördelningen genomförs.

Livscykelperspektiv vid utbyggnad av gator och parker

Enligt miljöprogrammet är inriktningen vid ny- och ombyggnation att använda ett livscykelperspektiv för att bättre beskriva de långsiktiga konsekvenserna. Detta kommer att bidra indirekt till nämndmålen om sund ekonomi och minskad klimatpåverkan.

Utvecklingsåtgärde

Ta fram ett förslag till hur kommunen ska arbeta med och redovisa livscykelperspektiv i olika skeden av planering, projektering och genomförande av gator och parker.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Kommunstyrelsens förvaltning har haft ett erfarenhetsutbyte med Nacka kommun som idag använder livscykelkostnader som ett effektivt underlag för val av alternativ i investeringar. Arbetet med livscykelperspektiv berör även miljö- och bygglovsförvaltningen, då stora delar av livscykelkostnaderna uppstår i driftskedet. Förvaltningarna har gemensamt bedömt att det finns förutsättningar att färdigställa åtagandet under andra kvartalet 2020.

Ekonomiska kriterier för nya samhällsbyggnadsprojekt

Huddinge växer snabbt vilket innebär en stor påfrestning på kommunens ekonomi. Enligt Mål och budget är utgångspunkten att alla nya exploateringsprojekt ska bära sina egna kostnader. Det kommer dock att finnas behov av att undantagsvis även i fortsättningen arbeta med projekt som inte helt kan bära sina egna kostnader. Det finns därför ett behov av att tydliggöra vad det innebär att exploateringsprojekt ska bära sina egna kostnader och skapa verktyg och rutiner för ekonomisk bedömning av nya samhällsbyggnadsprojekt, inte bara exploateringsprojekt, till Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning.

Utvecklingsåtagande

Upprätta kriterier för vilka samhällsbyggnadsprojekt som med hänsyn till projektets ekonomi kvalificerar sig för att ingå i Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning, oavsett prioritering i tid.

Status

 Klart

Kommentar

En checklista för ekonomiska aspekter i samband med bedömning av nya samhällsbyggnadsprojekt har tagits fram. Det har gjorts en definition av olika typer av projekt beroende på olika förutsättningar för att ge positivt resultat och hur den ekonomiska redovisningen ska göras. Åtgärder för att förtydliga definitionen och ta fram rutiner och verktyg har tagits fram. Åtgärderna kommer att genomföras inom ramen för basuppdraget. Mallen för projektbeskrivningar och projektplaner har reviderats gällande den ekonomiska redovisningen. Checklista och definition har använts vid framtagande av Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning 2020-2022.

Uttag av gatukostnader

Huddinges gatukostnadsreglemente (HKF 3100) antogs av kommunfullmäktige 2007 och ändrades senast 2014. Reglementet är tillämpligt i s.k. omvandlingsområden, dvs. områden som är bebyggda med i huvudsak fritidshus, som saknar allmänt vatten och avlopp och som har vägar som inte uppfyller kommunens standard, ofta med enskilt huvudmannaskap.

Utvecklingsåtagande

Slutföra översynen av gatukostnadsreglementet med särskilt fokus på kommunalekonomi och konsekvenser för fastighetsägare.

Status

 Ej klart i år

Kommentar

Arbetet med att ta fram ett förslag till ett reviderat gatukostnadsreglemente pågår. I uppdraget har det bl.a. undersökts hur andra liknande kommuner tillämpar uttag av gatukostnader. Likaså har en bedömning gjorts av hur marknadsvärdet för en småhustomt påverkas av byggrätten genom en ny detaljplan. Principerna för ett nytt reglemente har redovisats och sammanställts i ett förslag till nytt reglemente. Förslaget inväntar politisk avstämning. Ett förslag till nytt reglemente beräknas finnas klart under första kvartalet 2020.

Ökat exploateringsnetto

Huddinge växer snabbt vilket innebär en stor påfrestning på kommunens ekonomi. I Mål och budget är det särskilt prioriterat att använda varje skattekrone så effektivt som möjligt och att ha ett affärsmässigt förhållningssätt i kommunen. Under 2018 hade förvaltningen ett åtagande att identifiera och prioritera åtgärder som förbättrar exploateringsnettot samt påbörja åtgärder. Exploateringsnettot påverkas av såväl exploateringsvinsten (markförsäljning) som investeringsnettot. Det finns därför många olika åtgärder som påverkar exploateringsresultatet. Förvaltningen arbetar även med åtgärder för att förbättra ekonomin i samhällsbyggandet, såsom framtagande av riktlinjer för exploateringsbidrag, strategiska markförvärv, översyn av värdetidpunkt och index för köpeskilling i avtal, metoder för markanvisningar m.m.

Utvecklingsåtagande

Genomföra åtgärder för att ge bättre förutsättningar för ett ökat exploateringsnetto genom att:

- a) Utveckla styrning av ekonomin i samhällsbyggnadsprojektet.
- b) Utveckla strategier för kommunens agerande som ägare av exploateringsbar mark.
- c) Utveckla säkrare metoder för framtagning av tidiga kostnadsbedömningar för kommunala investeringar.

Status

Ej klart i år

Kommentar

a) Klart. Nuläge och önskat läge har definierats. Åtgärder för att nå det önskade läget har tagits fram, bedömts och en prioritering har genomförts. Två av åtgärderna har lyfts till ett nytt utvecklingsåtagande 2020. Övriga åtgärder genomförs inom ramen för basuppdraget.

b) Exploateringskalkyler för tidiga skeden: Ej klart. Uppdraget är att utveckla exploateringskalkylerna och säkerställa att nödvändiga aspekter finns med. Kalkylen ska ta fasta på större geografiska områden och ta fasta på att området kommer byggas ut under lång tid, inom eventuellt olika konjunkturcykler och i flera etapper. Syftet med kalkylen är att bilda sig en överblick över hur intäkter och utgifter korrelerar och påverkas av den långa utbyggnadstiden och för att kunna prognostisera hur förändringar av etapper och tidplaner påverkar den totala ekonomin av utvecklingen inom området. Omvärldsbevakning med andra kommuner har genomförts vilket resulterat i exempel på kalkyler med olika detaljeringsgrad, komplexitet och schablonsiffror. Utifrån dessa ska en modell tas fram som ska prövas i pågående utvecklingsplaner och planprogram. En helt färdig modell beräknas bli klar andra kvartalet 2020.

Checklista för tidiga skeden: Ej klart. Uppdraget är att tydliggöra hur ekonomiska aspekter ska bevakas i samhällsbyggnadsprojekt med inriktning på tidiga skeden; utvecklingsplaner och detaljplaneprogram, dvs. för större geografiska områden där tidiga ställningstaganden ger effekter på projektens exploateringsresultat och genomförbarhet. I dessa tidiga skeden ligger bl.a. att identifiera exploateringsbar mark, exploateringsgrad, utbyggnadsordning och att göra avvägningar mellan olika intressen. Ett första utkast till checklista har tagits fram efter omvärldsbevakning och workshop. En färdig checklista beräknas vara färdigställd under första kvartalet 2020.

c) Tydliga schablonkostnader och transparent riskbedömning för att säkerställa kalkyler för genomförande av projekt håller på att tas fram. Arbetet samordnas med åtgärderna för exploateringskalkyler enligt ovan.

Förutsättningar för ett nytt kommunhus

På uppdrag av kommunfullmäktige genomfördes under 2014–2015 en projektering av ett nytt kommunhus som utmynnade i att fullmäktige i april 2016 beslutade om en lokalisering intill Forellgaraget i Huddinge centrum och kommunstyrelsen fick i uppdrag att ta fram ett förfrågningsunderlag för en anbudstävlan. Arbetet avstannade hösten 2016 pga. ändrade förutsättningar. Utifrån beslut i kommunfullmäktige den 18 mars 2019 ska kommunstyrelsen genomföra en förnyad utredning av förutsättningarna för uppförande av ett nytt kommunhus. Det tidigare utvecklingsåtagandet om byggnation av ett nytt kommun- och kulturhus (2016-2018) har därmed ersatts av detta utvecklingsåtagande.

Utvecklingsåtagande

Utred förutsättningarna för uppförande av ett nytt kommunhus genom att:

- a) Revidera det fördjupade lokalprogrammet med tillhörande rumsfunktionsprogram från januari 2015.
- b) Se över möjliga lokaliseringar i centrala Huddinge.
- c) Göra en översiktlig ekonomisk analys av möjligheter till effektiviseringar, exploateringsresultat och produktionskostnader/hyra av ett nytt kommunhus.

Status

Ej klart i år

Kommentar

Den förnyade utredningen kring förutsättningarna för uppförande av ett nytt kommunhus bedrivs i projektform med medverkande från i första hand kommunstyrelsens förvaltning och Huddinge Samhällsfastigheter AB. Projektet startades i mitten av september 2019 och beräknas vara klart i mars 2020.

Sund ekonomi - budgetåret

Kommunstyrelsens budget för 2019 har med anledning av den justerade organisationen som började gälla från 1 april 2018, justerats för berörda avdelningar med underliggande sektioner och enheter. Efter förändringen av den politiska organisationen som gjordes efter valet 2018 har en justering av kommunstyrelsens budgetram också gjorts med - 5 mnkr. Förändringen har dock under 2019 kunnat hanteras inom befintlig ram och ändå redovisa ett överskott jämfört med budget på 13,4 mnkr. Detta beror främst på högre intäkter och lägre personalkostnader. Målpuppfyllelsen för året bedöms totalt sett som god.

Resultaträkning

Nettoutfallet för 2019 blev 497,9 mnkr, vilket är i det närmaste exakt som utfallet 2018. Årets resultat visar ett överskott om 13,4 mnkr, vilket är 5,2 mnkr lägre än föregående år.

Intäkterna blev 18,1 mnkr lägre än föregående år. Förändringen är främst kopplad till vidarefaktureringsprojekt kostnader inom samhällsbyggnadsprocessen till externa aktörer. Vidarefaktureringen var under året 25,7 mnkr lägre än under föregående år.

Personalkostnaderna (netto) har ökat med 12,4 mnkr jämfört med föregående år och uppgår till 210,3 mnkr. I redovisade personalkostnader avräknas lönekostnader avseende debitering mot investeringsprojekt. Exkluderat för detta uppgår personalkostnaderna till 251,6 mnkr, vilket är en ökning från föregående år med 14,9 mnkr. Debiteringen mot investeringsprojekt uppgår till 41,3 mnkr, vilket är en ökning med 2,6 mnkr jämfört med föregående år.

Lokalkostnaderna har minskat med 1,4 mnkr jämfört med föregående år och är främst kopplat till lägre kostnader för byggarbeten. Under 2018 bokfördes en större kostnad för ombyggnation av nya lokaler till servicecenter.

Övriga kostnader har minskat jämfört med föregående år med 31,5 mnkr och beror främst på ett lägre utfall avseende projektkostnader inom samhällsbyggnadsprocessen och som vidarefakturerats till externa aktörer. Jämfört med budget avviker övriga kostnader negativt med 3,9 mnkr, vilket förklaras av högre kostnader för varor och tjänster och högre kostnader för konsulter och inhyrd personal.

Kapitaltjänstkostnaderna har ökat med 2,7 mnkr jämfört med föregående år, vilket till största delen hänförs till IT och kommunikation. Jämfört med budget är avvikelsen positiv om 1,2 mnkr till följd av viss senareläggning av investeringar inom IT och kommunikation.

Driftredovisning, mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse mot budget	Bokslut 2018
Taxor och avgifter	8,8	15,7	6,9	10,6
Försäljning av verksamhet	7,0	24,9	17,9	51,0
Bidrag	6,2	9,9	3,8	9,8
Övriga intäkter	25,6	29,4	3,8	26,6
Verksamhetens intäkter	47,6	79,9	32,3	98,0
Personalkostnader	-263,4	-251,6	11,8	-236,7
Lön fördelad mot investeringsprojekt	51,2	41,3	-9,9	38,7
Personalkostnader, netto	-212,2	-210,3	1,9	-198,0
Lokaler	-21,9	-23,0	-1,0	-24,4
Bidrag kostnader	-8,5	-7,8	0,8	-8,2
Köp av verksamhet	-76,5	-75,1	1,4	-74,5
Konsulter och inhyrd personal	-28,3	-29,6	-1,3	-33,2
Varor och tjänster	-78,2	-98,1	-19,9	-128,1
Övriga kostnader	0,0	-2,0	-2,0	-0,1
Kapitalkostnad	-133,2	-132,1	1,2	-129,4
Verksamhetens kostnader	-558,9	-577,8	-18,9	-595,8
Årets resultat	-511,3	-497,9	13,4	-497,8
varav uttag Eget kapital	0,0	0,0	0,0	0,0
Balansresultat	-511,3	-497,9	13,4	-497,8
IB eget kapital		15,5		15,3
UB eget kapital		-15,3		15,5

Riktade satsningar under 2019

Under 2019 har kommunstyrelsen fått totalt 2,5 mnkr för riktade satsningar.

- Södertörns brandförsvarsförbund har fått 1,5 mnkr avseende dels ökade volymer och dels uppräkning av löner och priser.
- Kansliavdelningen har fått 1 mnkr för valet till Europaparlamentet 2019. Kostnaden för valet överstiger statsbidraget kraftigt varför tillskjutna medel har använts fullt ut.

Resultatöverföring

Nämnd ska i verksamhetsberättelsen begära hos kommunstyrelsen om resultatöverföring. Det maximala belopp som nämnds eget kapital får uppgå till är 3 procent av nämndens budgetomslutning. Maximalt belopp för nämnden att balansera 2019 är 15,3 mnkr, vilket är 0,2 mnkr mindre än ingående balans. Därför föreslås att nämndens balanserade resultat ska minskas med 0,2 mnkr.

Kommunstyrelsen har ett antal pågående projekt som fortsätter under 2020. Nämnden begär att 28,7 mnkr av investeringsbudgeten överförs till 2020. Se avsnitt Investeringar.

Driftbudget per verksamhet/ansvar

Kommundirektören redovisar en positiv budgetavvikelse om 0,7 mnkr, vilket är 3,0 mnkr sämre än föregående år. Avvikelsen förklaras av att en större pott av obudgeterade medel inkluderats i kommundirektörens budget tidigare år; medel som har kunnat användas på avdelningarna efter godkännande i förvaltningens ledningsgrupp. 2019 saknades denna pott då alla medel fördelades ut till avdelningarna.

IT- och kommunikationsavdelningen redovisar ett mindre överskott om 0,3 mnkr jämfört med budget på 107,3 mnkr. Avvikelsen beror till stor del på vakanser och senareläggning av investeringar.

Samhällsbyggnadsavdelningen redovisar en positiv budgetavvikelse om 6,0 mnkr. Avvikelsen är ett resultat av högre intäkter i form av taxor och avgifter, lägre personalkostnader och lägre kostnader för inköp av varor och tjänster.

Ekonomiavdelningen redovisar ett överskott om 5,9 mnkr jämfört med budgeten på 53,7 mnkr, vilket i huvudsak är kopplat till lägre personalkostnader i form av vakanser samt senareläggning av service- och byggkostnader inom lokalplaneringsprocessen.

HR-avdelningen redovisar ett utfall om 31,6 mnkr, vilket motsvarar en budgetavvikelse om 1,9 mnkr där avvikelsen beror på lägre personalkostnader och lägre kostnader för varor och tjänster.

Kansliavdelningen redovisar sammantaget en negativ budgetavvikelse på 2,6 mnkr. Avvikelsen förklaras till stor del av ökade kostnader för den politiska verksamheten, men också till kraftigt höjda försäkringspremier pga. reviderade premieberäkningar samt ombyggnationer i kommunalhuset.

Överförmyndarverksamheten redovisar ett utfall som är 1,0 mnkr bättre än budget och beror på att nämnden under året fått tillbaka ett överskott i verksamheten från 2017/2018.

Brandförsvaret redovisar ett mindre överskott om 0,2 mnkr.

Driftredovisning, mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse mot budget	Bokslut 2018
Kommundirektör	-8,8	-8,1	0,7	-9,5
IT- och kommunikationsavdelningen	-107,3	-106,9	0,3	-102,9
Ekonomiavdelningen	-53,7	-47,8	5,9	-51,1
HR-avdelningen	-33,4	-31,6	1,9	-36,1
Kansliavdelningen	-83,1	-85,7	-2,6	-82,7
- varav politisk verksamhet	-30,6	-32,5	-1,9	-31,2
Samhällsbyggnadsavdelningen	-149,2	-143,3	6,0	-141,9
Södertörns brandförsvarsförbund	-68,2	-68,0	0,2	-65,8
Södertörns överförmyndarnämnd	-7,6	-6,6	1,0	-7,9
Årets resultat	-511,3	-497,9	13,4	-497,8
varav uttag Eget kapital	0,0	0,0	0,0	0,0
Balansresultat	-511,3	-497,9	13,4	-497,8
IB eget kapital		15,5		15,3
UB eget kapital		-15,3		15,5

Investeringar

Samhällsbyggnadsprojekt

Planen för samhällsbyggnadsprojekt har ett hundratal pågående projekt, varav cirka hälften är bostadsprojekt. Övriga projekt avser till större del utbyggnad av gator och vägar samt utveckling av kommunala lokaler. Nedan följer en sammanställning av det siffermaterial som återfinns i bilaga 3. Sammanställningen avser exploaterings- och investeringsverksamheten t.o.m. december 2019. För mer ingående information och sifferunderlag avseende kommunens investeringar hänvisas till ovan nämnd bilaga.

Investeringar mnkr*	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse 2019
Exploateringsprojekt	-197,0	-101,5	95,5
<u>Genomförandeprojekt</u>			
Bostäder	-135,7	-95,1	40,7
Skolor och förskolor	-0,5	-4,2	-3,7
Arbetsplatser	5,2	5,9	0,7
Övrigt	-1,2	-0,1	1,1
<u>Planeringsprojekt</u>			
Bostäder	-33,4	-3,3	30,1
Skolor och förskolor	-1,0	-1,0	0,0
Arbetsplatser	-17,9	-4,9	13,0
Övrigt	-12,4	1,2	13,7
Investeringsprojekt	-197,4	-111,4	42,1
<u>Genomförandeprojekt</u>			
Gator och vägar	-17,2	-19,7	-2,5
Gång- och cykelvägar	-9,2	-10,4	-1,2
Parker och badplatser	-5,9	-25,8	-19,8
Övrigt	-12,5	-23,0	-10,5
<u>Planeringsprojekt</u>			0,0
Gator och vägar	-66,4	-22,5	
Gång- och cykelvägar	-35,5	-1,1	34,4
Parker och badplatser	-32,6	-6,1	26,5
Övrigt	-18,0	-2,7	15,3
Summa samhällsbyggnad	-394,4	-212,8	137,7
IT mm.	-44,9	-29,5	15,4
IT investeringar	-40,1	-29,5	10,6
Övrigt KSF inkl. ombyggnad	-4,8	0,0	4,8
Summa	-439,3	-242,3	163,7
* Positivt tal indikerar en intäkt.			

Exploateringsresultat

Exploateringsresultatet för 2019 uppgår till cirka 24,4 mnkr, vilket utgör en stor avvikelse mot verksamhetsplanens budget på 90 mnkr. En övervägande del av avvikelsen utgörs av projekt som befinner sig i planeringsskede. När verksamhetsplanen togs fram betonades det att beräknat exploateringsresultat för 2019 ansågs osäkert. Vid delårsrapport per 31 augusti 2019 reviderades det prognostiserade exploateringsresultatet för året till cirka 32 mnkr. I resultatet ingår även kostnader framtagna i samband med att projekt har avslutats under året.

Exploateringsresultat (mnkr)	2019
Markförsäljning Styckhus	13,0
Backen översikt	5,4
Grantorp 5:3	5,3
Övrigt	0,7
Summa	24,4

Exploateringsverksamheten 2019

Projekt som ännu inte har antagna detaljplaner riskerar att drabbas av tidsförskjutningar, bl.a. om detaljplanerna har komplexa utredningsbehov eller överklagas efter beslut om antagande. När en detaljplan försenas blir även kommunens förväntade fastighetsintäkter försenade vilket leder till negativa avvikelser mot budget.

Ett projekt som förväntades gå in i genomförandeskede under året och medföra intäkter från fastighetsförsäljning är utbyggnad av Utsäljeskolan. Den förväntade intäkten om cirka 3,5 mnkr i projektet Utsäljeskolan uteblev då detaljplanen överklagades vilket försenade projektet. Avvikelser på projektspecifik nivå pga. tidsförskjutningar kan även förekomma om markförsäljning sker senare än förväntat av andra skäl. Försäljning av småhustomter har t.ex. inom projektet Västra Länna senarelagts, vilket innebär en negativ avvikelse om 20 mnkr. Se bilaga 3, för en mer utförlig sammanställning.

Investeringsverksamheten 2019

Investeringarna inom exploateringsprojekten under 2019 uppgår till cirka 102 mnkr, vilket innebär en avvikelse på 95 mnkr mot budgeterade 197 mnkr. Projekten Gladö Kvarn, Grantorp, Brandstegen, Vidja etapp 2 och Embryot utgör de stora posterna.

Förändringarna i prognostiserat utfall under 2019 beror i huvudsak på tidsförskjutningar. Tidsförskjutningarna leder till senarelagda utgifter till följd av försenad byggstart som t.ex. kan bero på att detaljplanen överklagats eller att upphandling av byggtreprenaden försenats. Några exempel på projekt som har berörts av att större investeringsutgifter har förskjutits framåt i tid är Brandstegen, Gladö kvarn och Utsälje 1:48-1:53. Tidsförskjutna investeringskostnader i dessa projekt utgör en avvikelse om cirka 56 mnkr. I projektet Grantorp 5:3 har prognosen uppdaterats, vilket inneburit en lägre kostnad för utbyggnad av allmänna anläggningar 2019. Även i projektet Embryot 1 har prognosen uppdaterats, vilket har resulterat i en avvikelse mot tidigare prognos för innevarande år.

Året har inneburit en stor positiv avvikelse i utfall för 2019 gentemot budgeterade kostnader. Detta innebär att investeringskostnaderna under 2020 kan komma att bli högre vad än tidigare prognostiserats. För mer information om exploaterings- och investeringsverksamheten se bilaga 2, Uppföljning av Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge 2019-2021 med utblick till 2032.

Investeringar i samhällsbyggnad

Investeringarna inom de skattefinansierade projekten uppgår till 111 mnkr mot budgeterade 197,4. Avvikelserna gällande de lägre investeringsvolymerna för året finns framför allt inom de större infrastrukturprojekten som avser utbyggnad av vägar. Bland dessa finns Vidjävägen, Trafikplats högskolan samt ett antal framkomlighetsåtgärder.

Arbetet med Förbifart Stockholm och dess anslutande anläggningar pågår och arbetet går fortare än förväntat. Förbifarten tillsammans med projekten Rulltrappa Flemingsberg och Sjötorpsparken utgör cirka hälften av årets investeringsvolym.

Avseende gång- och cykelvägar har tidsförskjutningar inneburit att cirka hälften av årets budgeterade volym kvarstår vid årsskiftet. Det är framför allt cykelåtgärder med koppling till Sverigeförhandlingen som drabbats av dessa förskjutningar.

För parker och lekplatser är utfallet 32 mnkr mot en budgeterad volym på 55 mnkr. Det beror till viss del på förskjutna byggstartar men även på att kommunen har beviljats statliga bidrag för utbyggnad av parker. Bidragen innebär att kommunens kostnader minskar.

IT-investeringar

Reinvesteringar om cirka 11 mnkr avseende hårdvara utfördes under 2019 i IT-miljön och till det kommer cirka 18 mnkr som avser utbyggnaden av fiber inom kommunen – totalt cirka 30 mnkr för verksamhetsåret. Investeringar har främst bestått i utbyte och utbyggnad av nätverkskomponenter, både beroende på ålder på utrustningen och pga. behovet av en ökad nätverkskapacitet. Fiberprojektet var i början av året något försenat och beräknas därför fortsätta under 2020. Vissa behov av bl.a. systemstöd för IT-nära stödprocesser, testmiljö/preproduktion och automatisk behörighetshantering kan komma att lösas genom köp av tjänst, något som då kommer att belasta driftbudgeten.

4,5 mnkr avsedd för utveckling och utbyggnad har därför omallokerats till fiberprojektet.

IT-investeringar 2019 (mnkr)	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse 2019
Utbyte och uppgradering	-11,2	-10,9	0,3
Utbyggnad av IT-struktur	-1,5	-0,5	1,0
Säkerhet och övervakning	-1,5	0,3	1,2
Fiber Skogås-Trångsund	-25,9	-17,8	8,1
Summa	-40,1	-29,5	10,6

Övriga investeringar

Kommunstyrelsens förvaltning håller en mindre budget för inköp av möbler och teknisk utrustning i kommunalhusets lokaler. För 2019 uppgår denna budget till 0,8 mnkr. Vidare pågår ombyggnad i delar av kommunalhuset och ytterligare delar planeras. Under året har 4,0 mnkr omfördelats från IT-budgeten till förmån för dessa ombyggnationer. Arbetet har dock inte påbörjats som planerats och det omfördelade beloppet har inte utnyttjats.

Övriga investeringar 2019 (mnkr)	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse 2019
Möbler	-0,4	0,0	0,4
Teknik Sessionssalen	-0,4	0,0	0,4
Ombyggnationer	4,0	0,0	4,0
Summa	-0,8	0,0	4,8

Saldoöverföringar till 2020

I kommunens budget finns ett antal projekt som åsätts budget för varje enskilt år, s.k. budgetpottar. Bland dessa finns ett antal projekt där 2019 års arbeten fortfarande pågår och ska slutföras under 2020. För dessa projekt begärs en saldoöverföring av återstående medel vid utgången av 2019.

Saldoöverföringar till 2020 avseende investeringsprojekt under kommunstyrelsens förvaltning			
Investeringar 2019 (mnkr)			
Projekt	Budget	Utfall	Överföring
Samhällsbyggnadsinvesteringar	-36,6	-18,4	18,2
Trafiksäkerhetsåtgärder huvudgator	-14,0	-12,1	1,9
Trafiksäkerhetsåtgärder lokalgator	-6,0	-0,6	5,4
Strategiska cykelåtgärder	-5,8	-0,9	4,8
Tillgänglighet	-3,0	-2,0	0,9
Bulldämpande åtgärder	-6,7	-2,6	4,1
Medborgarförslag	-1,2	-0,1	1,1
IT-investeringar	-40,0	-29,5	10,5
Säkerhet och övervakning av system	-1,5	-0,3	1,2
Utbyggnad av IT-infrastruktur	-1,5	-0,5	1,0
Fiber Skogås/Trångsund	-25,9	-17,8	8,1
Utbyte och uppgradering av IT-utrustning	-11,2	-10,9	0,2
Övrigt	-4,8	0,0	4,8
Ombyggnad kommunhuset	-4,8	0	4,8
Summa	-81,5	-47,9	33,5

Plan för internkontroll

Intern kontroll är en process som används för att säkerställa att verksamheten fungerar och att målen nås. Fokus är att minska risken för oönskade händelser genom strukturerad riskhantering. Det handlar dels om att på ett systematiskt sätt identifiera och minska risker och dels om att skapa strukturer för att förebygga att oönskade händelser inträffar.

Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i kommunallagen (2017:725), KL 6:6 samt i reglemente för intern kontroll, HKF 9410. De skall ”se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt”. Uppföljningen av arbetet med intern kontroll sker i delårsrapporter och verksamhetsberättelse.

Sammanfattning av nämndens internkontrollarbete

För att stärka nämndens interna kontroll har under året ett omfattande arbete bedrivits för att minska risker och kontrollera efterlevnad av regler och rutiner. Detta både i det löpande arbetet och inom ramen för internkontrollplanen.

Av årets planerade åtgärder för att minska identifierade risker har tio slutförts helt och två åtgärder är förberedda men kan genomföras först under 2020.

För övriga sex kvarvarande åtgärder har delar av arbetet genomförts. Vissa av dem har av olika skäl prioriterats ner, exempelvis pga. resursbrist, medan andra har visat sig vara så omfattande att de kommer att ta längre tid att genomföra än planerat. Arbetet med dessa fortsätter därför under 2020, parallellt med de åtgärder som redan har beslutats i internkontrollplanen för året.

Sju åtgärder med utgångspunkt från revision har slutförts. Ytterligare två – att revidera upphandlingsreglementet och införa policy för upphandling – kan påbörjas efter att ny inköps- och upphandlingspolicy beslutats av kommunfullmäktige den 10 februari 2020. Därutöver kvarstår två åtgärder. Den första, om incitament för optimal lokalanvändning härrör från en revisionsgranskning från 2013, och den andra, att undersöka om styrdokument följs upp och behandlas på beslutat sätt, härrör från en granskning från 2016. För den förstnämnda har ett inledande arbete genomförts, men för den sistnämnda har inte arbetet påbörjats.

Majoriteten av planerade systematiska kontroller har genomförts och i vissa fall lett till vidare åtgärder.

Under året har samtliga nämnder utom gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden övergått till att planera och följa upp internkontrollarbetet i det digitala verksamhetsplaneringssystemet Stratsys. Detta kommer framöver både underlätta arbetet och samordningen, bidra till ökad transparens och enhetlighet samt underlätta för kommunstyrelsen att, utifrån sin uppsiktsplikt, följa upp nämndernas arbete.

Sammanfattningsvis har kommunstyrelsens arbete med intern kontroll fortlöpt på ett godtagbart sätt under året. Det finns en tydlig struktur för arbetet, och riskanalys görs inom kommunstyrelsens förvaltnings samtliga avdelningar, men kunskapen om intern kontroll varierar i organisationen. Riskanalysarbetet behöver därför stärkas. I vissa fall behöver planerade åtgärder förberedas bättre och formuleras tydligare för att säkerställa att de kan slutföras under planeringsperioden. Den samlade bedömningen är att kommunstyrelsen i stort har en fungerande internkontrollprocess.

Struktur för nämndens internkontrollarbete

Systematiskt arbete för att undvika fel och brister är inom vissa verksamheter sedan länge en självklar del i det löpande arbetet. Det gäller t.ex. ekonomisk redovisning och personaladministration, såsom löneutbetalningar. Utöver de risker och åtgärder som lyfts i planen för intern kontroll pågår därför samtidigt även ett löpande arbete inom förvaltningsorganisationen för att höja verksamhetens säkerhet och effektivitet.

Ansvar för att åtgärder enligt denna plan vidtas ligger, om inget annat angivits, på chefen inom den del av verksamheten som utsätts för risken, vare sig det gäller riskreducering, systematiska kontroller eller rekommendationer från revision eller annan granskning.

En full beskrivning av hur kommunstyrelsens struktur är uppbyggd återfinns i verksamhetsplanen för 2019.

Riskreducerande åtgärder

Informationssäkerhet

Risk	Åtgärd
<p>Risk för infoläckage via molntjänster.</p> <p>Bakgrund Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Risken dokumenterades 2012 eller tidigare. Under 2017 togs en avtalsmodell för molntjänster fram. Policy/riktlinjer för molntjänster planeras bli en del av riktlinjerna för informationssäkerhet som är under framtagande, varefter de ska skickas på remiss.</p>	<p>Ta fram policy/riktlinjer för molntjänster</p> <p>Status Ej klart i år</p> <p>Kommentar Riktlinjer för informationssäkerhet fastställdes av kommunfullmäktige i december. Riktlinjerna reglerar ansvar, klassning av information samt risk- och sårbarhetsanalyser innan anskaffande av system. Däremot behandlas inte molntjänster explicit. Övervägande pågår kring att ta fram en specifik riktlinje för molntjänst alternativt tillämpningsanvisningar som inkluderar molntjänster eller att förtydliga anvisningarna för systemsäkerhetsanalyser.</p>

Väl fungerande IT-miljö i kommunen

Risk	Åtgärd
<p>Risk för exponering för eventuella cyberattacker och intrångsförsök pga. bristfälliga lösenordsrutiner.</p> <p>Bakgrund Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Lösenordshanteringen i kommunen fungerar inte som den borde. Särskilt gäller det i verksamheter med tillfällig personal. Alla användare följer inte rutinerna, ibland svårt att kontrollera vem som begär byte samt bristfällig uppföljning av rutinerna.</p>	<p>Se över kommunens lösenordsrutiner (både IT:s och förvaltningarnas) och justera dessa vid behov. Följa upp att rutinerna efterlevs med stickprovskontroller.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Riktlinjerna för lösenord är justerade efter säkerhetskraven. Implementering av de nya riktlinjerna för anställda, elever och konsulter pågår och kommer slutföras under 2020. Stickprovskontroller kommer därefter genomföras under 2021.</p>

Trygghet och säkerhet

Risk	Åtgärd
<p>Risk att den kunskapshöjning och den ökade nivån på brandskyddet i kommunens lokaler sjunker till en standard som inte är på en god nivå som är acceptabel ur säkerhetshänsyn.</p> <p>Bakgrund Den satsning kommunen gjorde under 2017 och 2018 om att utveckla det systematiska brandskyddsarbetet för de verksamheter som bedrivs i lokaler som ägs av Huddinge Samhällsfastigheter AB bidrog till att öka brandskyddet i dessa. Om detta arbete inte följs upp med andra organisatoriska och strukturella åtgärder finns en risk att brandskyddet inte längre når upp till den i lagen förutskrivna skäligen nivån.</p>	<p>Undersöka möjlighet till ett kommungemensamt verktyg för systematiskt brandskyddsarbete.</p> <p>Status Ej klart i år</p> <p>Kommentar Arbetet har inletts genom införandet av ett enkelt analogt system som möjliggör förvaltningsövergripande uppföljning. Erfarenheterna visar att systemet inte stödjer verksamhetens behov i tillräcklig utsträckning, med resultatet att det inte används. Analysen visar att ett digitalt verktyg, med bl.a. påminnelser och sammanställningar, i större utsträckning skulle fungera bättre. Ett digitalt system skulle dessutom ge större transparens för uppföljning samt möjliggöra en likriktning av det systematiska brandskyddsarbetet i koncernen. En kartläggning av olika digitala system som stödjer detta har påbörjats. Medel för finansiering har sökts från den kommungemensamma digitaliseringspotten.</p> <p>Se över och revidera den kommunövergripande utbildningsplanen för brandskydd samt vad innehållet i dessa utbildningar ska vara.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Översynen och revideringen av den kommunövergripande utbildningsplanen är genomförd. Ett nytt utbildningspaket lanserades i juli. I detta är det tydligt vilka utbildningar som förväntas genomföras samt vilka som erbjuds de anställda. Utbildningsadministrationen är överflyttad till Södertörns brandförsvärsförbund och all anmälan sker digitalt via Södertörns brandförsvärsförbunds eget bokningssystem.</p>

Risk	Åtgärd
	<p>Ta fram ett fungerande system för att ur brandhänseende tillse att vi har rätt verksamheter i de lokaler kommunen nyttjar.</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>En brandinventering är gjord där det framkom vad som gällde i kommunens bostadsrätter och hus. Nästa steg är att socialförvaltningen ser till att objekten har rätt kategori av hyresgäster, alternativt beställer ombyggnation om det ska vara annan verksamhet i lokalerna. En systematisering av arbetet för framtida bedömningar av lämplig verksamhet i varje lokal är ännu inte framtagen.</p>

Lagefterlevnad

Risk	Åtgärd
<p>Risk att inte leva upp till offentlighets- och sekretesslagen pga. avsaknad av dokumenthanteringsplaner.</p> <p>Bakgrund</p> <p>Aktuella dokumenthanteringsplaner ska finnas inom samtliga avdelningar.</p>	<p>Med stöd av resurs från kansliavdelningen ta fram dokumenthanteringsplaner för näringslivssektionen och strategiska sektionen.</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>Åtgärden är påbörjad, men arbetet avvaktar klassificering av kärnverksamhet enligt Huddinge kommuns processregister. Åtgärden planeras att slutföras under 2020.</p>

Sund ekonomi

Risk	Åtgärd
<p>Risk att förvaltningen arbetar med investeringar som inte har en beslutad budget.</p> <p>Bakgrund</p> <p>Överflyttad från verksamhetsberättelse för 2018. Det råder vissa oklarheter kring processen att besluta om vissa investeringsprojekt. Risk föreligger för att vi startar att arbeta med investeringar utan att ha ett formellt beslut om projektets budget.</p> <p>Under 2018 utvecklades ekonomihandboken för att förtydliga processen för investeringsprojekt. Ytterligare förtydliganden gällande investeringsprojekt behöver genomföras.</p>	<p>Genomgång av delegationsordningen och vid behov rätta till och förtydliga processen kring investeringar så att vi inte riskerar att starta något projekt utan att ha ett formellt och tydligt beslut.</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>Denna åtgärd kan först genomföras när beskrivning av processen kring beslut har tagits fram och lagts in i ekonomihandboken, se åtgärd nedan.</p> <hr/> <p>Processen kring beslut ska läggas in och beskrivas i den ekonomihandbok som tagits fram för samhällsbyggnadsavdelningen.</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>Arbetet med den här omfattande åtgärden pågår, men det har dragit ut på tiden, delvis pga. beroenden gentemot utvecklingsåtagandet om att utveckla styrning i samhällsbyggnadsprojekten. Nästa steg är att ta fram en processrutin för investeringsprojekt. Parallellt pågår ett samarbete inom förvaltningen för att likrikta hur förslag till genomförandebeslut ska formuleras och ställas upp. Förseningen bedöms inte medföra några allvarliga konsekvenser.</p>

Kompetensförsörjning

Risk	Åtgärd
<p>Risk för kompetenstapp om konsult som arbetat med löpande verksamhet slutar. Samma gäller vid personalomsättning.</p> <p>Bakgrund Om en konsult har arbetat i en löpande verksamhet och lärt sig arbetsuppgifterna och upparbetat en unik kompetens på området riskerar förvaltningen ett kunskaps- och kompetenstapp som tar tid att upparbeta igen. Det gör att tid förloras.</p>	<p>Öka kunskap och nyttjande av checklista för avslut av anställning samt nyttja möjligheten att förtydliga roll, basuppdrag inom ramen för planerings- och uppföljningssamtal. Denna checklista ska även användas för konsulter och inhyrd personal som arbetar med löpande verksamhet. Därtill bör rutiner för mer komplexa och återkommande arbetsmoment dokumenteras.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Checklistan för avslut är uppdaterad för att ytterligare tydliggöra arbetsuppgifter som behöver överlämnas. I sina arbetsplaner ska verksamheterna beskriva sitt basuppdrag samt utvecklingsåtaganden och internkontroll. Utifrån arbetsplanen sätts de individuella målen i planerings- och uppföljningssamtalet.</p>

Upphandlingsprocessen

Risk	Åtgärd
<p>Brister i formella dokument kan leda till ekonomiska och tidsmässiga konsekvenser och störningar i upphandlingsprocessen.</p> <p>Bakgrund Arbetet inleddes under 2016. Upphandlingsdelarna är dokumenterade och beslutade. Under 2018 slutfördes arbetet med att utveckla inköpsprocessen. Samma år genomfördes ett utvecklingsarbete för att ta fram en ny inköps- och upphandlingspolicy med tillhörande riktlinjer och anvisningar. Förslag till ny policy skickas ut på nämndremiss.</p>	<p>Implementera den utvecklade inköpsprocessen.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Processen bygger på de nya styrdokumenterna för upphandling. Nya mallar för upphandlingsdokument har färdigställts och används.</p>

Samhällsbyggnadsprocessen

Risk	Åtgärd
<p>Förseningar i detaljplanearbetet kan leda till kraftiga fördringar i form utav tillfälliga paviljonglösningar för att täcka behovet av skollokaler, medföra olägenheter för familjer som inte får förskoleplats i tid samt negativt påverka bilden av Huddinge.</p> <p>Bakgrund Om detaljplaner inte tas fram enligt tidplanen för behovet av förskolor och grundskolor finns en risk att dyra paviljonglösningar måste sättas upp i väntan på att byggnaderna ska bli färdigställda. Detta kan också resultera i att barn inte får förskoleplats i tid och att föräldrar inte kan börja arbeta igen efter föräldraledigheten samt negativ uppmärksamhet kring skolsituationen i kommunen, vilket i förlängningen är negativt för bilden av Huddinge och kan medföra att barnfamiljer undviker att flytta hit. En förskola med fem avdelningar i inhyrda paviljonger med mottagningskök riskerar ökade hyreskostnader om cirka 1 mnkr per år jämfört med en permanent förskola med motsvarande antal avdelningar.</p>	<p>Säkerställa att alla lokalprojekt läggs in i projektverktyget Antura.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Arbetet med att lägga in lokalprojekt i Antura är klart för barn- och utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen samt socialförvaltningen. Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen har för närvarande inga projekt som ska läggas in.</p> <p>Granska om samarbetet fått önskad effekt.</p> <p>Status Ej klart i år</p> <p>Kommentar Tidigare genomförda åtgärder för att minska risken för förseningar i detaljplanearbetet har bl.a. varit att öka det interna samarbetet inom samhällsbyggnadsprocessen och att skapa överblick över lokalprojekten genom att dokumentera dem i kommunens projektverktyg. Den sistnämnda åtgärden utgör dessutom en grund för att kunna granska om samarbetet har fått önskad effekt. Under året har alla lokalprojekt lagts in i projektverktyget och kan kopplas till samhällsbyggnadsprojekten, så det är nu möjligt att börja analysera detta. Granskningen kommer att ske under 2020.</p>

Risk	Åtgärd
<p>Risk att lokalevakueringar blir kostsamma, mycket resurskrävande och svåra att genomföra då alternativa lokaler samt markberedskap för detta inte finns i tillräcklig utsträckning. Exempelvis vid ombyggnation, nybyggnation eller förstörd egendom.</p> <p>Bakgrund Om planering inte inleds i tid för att möta behovet av förskolor och grundskolor finns en risk att dyra paviljonglösningar måste sättas upp i väntan på att byggnaderna ska bli färdigställda. Detta kan också resultera i att barn inte får förskoleplats i tid och att föräldrar inte kan börja arbeta igen efter föräldraledigheten samt negativ uppmärksamhet kring skolsituationen i kommunen, vilket i förlängningen är negativt för bilden av Huddinge och kan medföra att barnfamiljer undviker att flytta hit.</p>	<p>Minska risken genom styrning i ägardirektiv om att underhållsplaner ska tas fram.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Underhållsplaner finns framtagna för alla objekt och stäms av med Huddinge Samhällsfastigheter AB en gång per år.</p> <p>Följa upp ägardirektiv och eventuella åtgärder baserat på framtagna planer.</p> <p>Status Ej klart i år</p> <p>Kommentar Direktiven följs upp löpande i dialog med Huddinge Samhällsfastigheter AB. Slutlig uppföljning av bolagets verkställande av ägardirektiven genomförs i samband med årsredovisningen för 2019, dvs. under våren 2020. Åtgärden kommer därför inte kunna slutredovisas under innevarande år.</p>

Kommunikationsprocessen

Risk	Åtgärd
<p>Kommunens e-tjänster är inte utformade utifrån ett användarperspektiv, de lever inte upp till tillgänglighetskrav, de har ett inifrån-och-ut-perspektiv, de är för få och inte alltid lätta att hitta. Störande för varumärket då det finns en förväntan att kunna lösa sina ärenden via väl fungerande e-tjänster.</p> <p>Bakgrund Användare av kommunens e-tjänster har rätt att vänta sig väl utformade tjänster som utgår från användarnas behov och som har god tillgänglighet.</p>	<p>Ta fram en lägesrapport gällande e-tjänsterna inklusive förslag på eventuella åtgärder. Nästa steg är att genomföra föreslagna åtgärder.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Framtagen lägesrapport är godkänd av IT- och kommunikationsdirektören. Det fortsatta arbetet sker inom basuppdraget.</p>

Attraktiv arbetsgivare

Risk	Åtgärd
<p>Risk för brister i den sammantagna hanteringen av bisysslor.</p> <p>Bakgrund En genomförd revisionsgranskning pekar på vissa brister i kommunens hantering av bisysslor, bl.a. underrapportering, brist på kunskap samt kontroll av gällande rutiner.</p>	<p>Utveckla rutinerna kring hantering av bisysslor, förstärkt kontroll och information samt införande av en stående APT-information i början av varje kalenderår kring gällande regelverk innefattande bl.a. bisysslor. Säkerställa att dessa åtgärder blir kända och införs på alla förvaltningar.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Rutinerna kring hantering av bisysslor har utvecklats och en stående informationspunkt på arbetsplatsträffar i början av varje kalenderår har införts i hela kommunen kring gällande regelverk innefattande bl.a. bisysslor. Rutinen för att anmäla bisyssla har förenklats i och med införandet av bisysslorna i Självservice. Bisysslor är också en del av innehållet i det planerings- och uppföljningssamtal som sker mellan chefer och medarbetare.</p>
<p>Brist på efterlevnad av representationsregler och liknande riktlinjer riskerar leda till en företagskultur där det uppfattas som acceptabelt att tänja på gränser.</p> <p>Bakgrund Kommunen har riktlinjer för representation, gåvor och annan uppvaktning från arbetsgivaren samt tillämpningsanvisningar för dessa. Vidare finns riktlinjer för att motverka mutor. Informationen finns tillgänglig på kommunens intranät. Där finns också svar på vanligt förekommande frågor kring representation. Risk finns</p>	<p>En gång per termin i varje ledningsgrupp prata om representation och risk för mutor med mera.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar För att på ett effektivt sätt upprätthålla kunskapen kring representation, mutor m.m. i organisationen har ett material tagits fram och tillgängliggjorts på intranätet. Regelverket ska tas upp på arbetsplatsträffar årligen i samtliga verksamheter. Åtgärden anses därmed genomförd.</p>

Risk	Åtgärd
dock att dessa regler inte är kända och efterlevs.	Säkerställa att lämpligt material finns på intranätet.
	Status Klart
	Kommentar Material är framtaget och distribuerat till fackförvaltningarna för vidare spridning.

Åtgärder utifrån rekommendation från revision eller annan extern granskning

Åtgärdslista

Revision/Granskning	Åtgärd
<p>Granskning av lokal- och investeringsprocessen</p> <p>Diarienummer KS-2013/227.912</p> <p>Bakgrund Tidigare lokalförsörjningsprocess togs i bruk 2008. Tre viktiga förändringar genomfördes i samband med att denna process beslutades. För det första överfördes huvudansvaret för lokalprojekt från kommunstyrelsens förvaltning till nämnderna och deras förvaltningar. För det andra gjordes en uppdelning av kommunstyrelsens förvaltnings roll i dels en stödjande funktion (lokalplanering) och dels en granskande roll (ekonomiavdelningen). För det tredje infördes ett resursfördelningssystem, där volymförändringar i samtliga nämnders budgetramar inkluderar lokalkostnader och där nämnderna själva i verksamhetsplaneringen ska ta fram en lokalförsörjningsplan där angelägna lokalprojekt skulle finansieras inom ramen. Sedan dess har processen och ansvarsfördelningen gjorts om ytterligare en gång.</p> <p>En översyn och utvärdering av gällande lokalförsörjningsprocess har genomförts och samhällsbyggnadsprocessen har utvecklats, vilket har lett till att nämnderna har fått förändrade roller och ansvar samt att kommunstyrelsen ska ta ett övergripande ansvar för kommunens samtliga investeringar. Utifrån översynen och förändrade förutsättningar fortsätter arbetet med att utveckla lokalförsörjningsprocessen under 2019.</p> <p>Att använda sig av kapacitetsmätningar för lokaler för att få ett bättre beslutsunderlag är ett bra instrument. Barn- och utbildningsförvaltningen har också gjort sådana kapacitetsmätningar. Någon kommunövergripande mätmetod har dock inte använts utan det har varit upp</p>	<p>Genomföra översyn och utvärdering av lokalförsörjningsprocessen, belysa kommunstyrelsens stödjande och granskande roll, stärka processen genom att öka insynen i lokalprojekten i tidiga skeden och gemensamma former för utvärdering, samt genomföra en översyn av riktlinjerna för processen.</p> <p>Status Klart </p> <p>Kommentar Dessa åtgärder planerades utifrån revisionens förslag till förbättringsområden 2013. Som tidigare rapporterats har kommunen genomfört flera av dem, samtidigt som några åtgärder har blivit överspelade. Ett förslag på ny lokalförsörjningsprocess har tagits fram och kommer att beslutas 2020. I den tydliggörs kommunstyrelsens förvaltnings styrande roll. När den nya processen har beslutats kommer kommunstyrelsen ha slutfört alla planerade åtgärder. </p> <p>Utreda möjligheten om en övergripande metod för kapacitetsmätningar är möjlig att ta fram.</p> <p>Status Klart </p> <p>Kommentar En metod för mätning av luftkapaciteten i kommunens förskole- och grundskolelokaler har tagits fram. Då det är alltför kostsamt att ta fram kapaciteten som rör verksamhetsytorna kommer detta inte att göras. Därmed kommer luftkapaciteten att användas för att göra kapacitetsmätningar. </p> <p>Lägga fast vilka lokalnyckeltal som kommunen ska följa löpande.</p> <p>Status Klart </p> <p>Kommentar Arbetet med att ta fram gemensamma nyckeltal är klart, och det är bestämt att kommunen ska använda nyckeltalen <i>hyra per barn/elev</i> alternativt <i>investering per barn/elev</i> vid beställning av nya verksamhetslokaler. </p>

Revision/Granskning	Åtgärd
<p>till respektive förvaltning att göra sådana mätningar. Kommunstyrelsens förvaltnings uppfattning är att kapacitetsmätningar kan vara ett utmärkt verktyg om det görs på ett konsekvent sätt med en tydlig metodik. Förmodligen behövs olika metoder för olika verksamhetslokaler.</p> <p>Kommunstyrelsens förvaltning följer nyckeltal kopplade till lokalkostnaderna. Främst sker detta genom nätverket Södertörns nyckeltal. Dessa nyckeltal redovisas även i tjänsteutlåtanden i samband med att nya lokaler ska beställas. Det är samtidigt angeläget att lägga fast vilka nyckeltal som kommunen ska följa löpande. Ett sådant arbete har påbörjats inom ekonomiavdelningen.</p> <p>Översynen av lokalförsörjningsprocessen har som ett syfte att få en bättre och mer optimal och kostnadseffektiv lokalförsörjning. Användning av incitament är en vanlig metod. Så har även prövats inom Huddinge kommun genom olika former av projekt, exempelvis inom området energieffektivisering. Utfallet av detta har inte varit optimalt och har hittills inte haft någon större effekt. I dagsläget finns ingen enkel metod att tillämpa för att minska lokalkostnaderna. Den största påverkansmöjligheten sker i beställarskedet när lokalens utformning och finansiering fastställs. När lokalen är tagen i bruk är påverkansgraden relativt liten. Det hindrar dock inte ett aktivt arbete med framför allt brukarbeteenden som hyresgäst och med fortsatta energieffektiviseringar, vilket primärt är en fråga för fastighetsägaren. Analys inom området energieffektiviseringar har gjorts. Genom ägardirektiv utverkar kommunen styrning inom området.</p>	<p>Analysera om ökning av graden av incitament kan leda till en bättre och mer optimal och kostnadseffektiv lokalförsörjning.</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>Ett arbete har genomförts för att undersöka vilken metod som ska användas när kommunen inför en lokalbank. Ett beslut om vilken metod som ska användas kommer att fattas under 2020. Lokalbanken ska konstrueras enligt en metod där det kommer att finnas incitament för verksamheterna att optimera sin lokalanvändning.</p>
<p>Uppföljning av upphandling</p> <p>Diarienummer KS-2014/476.912</p> <p>Bakgrund Revisorerna lämnade 2014 följande rekommendation: "Kommunstyrelsen bör skaffa sig en tydlig bild av möjligheten att nå fler mål (dels besparingar dels andra</p>	<p>Formulera mål för upphandlingsverksamheten.</p> <p>Status</p> <p> Klart</p> <p>Kommentar</p> <p>Nya mål för upphandlingssektionen har arbetats fram och förvaltningen arbetar nu mot dessa.</p>

Revision/Granskning	Åtgärd
<p>mål) med upphandlingen, och vilka strategier som skulle behövas för att nå dessa mål."</p> <p>Kommunstyrelsens förvaltning kan konstatera svårigheten med att ta fram och fastställa dylika mål, men ser samtidigt möjligheten och utmaningen i att jobba aktivt mot sådana fastställda mål. Förvaltningen har undersökt frågan i andra kommuner. De målformuleringar som funnits har varit av karaktären att upphandlingsverksamheten ska vara affärsmässig, utnyttja konkurrens och samordna upphandlingar i syfte att nå bättre priser och villkor. Detta återfinns även i Huddinge kommuns reglemente. Vissa mindre omorganisationer har genomförts i syfte att stärka upphandlingsverksamheten i Huddinge kommun. Följande mål formulerades för 2017:</p> <p>1) Utökat arbete med operativt inköp och beställarstöd. 2) Mätning och redovisning av resultat av avtalscontrolling/uppföljning.</p> <p>Följande insatser har genomförts:</p> <p>1) Genom bl.a. utökad funktion i beställningssystemet Proceedo, kan nu sektionens operativa inköpare följa, plocka upp och vid behov korrigera lagda ordrar.</p> <p>2) Förvaltningen har kartlagt och tagit fram en strategi för avtalsuppföljning (exklusive vårdavtal). I samråd med dåvarande social- och äldreomsorgsförvaltningen har även en process tagits fram och implementerats för strukturerad och utökad uppföljning av avtal avseende vårdtjänster. Denna utökade avtalsuppföljning har bl.a. resulterat i att kommunen med omedelbar verkan har hävt avtal med utförare som inte har skött åtaganden i enlighet med sina avtal.</p> <p>I en uppföljande granskning 2018 (Dnr: 2018-03-05 KS-2018/272.912) konstaterade revisionen att upphandlingssektionen arbetar strategiskt med mål som brutits ned från kommunens övergripande mål, men att sektionen endast har ett direkt mål kopplat till sin verksamhet: "effektiv och rättssäker upphandling". De rekommenderade då kommunstyrelsen "Att upprätta operativa och mätbara mål för upphandlingssektionen".</p> <p>I revisorernas granskning 2014 rekommenderades även kommunstyrelsen att "överväga att införa en policy för upphandling (principer och integrerade mål)". Förvaltningen delar revisorernas rekommendation och ser det som naturligt att ett utvecklingsarbete fastställs i en policy.</p>	<p>Införa en policy för upphandling</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>Ny upphandlingspolicy behandlades av kommunstyrelsen i januari 2020 och fastställdes av kommunfullmäktige i februari. Därmed kan arbetet med att införa policyn startas.</p>
<p>Granskning av upphandlingsprocessen</p> <p>Diarienummer KS-2018/272.912</p> <p>Bakgrund</p> <p>Revisorerna lämnade följande rekommendation: "Snarast uppdatera upphandlingsreglementet så att det är i samstämmighet med lagen om offentlig upphandling".</p> <p>Förvaltningen genomförde år 2017 en omfattande genomlysning och översyn av upphandlingsreglementet i syfte att förbereda inför arbetet med att uppdatera och revidera detsamma. Förvaltningen instämmer med revisionsrapportens rekommendation och har påbörjat arbetet med revidering av reglementet. Revideringen kommer att omfatta såväl reglemente som övriga berörda styrdokument avseende upphandling.</p>	<p>Revidera upphandlingsreglementet</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Kommentar</p> <p>Nuvarande upphandlingsreglemente kommer att ersättas av nya styrdokument (den framtagna upphandlingspolicyn och riktlinjer) när dessa har beslutats under kommande år.</p>

Revision/Granskning	Åtgärd
<p>Granskning av upphandlingar</p> <p>Diarienummer KS-2018/1222.912</p> <p>Bakgrund Kommunstyrelsens förvaltning har dels vidtagit vissa åtgärder med bäring på de frågor revisionen lyfte i sin rapport, dels kommer revisionens rekommendationer beaktas i det pågående utvecklingsarbetet med att ta fram en ny inköps- och upphandlingspolicy, med tillhörande riktlinjer och anvisningar. Arbetet slutförs under 2019.</p>	<p>Slutföra arbetet med att ta fram en ny inköps- och upphandlingspolicy, med tillhörande riktlinjer och anvisningar.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Ny upphandlings- och inköpspolicy behandlades av kommunstyrelsen i januari 2020 och fastställdes av kommunfullmäktige i februari.</p>
<p>Granskning av styrning via styrdokument</p> <p>Diarienummer KS-2016/669.912</p> <p>Bakgrund På det stora hela följs styrdokument och behandlas på beslutat sätt redan i dag, men det finns anledning att ändå se om granskningen kan förbättras eller fördjupas.</p> <p>Först behövs en genomlysning av styrdokumentens hierarki samt struktur och innehåll i centrala styrdokument, och hur de påverkar varandra. Därefter kan uppföljningen av styrdokument ses över.</p> <p>Två åtgärder som rör kommunens styrmodell finns med i den handlingsplan som togs fram utifrån Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) utvärdering av Huddinge kommun med hjälp av verktyget Kommunkompassen. Det handlar om att genomföra en översyn av styrsystemet i sin helhet och kartlägga själva styrprocessen på övergripande nivå, förslagsvis efter införandet av det digitala verksamhetsplaneringssystemet Stratsys.</p>	<p>Undersöka om styrdokument följs upp och behandlas på beslutat sätt.</p> <p>Status Ej klart i år</p> <p>Kommentar Att undersöka om styrdokument följs upp och behandlas på beslutat sätt bör samordnas med genomförandet av de två åtgärder som rör kommunens styrmodell som finns med i den handlingsplan som togs fram utifrån Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) utvärdering av Huddinge kommun med hjälp av verktyget Kommunkompassen. Det handlar dels om att genomföra en översyn av styrsystemet i sin helhet, dels om att kartlägga själva styrprocessen på övergripande nivå. Översynen av styrmodellen som påbörjades under hösten är ännu inte klar och inget arbete har gjorts vad gäller att undersöka om styrdokument följs upp och behandlas på beslutat sätt. Åtgärden behöver hanteras under 2020.</p>
<p>Granskning av bisysslor</p> <p>Diarienummer KS-2018/753.912</p> <p>Bakgrund Revisionen anser att kommunen inte har en tillfredsställande hantering av bisysslor. Ett omtag bör genomföras inom området bisysslor. Vidare bör hela kedjan i varierande omfattning ses över, från styrande dokument med tillhörande tillämpningsföreskrifter till metoder för inventering, bedömning och kontroll.</p> <p>Kommunstyrelsen delar revisionens syn och ser ett behov av att hitta förbättrade former för att kontinuerligt nå ut med rätt information till chefer och medarbetare om vad som gäller. Informationen om skyldigheten om att redovisa bisysslor behöver förstärkas. Underrapporteringen av bisysslor kan ha flera skäl, däribland bristande kunskap kring vad som utgör en bisyssla samt låg kännedom om att uppgifter enligt nuvarande rutiner ska redovisas årligen; det räcker inte med en anmälan vid ett tillfälle, utan samma bisyssla ska anmälas årligen. Kommunstyrelsens förvaltning vidtar därför under 2018–2019 ett antal åtgärder i syfte att förbättra den sammantagna hanteringen av bisysslor i kommunen.</p>	<p>Vidta åtgärder i syfte att förbättra den sammantagna hanteringen av bisysslor i kommunen.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Rutinerna kring hantering av bisysslor har utvecklats och en stående informationspunkt på arbetsplatsträffar i början av varje kalenderår kring gällande regelverk, innefattande bl.a. bisysslor, har införts i hela kommunen. Rutinen för att anmäla bisyssla har förenklats i och med införandet av bisysslorna i Självservice. Bisysslor är också en del av innehållet i det planerings- och uppföljningssamtal som sker mellan chefer och medarbetare.</p>

Revision/Granskning	Åtgärd
<p>Uppföljning av tidigare granskning av delegation av beslutanderätt</p> <p>Diarienummer KS-2016/2614.912</p> <p>Bakgrund Revisionen rekommenderar kommunstyrelsen att i översyn av den interna kontrollen beakta behovet av att kontrollera kritiska moment i hanteringen av delegationer samt att utreda förutsättningarna för att utveckla gemensamma rutiner och gemensam utformning för det som gäller delegationsordningen.</p> <p>I det arbete som kommunstyrelsens förvaltning genomför för att utveckla den interna kontrollen ingår att identifiera de risker som kan uppstå vid hantering av delegationer. Bland de risker som identifierats och som ska åtgärdas är beloppsgränser, tydliggörande av vidaredelegaters beslutsmandat samt ytterligare information och utbildning för vidaredelegater om vad delegationspunkten innefattar.</p> <p>Riskerna ska tas upp i kommunstyrelsens bruttorisklista samt vid den årliga översynen av kommunstyrelsens delegationsordning. I samband med den årliga översynen kommer även avdelningsdirektörerna att informeras om att inför varje kommunstyrelsesammanträde ta del av de fattade delegationsbeslut inom respektive avdelning som anmäls till kommunstyrelsen.</p> <p>Förvaltningen har föreslagit att berörda kommunövergripande samordningsgrupper årligen tar upp respektive nämnds delegationsordning för avstämning för att se vilka rutiner som kan ses över för att gå mot en mer gemensam hantering och utformning.</p>	<p>Ta fram rutin för årlig avstämning av delegationsordningar i de kommunövergripande samordningsgrupperna</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar Ett förslag till rutin för hur en årlig avstämning av delegationsordningar i de kommunövergripande samordningsgrupperna bör gå till har tagits fram.</p>

Systematiska kontroller

Väl fungerande IT-miljö i kommunen

Systematiska kontroller	Beskrivning av kontroll	Status och kommentar
<p>Granska om ITD-sektionen följer processen för Major Incident</p> <p>Genomförs för att säkerställa att processen efterlevs och för att hitta förbättringspunkter. Målet är att leverera stabilare drift till verksamheten och säkerställa att arbetet bedrivs processororienterat. Klart 2019-12-31.</p>	<p>Granskning av minst fem oönskade händelser. Granskningen omfattar processen Major incident. Har processen efterlevts? Har, i förekommande fall, changeprocessen följts?</p>	<p> Klart</p> <p>Stickprovskontroll har genomförts enligt testrutinen under året. Sex stycken stora incidenter som klassas som Major Incident har granskats. Antalet incidenter är totalt 21 stycken för 2019. Kontrollerna påvisar inga större brister. Processen följs i regel och rapporter från incidenter dokumenteras och följs upp av verksamheten.</p>

Kommunens handlingar

Systematiska kontroller	Beskrivning av kontroll	Status och kommentar
<p>Kontroll av att e-post som inte är spam verkligen kommer fram</p> <p>Det är viktigt att brev som sänds till kommunen verkligen kommer fram. Därför behöver det säkerställas att spamfiltret inte sorterar bort legitim korrespondens. Fånga upp eventuella felaktigheter. Klart 2019-12-31.</p>	<p>Årlig kontroll av att e-post som inte är spam kommer igenom. Stickprovsgranskning.</p>	<p> Klart</p> <p>Ett arbete har genomförts med att analysera den skräppost som fastnar i kommunens olika skräppostfilter. Utredningen visar att det är skräppost, och inte legitim post, som fastnar i filtren. Utifrån utredningen har avstämning skett med ansvarig chef och beslut tagits att inte fortsätta med dessa kontroller kommande år.</p>

Sund ekonomi

Systematiska kontroller	Beskrivning av kontroll	Status och kommentar
<p>Kontroll av leverantörsfakturor för att säkerställa att befintliga riktlinjer efterlevs</p> <p>Säkerställa att utbetalningar sker enligt interna och externa regelverk samt att utbetalningsunderlag/fakturor är korrekt dokumenterade. Viktigt att identifiera och rätta till eventuella felaktigheter. Klart 2019-12-31.</p>	Månadsvisa stickprovskontroller.	<p> Ej klart i år</p> <p>Under det första kvartalet 2019 genomfördes kontroller enligt plan. Även kvarstående kontroller från 2018 genomfördes. Ett antal avvikelser identifierades där del av dessa berodde på att svar ej erhöles. Under året har ett digitalt stöd för kontrollerna implementerats (e-tjänst), vilket troligen kommer att ha en positiv inverkan på svarsfrekvensen framöver. Övriga avvikelser var av ringa art och arbete med åtgärder avseende dessa vidtogs omgående.</p> <p>Under det andra till fjärde kvartalet har kontroller inte genomförts enligt plan pga. sjukskrivning och underbemanning. Kontrollerna återupptas igen under det första kvartalet 2020.</p>

Processen administrera löner

Systematiska kontroller	Beskrivning av kontroll	Status och kommentar
<p>Uppföljning av utbetalning av rörliga tillägg och avdrag samt förändringar av månadslön</p> <p>Kontrollen genomförs för att säkerställa att underlag för utbetalningar av rörliga tillägg och avdrag finns samt att underlag för ny lön finns och identifiera eventuella brister. Klart 2019-12-31.</p>	Granskningen genomförs genom slumpmässigt urval av en dag per månad där samtliga loggningar avseende förändringar i rörliga tillägg och avdrag och förändringar av månadslön genomförs. Underlag för förändringarna begärs in.	<p> Klart</p> <p>Uppföljning av rörliga tillägg och avdrag samt förändringar av månadslön har genomförts varje månad med stickprovskontroller. Inga avvikelser är funna.</p>
<p>Kontroll av höga nettolöner</p> <p>Kontrollen genomförs för att säkerställa att nettolöner över 50 000 kr är riktiga och att det finns underlag för utbetalningen av den höga nettolönen samt fånga upp eventuella felaktigheter. Klart 2019-12-31.</p>	Kontrollen genomförs månatligen med hjälp av SQL-frågor mot databasen. Orsaker till höga nettolöner dokumenteras alltid.	<p> Klart</p> <p>Kontroller av höga nettolöner har genomförts varje månad innan löner utbetalas. Kontroll genomförs på nettolöner överstigande 49 000 kr. Inga ovidkommande avvikelser är funna.</p>
<p>Uppföljning av attest av utanordningslistor</p> <p>Att chefer attesterar utanordningslistorna är en viktig del av att säkerställa att rätt medarbetare får rätt lön. Målet är att öka andelen utanordningslistor som attesteras genom att lyfta detta område som en systematisk kontroll. Fånga upp eventuella felaktigheter. Klart 2019-12-31.</p>	Kontrollera om utanordningslistorna som skickas via Heroma i samband med löneutbetalning attesteras av ansvarig chef. Gå igenom samtliga utanordningslistor för att se om attest skett.	<p> Klart</p> <p>Uppföljning av utanordningslistor har genomförts varje månad. Av totalt 6 028 skapade utanordningslistor i kommunen för perioden januari till november var 5 611 stycken vid mätillfället den 16 december helt signerade (både i steg 1 och 2), vilket motsvarar 93 procent. På kommunstyrelsens förvaltning är motsvarande siffror 373 skapade och 356 signerade, vilket motsvarar 95 procent.</p>

Upphandlingsprocessen

Systematiska kontroller	Beskrivning av kontroll	Status och kommentar
<p>Kontroll av upphandlingar för att säkerställa att befintliga riktlinjer efterlevs</p> <p>Nya regler och riktlinjer har beslutats. Därför behöver vi säkerställa att de följs samt fånga upp eventuella felaktigheter. Samtidigt sprids kunskap om reglerna och efterlevnaden främjas. Klart 2019-12-31.</p>	Stickprovskontroll av minst tolv stycken registrerade direktupphandlingar, varav hälften avseende varor och hälften tjänster, fördelade på de olika förvaltningarna.	<p> Klart</p> <p>Stickprovskontroller har genomförts. För den aktuella perioden har inga noterbara avvikelser kunnat konstateras.</p>

Systematiska kontroller	Beskrivning av kontroll	Status och kommentar
<p>Strukturerad uppföljning av avtal för att säkerställa efterlevnad av avtalsvillkor</p> <p>Det är viktigt att vi säkerställer att leverans sker i enlighet med avtalade priser och villkor samt följer upp att leverantörerna iakttar de avtalade villkoren i alla delar. Genomförande av kontroller möjliggör vidtagande av sanktioner för den händelse att så inte sker. Samtidigt stärks kommunens varumärke i egenskap av professionell och affärsmässig aktör.</p> <p>Klart 2019-12-31.</p>	<p>Prioritering av avtal i enlighet med av upphandlingssektionen framtagna metod; prioritering baserad på avtalsomslutning, tidigare avvikelser, identifierad riskbransch med avseende på sociala krav m.m. Förutsättningar för uppföljning anges redan i förfrågningsunderlaget för den aktuella upphandlingen; bland dessa mötesfrekvens, vad som ska avhandlas och redovisas vid uppföljningsmöten, vilka dokument som skriftligen ska tillställas upphandlingssektionen under avtalsperioden.</p>	<p> Klart</p> <p>Strukturerad proaktiv uppföljning har gjorts av prioriterade avtalsområden såsom städ, hemtjänst och skolskjuts. Inga större avvikelser har noterats.</p>
<p>Kontroll/granskning av upphandling av, och genomförandet av, upphandlade entreprenader/projekteringar för att minska risk för oegentligheter</p> <p>Risk föreligger för förtroendeskada och ekonomiska förluster för kommunen pga. muta eller löfte om muta i genomförandet av upphandlade entreprenader/projekteringar, muta eller löfte om extraarbeten inom entreprenader/projekteringar samt muta eller löfte om muta i samband med upphandling. Genomförande av kontroll minskar risken att mutor och löfte om mutor förekommer i samband med upphandlingar och genomförande av entreprenader/projekteringar samt ökar medvetenheten i organisationen.</p> <p>Klart 2019-12-31.</p>	<p>Denna kontroll genomfördes för första gången 2017, och har nu blivit en årlig kontroll, som löpande utvärderas och vid behov utvecklas.</p>	<p> Ej klart i år</p> <p>Kontrollen är något försenad och kommer att slutföras under början av 2020.</p>

Samhällsbyggnadsprocessen

Systematiska kontroller	Beskrivning av kontroll	Status och kommentar
<p>Fallstudie implementering av trafikstrategin</p> <p>Fallstudie genomförs årligen för att säkerställa implementeringen av trafikstrategin. Fallstudien avser en enskild lagakraftvunnen detaljplan.</p> <p>Klart 2019-12-31.</p>	<p>Fallstudie</p>	<p> Klart</p> <p>Granskningen har genomförts. En detaljplan som vunnit laga kraft 2018 valdes ut för granskning. Trafikstrategins intentioner tas delvis om hand i kommunens framtagande av detaljplanen. Det behövs ett fortsatt arbete med hur flexibla parkeringstal och mobility management-åtgärder hanteras i exploateringsprojekt. Cykel- och bilparkering behöver beskrivas likvärdigt i planbeskrivningen.</p>
<p>Fallstudie implementering av dagvattenstrategin</p> <p>Dåvarande samhällsbyggnadsnämnd granskades 2013 av kommunens revisorer kring hanteringen av dag- och spillvatten efter att kommunfullmäktige antagit en ny dagvattenstrategi för Huddinge. Revisionen kom fram till ett flertal rekommendationer kring bl.a. förbättrad samordning för vattenfrågor på förvaltningen. De rekommenderade även att nämnden bör följa upp och utvärdera effekterna av den nya dagvattenstrategin efter att denna omsatts i handling samt att särskilt invånarperspektivet beaktas. Förvaltningen genomför därför en fallstudie årligen för att säkerställa implementeringen av dagvattenstrategin i en enskild lagakraftvunnen detaljplan.</p> <p>Klart 2019-12-31.</p>	<p>Fallstudie</p>	<p> Klart</p> <p>Granskning av implementeringen av dagvattenstrategin genomfördes i november gällande detaljplanen för trafikplats Högsolan. Slutsatsen är att kommunen har följt dagvattenstrategin väl i denna detaljplan.</p>

Kommunikationsprocessen

Systematiska kontroller	Beskrivning av kontroll	Status och kommentar
<p>Kontroll/granskning av att samtliga kanaler följer kommunens riktlinjer</p> <p>Det är viktigt att säkerställa att kommunikationsarbetet bedrivs på ett stringent sätt som värnar varumärket. Därigenom minskar risken för varumärkesskada och eventuella förbättringsområden identifieras. Klart 2019-12-31.</p>	<p>En gång per år genomföra en genomlysning av alla kanaler (Aktuelltannonsen, huddinge.se, Vårt Huddinge, sociala medier) för att se om vi följt våra riktlinjer: Varumärkesplattformen, Kommunikationspolicyn, Kommunikativa hörnstenar. Stickprov av textmassor och bildspråk i samtliga kanaler. Ett exempel från varje kanal.</p>	<p> Klart</p> <p>Stickprovskontroll har genomförts enligt testrutinen för fem olika kanaler. Bl.a. har granskning gjorts av bildspråk, grafisk utformning, tonalitet och innehåll. Helhetsbedömningen är att kanalerna uppfyller kraven, smärre förbättringsinsatser har identifierats och fördelats till kanalansvariga.</p>
<p>Kontroll/granskning av efterlevnad av grafiska profilen och avsändarsignatur</p> <p>Det är viktigt att säkerställa att kommunen talar med en enhetlig röst som skapar trovärdighet och seriositet. Klart 2019-12-31.</p>	<p>Granska det material som verksamheter producerar för att se om de följer riktlinjer, använder logotypen och gör det på rätt sätt etc. Tidigare genomfört på förekommen anledning. Slumpmässiga stickprov bland verksamheterna. Fem gånger per år.</p>	<p> Klart</p> <p>Stickprovskontroll har genomförts enligt testrutin. Kommunen uppfyller inte kraven vad gäller skyltar inom flertalet granskade verksamheter, samt inte heller gällande publicerade dokument inom grundskolan. Icke tillåtna undervarumärken/logotyper förekommer också inom undersökta grundskolor.</p>
<p>Kontroll/granskning av kommunens tillgänglighet och service per telefon och e-post</p> <p>Det är viktigt att säkerställa kommunens tillgänglighet och service samt identifiera eventuella förbättringsområden. Klart 2019-12-31.</p>	<p>En gång per år genomföra e-postmätning och telefonmätning riktad mot samtliga förvaltningar där ett antal frågor ställs till kommunen via e-post och telefon. Mätning av svarstid, kvalitet på svar m.m. Inklusive återkoppling av resultaten till förvaltningarnas ledningsgrupper.</p>	<p> Klart</p> <p>Mätning har genomförts. Samtliga skickade e-brev besvarades inom två dagar, vilket är över snittet för jämförbara kommuner. Tillgängligheten per telefon ligger i snitt med jämförbara kommuner, så även svars kvaliteten.</p>

Lokalförsörjningsprocessen

Systematiska kontroller	Beskrivning av kontroll	Status och kommentar
<p>Uppföljning av lokalnyckeltal</p> <p>Genomförs för att minska risken för ineffektiva lokalbyggnadsprojekt. Verksamhetslokaler och anskaffning av lokaler är en stor utgiftspost för kommunen. Därför finns ett särskilt incitament att ha en mycket noggrann styrning och uppföljning kring denna process. Klart 2019-12-31.</p>	<p>Uppföljning enligt ägardirektiv. Uppföljning av nyckeltal (första redovisning i slutet av 2019).</p>	<p> Ej klart i år</p> <p>Nyckeltal för nybyggnation har tagits fram under året. Dessa ska i fortsättningen finnas med i den slutrapport som Huddinge samhällsfastigheter AB tar fram och redovisar för Samhällsbyggnadsutskottet efter varje avslutat byggprojekt. Denna systematiska kontroll finns kvar men har formulerats om i internkontrollplanen för 2020. Alla förberedelser är gjorda och en första uppföljning sker under 2020, i samband med årsredovisningen 2019.</p>
<p>Uppföljning av lokalprojekt i Antura</p> <p>Genomförs för att minska risken för förseningar i detaljplanearbetet, som kan leda till kraftiga fördyringar i form utav tillfälliga paviljonglösningar för att täcka behovet av skol- och förskolelokaler, medföra olägenheter för familjer som inte får förskoleplats i tid samt negativt påverka bilden av Huddinge. Verksamhetslokaler och anskaffning av lokaler är en stor utgiftspost för kommunen. Därför finns ett särskilt incitament att ha en mycket noggrann styrning och uppföljning kring denna process. Genom att uppföljning av lokalprojekt kommer göras i Antura, vilket gör att en koppling till investeringsprojekten kan göras och därmed följas/kontrolleras. Klart 2019-12-31.</p>	<p>Granskning av inlagda lokalprojekt i Antura och särskild uppföljning av förseningar genom systematisk kontroll.</p>	<p> Ej klart i år</p> <p>Alla lokalprojekt ligger nu i Antura och kan framöver följas upp. Ingen granskning är gjord under året.</p>

Plan för uppföljning och insyn

Varje nämnd ska enligt kommunens *Program för uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare* följa upp de avtal som nämnden tecknat med privata utförare samt de uppdragsbeskrivningar som överenskommit med verksamheter i kommunens egen regi när de agerar i konkurrens med privata utförare.

Uppföljningen utgår från de mål och den riktning som angivits av kommunfullmäktige samt de krav som ställts i förfrågningsunderlag och avtal. Det är varken praktiskt möjligt eller rationellt att följa upp allt samtidigt, så för att bestämma vad som ska följas upp när och hur genomgripande sätts avtalens/uppdragsbeskrivningarnas betydelse i relation till deras risk/påverkan och omfattning. Avtal/uppdragsbeskrivningar som är viktiga, omfattande och riskfulla ska prioriteras genom att följas upp frekvent, medan uppföljningen av mindre betydelsefulla avtal/uppdragsbeskrivningar får ske mer sällan och/eller mindre genomgripande.

Uppföljningen av planen sker i delårsrapporter och verksamhetsberättelse genom att där beskriva om tillsyn och uppföljning genomförts som planerat. Resultatet av respektive uppföljning redovisas till relevant mottagare som ett separat ärende.

Uppföljning

Kommunstyrelsen gör uppföljning utifrån kommunallagen 5 kap. 3 §.

Kommunstyrelsens förvaltning har en styrande och stödjande funktion för upphandling gentemot förvaltningarna, vilket innebär att den centrala upphandlingsfunktionen stöttar övriga förvaltningar med uppföljning av samtliga avtal.

Uppföljningen av de projekt och byggtreprenader som kommunstyrelsen ansvarar för, och som upphandlats enligt lagen om offentlig upphandling (LOU), följs bl.a. upp enligt nedan beskrivning.

Byggandet följs kontinuerligt upp och byggmöten hålls med respektive entreprenör. När slutbesiktningen sker går parterna igenom hela entreprenaden och de krav som ställts.

Med undantag av det ovannämnda, riktar sig inte de varor och tjänster som kommunstyrelsen upphandlar i första hand till kommuninvånarna. Därför har avtalet som är listat nedan tagits bort ur tabellen i kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2020.

Verksamhetsområde/liknande

Avtal/uppdrag	Typ	Ansvar	Tidplan	Intervall	Mottagare
Lokalvård av kommunens lokaler	Avtalsuppföljning	Upphandlingssektionen, verksamhet samt städcontroller	1 gång per termin år 1. Därefter 1 gång per år under avtalstiden (4 år).	År 1 var 6:e månad. Därefter 1 gång/år.	Kommunstyrelsen, förvaltningsledning samt utförare.

Källförteckning

Bra att leva och bo

Nämndmål	Mått	Källa
Ökat bostadsbyggande	Antal färdigställda bostäder (Totalt)	SCB (OSDB)
	- varav Spårväg syds influensområde	SCB (OSDB)
	- varav (%) småhus	SCB (OSDB)
	- varav (%) flerbostadshus	SCB (OSDB)
	-- varav (%) flerbostadshus - hyresrätter	SCB (OSDB)
	-- varav (%) flerbostadshus - bostadsrätter	SCB (OSDB)
	Antal bostäder som fått byggstart (startbesked)	Huddinge Kommun (MBF, ByggR)
	- varav (%) småhus	Huddinge kommun (MBF, ByggR)
	- varav (%) flerbostadshus	Huddinge kommun (MBF, ByggR)

	Antal bostäder för vilka planläggning pågår (ögonblicksbild)	Huddinge kommun
	Andel bostäder som har max 400 meter gångavstånd till en dagligvarubutik	Huddinge kommun (Miljöboksutet)
	Antal bostäder inom 1 200 meter från spårstation i antagna detaljplaner under året	Huddinge kommun/SCB
Förbättrad infrastruktur	Andel invånare som har max 500 meter gångavstånd till kollektivtrafikhållplats med en turtäthet på 20 minuter eller bättre i rusningstid	Huddinge kommun (Miljöboksutet)
	Betygsindex för invånare som är nöjda med kommunens kommunikationer	SCB:s medborgarundersökning, Kolada nr U45400
	Andel med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s - Hushåll	Post- och telestyrelsen, Kolada N07900
	Andel med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s - Arbetsställen	Post- och telestyrelsen
	Betygsindex för gång- och cykelvägar	SCB:s medborgarundersökning
Ökad trivsel och trygghet i Huddinges områden	Andel vuxna som trivs mycket bra i sitt bostadsområde	Befolkningsundersökningen
	Andel vuxna som upplever sitt bostadsområde som tryggt kvällstid	Befolkningsundersökningen
	Andel elever i åk 9 som trivs mycket bra i sitt bostadsområde	Befolkningsundersökningen för unga 2018 (Stockholmsenkäten 2006-2012)
	Andel elever i åk 9 som upplever sitt bostadsområde som tryggt på kvällstid	Befolkningsundersökningen för unga
	Betygsindex för trygghet	SCB:s medborgarundersökning
	Betygsindex för bostäder	SCB:s medborgarundersökning
	Andel invånare som svarat 4 och 5 på en skala 1–5 på frågan: Hur nöjd är du med utformningen av parker i ditt närområde?	Gatuenkäten
Ökad delaktighet	Andel invånare som kan tänka sig att arbeta politiskt i Huddinge kommun	SCB:s medborgarundersökning
	Invånarnas förtroende för kommunen	SCB:s medborgarundersökning, Kolada nr U00407
	Invånarnas möjlighet till påverkan	SCB:s medborgarundersökning, Kolada nr N00410
	Andel förtroendevalda som är nöjda med arbetsförutsättningarna	Politikerenkäten
	Andel som känner tillit till andra människor	Befolkningsundersökningen
Ökad jämlikhet	Andel invånare som under de senaste 12 månaderna har känt sig utsatta för diskriminering, trakasseri eller mobbning	Befolkningsundersökningen
	Andel personer som upplever att de blivit diskriminerade i mötet med Huddinge kommuns verksamhet	Befolkningsundersökningen
	Andel tillgänglighetsanpassade busshållplatser på kommunala gator	Huddinge kommun
	Andel tillgänglighetsanpassade övergångsställen på kommunala gator	Huddinge kommun
Ökad nöjdhet med bemötandet vid kontakt med kommunen	Medelbetyg (1-10) för bemötande i kontakt med kommunen	SCB:s medborgarundersökning
	Medelbetyg (1-10) på frågan: Hur lätt är det att komma i kontakt med tjänsteperson eller annan personal i kommunen?	SCB:s medborgarundersökning
	Medelbetyg (1-10) för nöjdhet med möjligheten att komma i kontakt med kommunens politiker	SCB:s medborgarundersökning
	Tillgänglighet e-post - andel där kommunen svarar inom två dygn	JSM Telefront, Kolada nr U00412
	Tillgänglighet bemötande telefon - andel som upplever ett gott bemötande vid kontakt med kommunen	JSM Telefront, Kolada nr U00486

	Invånarnas nöjdhet med samhällsvägledningen - Svarstid	Bright
	Invånarnas nöjdhet med samhällsvägledningen - Nöjdhet	Bright
	Invånarnas nöjdhet med samhällsvägledningen - Uppklaring	Bright
Successivt minskat skatteuttag	Kommunal skattesats (öre per skattekrone) - Huddinge kommun	SCB, Kolada nr N00901
	Kommunal skattesats (öre per skattekrone) - Länssnitt	SCB, Kolada nr N00902
	Kommunal skattesats (öre per skattekrone) - Södertörnsnitt	SCB

Fler i jobb

Nämndmål	Mått	Källa
Fler arbetstillfällen	Antal arbetstillfällen i kommunen	SCB (RAMS)
	Arbetsplatskvoten	SCB
Fler och växande företag	Antal nystartade företag per 1 000 invånare	Nyföretagarbarometern, Kolada nr N00941
	Placering i Svenskt Näringslivs mätning (plats och ranking i länet)	Svenskt Näringslivs mätning om företagsklimat, Kolada nr U40402
	Företagarnas betyg på kommunens service NKI - totalt (index) och ranking i länet	Stockholm Business Alliance serviceundersökning, Kolada nr U07451
	Företagarnas betyg på kommunens service NKI - Markupplåtelse	Stockholm Business Alliance serviceundersökning, Kolada nr U07448
	Byggaktörenkät inom stadsbyggnadsbenchen (Ranking i länet)	Stadsbyggnadsbenchen
	Antal konkurser	UC
	Dagbefolkningens procentuella tillväxt	SCB
Fler i egen försörjning	Förvärvsfrekvens invånare 20-64 år	SCB (OSDB), Kolada nr N00914
	Öppen arbetslöshet 18-64 år (oktober, %)	SCB/Arbetsförmedlingen
	Öppen arbetslöshet unga, ålder 18-24 år	SCB/Arbetsförmedlingen

God omsorg för individen

Nämndmål	Mått	Källa
Fler upplever god hälsa	Andel vuxna som skattar sin hälsa som bra	Befolkningsundersökningen
	Andel elever i åk 9 som skattar sin hälsa som bra	Befolkningsundersökningen för unga
	Andel elever i åk 9 som avstår från alkohol	Befolkningsundersökningen för unga/Stockholmsenkäten
	Andel elever i årskurs 9 som avstår från narkotika	Befolkningsundersökningen för unga/Stockholmsenkäten
	Andel barn i Huddinges Säkra skolvägar-barn som går, cyklar eller åker kollektivt hela eller delar av vägen till skolan	Huddinge kommun

Ekosystem i balans

Nämndmål	Mått	Källa
Minska klimatpåverkan och luftföroreningar	Energianvändning, inkl. verksamhetsel, i kommunala lokaler (Totalt kWh/kvm)	Huddinge Samhällsfastigheter AB
	Andel fordon med förnyelsebara drivmedel i fordonsflottan	Huddinge kommun (Miljöbarometern)
	Koldioxid från kommunens varutransporter (Ton/år)	Huddinge kommun
	Kommunstyrelsens förvaltnings utsläpp av CO2 från tjänsteresor per årsarbetare (Totalt kg/årsarbetare)	Huddinge kommun (Miljöbarometern)
	Minskad förbrukning av kopiatorpapper inom kommunstyrelsens förvaltning (Totalt A4-ark tusental)	Huddinge kommun (Internservice)
Bibehållen biologisk mångfald och förbättrade möjligheter för friluftsliv	Andel skyddad natur	Huddinge kommun (Miljöbarometern)
	Andel invånare som har max 800 meter till större grönyta (>5 ha)	Huddinge kommun (LMA)
	Andel invånare som har max 300 meter till mindre grönyta eller park (0,1-5 ha)	Huddinge kommun (LMA)
	Antal hektar större grönyta (större än 5 ha)	Huddinge kommun (LMA)
Miljöanpassad samhällsplanering	Resor i kollektivtrafiken (resor/invånare)	Region Stockholms trafikförvaltning
	Cykeltrafikanter per 1 000 invånare	Huddinge kommun

Systematisk kvalitetsutveckling

Nämndmål	Mått	Källa
God användning av digitaliseringens möjligheter	Ökad användning av e-tjänster - Ansökan om konto i Skola24	Huddinge kommun (ABOU)
	Ökad användning av e-tjänster - Ansökan om modersmålsundervisning	Huddinge kommun (ABOU)
	Ökad användning av e-tjänster - Ansökan om skolskjuts eller terminkort	Huddinge kommun (ABOU)
	Ökad användning av e-tjänster - Beställning av nybyggnadskarta	Huddinge kommun (ABOU)
	Ökad användning av e-tjänster - Ansökan om tid för borgerlig vigsel	Huddinge kommun (Bluerange)
	Ökad användning av e-tjänster - Underlag till ansökan om ekonomiskt bistånd	Huddinge kommun (ABOU)

Attraktiv arbetsgivare

Nämndmål	Mått	Källa
Aktivt medarbetarskap	Medarbetarprofil (medarbetarskap, delaktighet, socialt klimat och lärande i arbetet)	Medarbetarundersökningen
	Hållbart medarbetarengagemang (HME) - Motivation	Medarbetarundersökningen, Kolada nr U00210
Aktivt ledarskap	Ledarskapsprofil (ledarskap, återkoppling, effektivitet och målkvalitet)	Medarbetarundersökningen
	Hållbart medarbetarengagemang (HME) - Ledarskap	Medarbetarundersökningen, Kolada nr U00202
Goda förutsättningar	Prestationsnivå (sammanvägda resultatet av medarbetarenkäten och mäter medarbetarnas förutsättningar för att prestera och må bra)	Medarbetarundersökningen
	Hållbart medarbetarengagemang (HME) - organisationens och chefers förmåga att skapa, tillvarata och upprätthålla ett stort medarbetarengagemang - Totalt	Medarbetarundersökningen, Kolada nr U00200

	Sjukfrånvaro (total)	Huddinge kommun (LIS)
	Korttidssjukfrånvaro (1-14 dagar)	Huddinge kommun (LIS)
	Långtidssjukfrånvaro (över 180 dagar)	Huddinge kommun (LIS)
	Antal anställda	Huddinge kommun (LIS)
	Antal anställda chefer	Huddinge kommun (LIS)
	Personalomsättning (exklusive intern rörlighet) ackumulerad	Huddinge kommun (LIS)

Sund ekonomi

Nämndmål	Mått	Källa
Budgethållning	Budgethållning, resultat	Huddinge kommun (LIS)
Långsiktig balans	Kommunstyrelsens balanserade resultat	Årsredovisningen